

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJICÍCH

FAKULTA EKONOMICKÁ

KATEDRA ÚČETNICTVÍ A FINANCÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Příjmová autonomie rozpočtů obcí

Vypracovala: Aneta Dvořáková

Vedoucí práce: doc. Ing. Milan Jílek Ph.D.

České Budějovice 2023

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Aneta DVOŘÁKOVÁ**
Osobní číslo: **E20170**
Studijní program: **B0411A050005 Finance a účetnictví**
Téma práce: **Příjmová autonomie rozpočtů obcí**
Zadávající katedra: **Katedra účetnictví a financí**

Zásady pro vypracování

Cíl práce:

Jedním z důležitých principů fiskální decentralizace je autonomie v získávání příjmů do rozpočtů územních samosprávných celků. Cílem bakalářské práce je stanovit a posoudit stav a vývoj míry příjmové autonomie obcí v ČR.

Rámcový postup zpracování:

1. Přehled problematiky fiskální decentralizace s důrazem na decentralizaci příjmů.
2. Rozpočty obcí v České republice, systém příjmů obcí v ČR a jeho vývoj v čase.
3. Přehled systému příjmů municipalit ve vybraných zemích.
4. Stanovení ukazatelů příjmové autonomie obcí.
5. Analýza příjmové autonomie obcí v ČR v dostupné časové řadě.

Rozsah pracovní zprávy: **40-50 stran**
Rozsah grafických prací: **podle potřeby**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

- BLOCHLIGER, H., King, D. (2006). *Fiscal Autonomy of Sub-Central Governments*. OECD Network on Fiscal Relations Across Levels of Government Working Paper COM/CTPA/ECO/GOV/WP(2006)/2, no. 2 (2006): 30.
- JÍLEK, M. (2008). *Fiskální decentralizace, teorie a empirie*. Praha: ASPI-Wolters Kluwer.
- PEKOVÁ, J. (2011). *Finance územní samosprávy. Teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer.
- PROVAZNÍKOVÁ, R. (2015). *Financování měst, obcí a regionů, teorie a praxe*. 3. vyd., Praha: Grada Publishing.
- SEDMIHRADSKÁ, L. (2016). *Rozpočtový proces obcí*. Praha: Wolter Kluwer.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.**
Katedra účetnictví a financí

Datum zadání bakalářské práce: 17. ledna 2022
Termín odevzdání bakalářské práce: 14. dubna 2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení: _____
Účetní číslo: _____
Studijní program: _____
Třída: _____
Katedra: _____

Účel zadání práce

Cílem práce je analyzovat vliv ekonomických faktorů na vývoj české ekonomiky v období 2010-2020.

1. Úvodní část práce obsahuje stručný popis výzkumné problematiky a cíle práce.
2. Teoretická část práce se zabývá analýzou vlivu ekonomických faktorů na vývoj české ekonomiky.
3. Metodická část práce popisuje použité metody a zdroje dat.
4. Výsledková část práce obsahuje analýzu získaných dat a jejich interpretaci.
5. Závěrečná část práce shrnuje hlavní zjištění a doporučení pro budoucí výzkum.

Práci zpracovává: _____
Práci kontroluje: _____
Práci schvaluje: _____

Zařazení práce: _____

Práci zpracovává: _____
Práci kontroluje: _____
Práci schvaluje: _____

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice

doc. Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová
děkanka

doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 17. ledna 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to - v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějicích dne

.....

Aneta Dvořáková

Poděkování:

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu mé práce doc. Ing. Milanovi Jílkovi Ph.D. za odborné rady, připomínky a pomoc při vypracování mé bakalářské práce. Velké poděkování patří i mé rodině a blízkým, kteří mi byli velkou oporou po celou dobu mého studia.

Obsah

1. Úvod	3
2. Literární rešerše	5
2.1. Fiskální decentralizace	5
2.2. Základní funkce veřejných financí	7
2.3. Rozpočty obcí	8
2.3.1. Výdaje obcí	10
2.3.2. Příjmy obcí	12
2.4. Autonomní příjmy obcí	13
2.4.1. Místní daně	17
2.4.2. Daňové přírážky	17
2.4.3. Uživatelské poplatky	17
2.4.4. Příjmy z vlastní podnikatelské činnosti a z vlastněného majetku	18
2.5. Obce a autonomní příjmy v ČR	19
2.5.1. Systém příjmů obcí v ČR	20
2.5.2. Místní daně obcí v České republice	22
2.5.3. Příjmy z vlastní podnikatelské činnosti a příjmy z vlastněného majetku	24
3. Metodika	25
3.1. Dílčí cíl – charakteristika velikosti a struktury příjmů, výdajů a salda obcí v ČR	25
3.2. Hlavní cíl – posouzení stavu a vývoje míry příjmové autonomie obcí v ČR	25
3.2.1. Míra příjmové decentralizace obcí ČR	28
3.2.2. Míra příjmové autonomie obcí ČR	28
3.2.3. Analýza příjmové autonomie podle velikostních skupin obcí	29
3.3. Dílčí cíl – porovnání autonomních příjmů obcí Krtov a Pec pod Sněžkou	32
3.4. Dílčí cíl – daňová autonomie zemí OECD	32
4. Výsledky a diskuse	34
4.1. Charakteristika velikosti a struktury příjmů, výdajů a salda obcí v ČR	34

4.2.	Posouzení stavu a vývoje míry příjmové autonomie obcí v ČR	40
4.3.	Porovnání autonomních příjmů obcí Krtov a Pec pod Sněžkou	59
4.4.	Daňová autonomie místních vlád v zemích OECD	61
5.	Závěr	65
I.	Summary, keywords.....	67
II.	Seznam použité literatury	68
III.	Seznam tabulek	71
IV.	Seznam grafů	72
V.	Seznam obrázků.....	73
VI.	Seznam příloh.....	74
VII.	Přílohy	75

1. Úvod

Rozpočty územních samosprávných celků tvoří přibližně 25 %¹ z celkového veřejného rozpočtu. Jedná se tedy o jeho významnou část a rozpočty územních samosprávných celků nesou svůj přibližně čtvrtinový podíl na veřejných příjmech i na veřejných výdajích.

Bakalářská práce se soustředí na problematiku příjmů obcí, které jsou základními jednotkami územní samosprávy. V rozpočtu obcí se příjmy a výdaje dělí obecně na běžné a kapitálové a následně na nenávratné a návratné. Největší položkou v rámci příjmů obcí jsou obvykle daňové příjmy, které jsou příjmy běžnými a nenávratnými.

V rámci fiskální decentralizace je pro obce velmi důležitým principem autonomie v získávání příjmů do svých obecních rozpočtů. O autonomních příjmech rozhodují jednotlivé obce samy. Mohou se mezi ně zařadit uživatelské poplatky, místní daně, v některých zemích daňové přírůžky k celostátně platným daním, příjmy z vlastněného majetku a příjmy z vlastní podnikatelské činnosti.

Obce v ČR v rámci své působnosti vykonávají přenesenou a samostatnou působnost. Pro Českou republiku je v současnosti typické, že její municipální struktura je tvořena převážně malými obcemi. V těchto obcích ovšem žije pouze malé procento obyvatel z celkové populace ČR. Dle statistik týkajících se územní a sídelní struktury zveřejněných Českým statistickým úřadem bylo v roce 2021 v ČR 1 391 obcí do 200 obyvatel a 2 003 obcí s 200 - 499 obyvateli z celkového počtu 6 258 obcí. V kumulativním součtu tedy tvoří 54,23 % z celkového počtu obcí obce s počtem obyvatel do 500. V těchto obcích žilo v roce 2021 pouze 830 217 obyvatel. Celkově tedy 7,89 % obyvatel z celkové populace žilo v obcích do 500 obyvatel. Tato specifická struktura obcí může mít dopady na možnosti a efektivnost fiskální decentralizace.

Tématem bakalářské práce je „Příjmová autonomie rozpočtů obcí“. Hlavním cílem této bakalářské práce je posoudit stav a vývoj míry příjmové autonomie obcí v ČR.

Protože téma práce patří do širěji vymezené problematiky veřejných financí a fiskální decentralizace, v literární rešerši této práce jsou uvedeny základní funkce veřejných financí a představeny pojmy fiskální decentralizace a rozpočet obcí. Především se literární rešerše zabývá blíže problematikou příjmů obcí, především autonomních příjmů

¹ Jedná se o podíl konsolidovaných výdajů ÚSC na konsolidovaných výdajích vládního sektoru. Data pro výpočet tohoto podílu jsou použita ze Státního závěrečného účtu za rok 2021

obcí. Jejich definici a roli ve fiskální decentralizaci je věnována největší pozornost. Na závěr literární rešerše jsou uvedena specifika financování obcí a jejich autonomních příjmů v ČR.

V metodice je uveden způsob, jak tato bakalářská práce definuje autonomní příjmy s využitím mezinárodně uznávané metodiky OECD i právní úpravy v České republice. Metodika práce dále podrobně vymezuje metody analýzy autonomních příjmů obcí, použité ukazatele, zdroje dat a soubor obcí.

Ve výsledcích práce a jejich diskusi je provedena analýza vývoje a aktuálního stavu autonomních příjmů obcí v ČR. Výsledky jsou zhodnoceny na podkladě doporučení teorie fiskálního federalismu i srovnáním v čase a prostoru s vybranými zeměmi OECD.

Nejdůležitější výsledky jsou shrnuty v závěru práce.

2. Literární řešerše

Pro obce je velmi důležitá decentralizace, pomocí které jsou pověřeny částí pravomocí, povinností a odpovědností, které jsou jinak svěřeny centrální vládě. Tyto pravomoci jsou pro obce důležité z mnoha hledisek. V rámci decentralizace je pro obce velmi důležitá fiskální decentralizace, která obcím přiděluje možnost získávat příjmy do svého rozpočtu a rozhodovat o svých výdajích. Bez fiskální decentralizace by obce neměly možnost svěřené pravomoci, povinnosti a odpovědnosti vykonávat. Proto literární řešerše na svém začátku představuje pojem fiskální decentralizace, která je pro obce v rámci získávání příjmů, tedy i autonomních příjmů, klíčová.

2.1. Fiskální decentralizace

Veřejná vláda se dle metodiky GFS² dělí na tři subsektory, kterými jsou centrální (federální) vláda, státní vlády a místní vlády (Jílek, 2008, strana 13). Státní a místní vlády tvoří společně decentralizovanou (subcentrální, subnárodní) úroveň vlády.

Decentralizace spočívá v tom, že centrální vláda přenesla část nebo všechny své pravomoci a odpovědnost, které se týkají veřejných funkcí, na podřízené nebo částečně samostatné vládní jednotky či na soukromý sektor. Je potřeba rozlišovat decentralizaci politickou, administrativní, fiskální a ekonomickou (Jílek, 2008).

Administrativní decentralizace

V rámci této decentralizace mají decentralizované úrovně vlády větší odpovědnost v rámci otázek týkajících se financování, plánování a poskytování služeb. Administrativní decentralizace se dále člení na tři formy, kterými jsou dekoncentrace, delegování a decentralizace.³

Politická decentralizace

Díky politické decentralizaci mají volení zástupci decentralizovaných úrovní vlády větší pravomoci v rámci věcí, které se týkají veřejného zájmu na daném území. Volení zástupci těchto decentralizovaných úrovní vlády jsou blíže občanům na daném území a ti díky tomu mohou více prosazovat své potřeby, zájmy a priority. Toto tvrzení bývá často používáno jako důvod politické decentralizace.

² *Government Financial Statistic* (Vládní finanční statistika)

³ *Definice těchto forem uvádí například Jílek, M. (2008). Fiskální decentralizace, teorie a empirie. Praha: ASPI - Wolters Kluwer. Dále jsou definice uvedeny na odkazu: [Decentralization, deconcentration and devolution: what do they mean? \(cifor.org\)](#)*

Fiskální decentralizace

Fiskální decentralizace je pro decentralizaci klíčovou složkou. Bez fiskální decentralizace by decentralizované úrovně vlády neměli možnost správně a efektivně vykonávat decentralizované funkce, které jí jsou svěřeny od centrální vlády. Proto je potřeba, aby decentralizované úrovně vlády měly možnost získávat příjmy a rozhodovat o svých výdajích. Příjmy, které decentralizované úrovně vlády získávají, mohou být vybrané místně nebo je mohou získat od vyšší úrovně vlády.

Jak již bylo zmíněno, v rámci fiskální decentralizace je pro decentralizované úrovně vlády důležité získávat příjmy a rozhodovat v oblasti výdajů. Proto se dá dle Jílka (2008, s. 73) fiskální decentralizace rozdělit do čtyř pilířů, kterými jsou výdajové určení, příjmové určení, dotační systém a regulace zadlužení. Peková (2011) uvádí také čtyři pilíře. V rámci prvního pilíře, kterým jsou příjmy, klade důraz především na vlastní příjmy. U druhého pilíře, který se týká výdajů, je důležité hodnotit jejich efektivnost. Třetím pilířem jsou transfery a čtvrtým pilířem je zadluženost decentralizovaných úrovní vlády.

V rámci výdajové decentralizace může být na decentralizované úrovně vlády přenesena odpovědnost za správu, poskytování, zabezpečování, produkci veřejných statků či služeb a za financování těchto veřejných statků a služeb.

Ekonomická či tržní decentralizace

Do decentralizace ekonomické patří privatizace a deregulace, kdy je odpovědnost za veřejné funkce přesunuta na soukromý sektor.

Jílek (2008) konstatuje, že s procesem fiskální decentralizace souvisí čtyři základní otázky, které je důležité si v rámci fiskální decentralizace položit a zodpovědět si je. Jedná se o tyto čtyři otázky:

- a) rozdělení fiskálních funkcí mezi úrovně vlády*
- b) rozdělení příjmů mezi úrovně vlády*
- c) vznik, měření a vyrovnavání fiskálních nerovností a neefektivností*
- d) odpovědnost za rozpočtové hospodaření a disciplínu (Jílek, 2008, strana 18)*

Dle Provozníkové (2015) je možné fiskální decentralizaci provést třemi způsoby:

1. decentralizují se daňové příjmy i výdajové kompetence
2. dochází pouze k decentralizaci veřejných výdajů
3. decentralizované úrovně vlády nemají zvýšenou pravomoc v rámci příjmové a výdajové politiky

Provozníková (2015) uvádí také několik omezení, která se týkají fiskální decentralizace. Jako příklad lze uvést nedostatečnou informovanost, problém s určením optimálního množství poskytovaných veřejných statků a služeb, korupce.

2.2. Základní funkce veřejných financí

V rámci veřejných financí se rozlišují jejich tři základní funkce (Musgrave, 1959 a Musgrave et al., 1994), kterými jsou funkce alokační, redistribuční a stabilizační. Teorie fiskálního federalismu poté řeší, zda a v jaké míře by tyto funkce měly být decentralizovány.

Alokační funkce

Alokační funkcí je myšleno zabezpečování veřejných statků a jedná se o funkci, která je hlavním důvodem pro decentralizaci. Cílem přenesení alokační funkce z centrální vlády na decentralizované úrovně vlády je zvýšení efektivnosti této funkce. Územní samosprávy⁴ v rámci alokační funkce poskytují místní veřejné statky. Na rozdíl od čistých veřejných statků je u místních veřejných statků a služeb jejich spotřeba omezena na občany dané územní samosprávy a užitek ze spotřeby závisí na počtu obyvatel, kteří žijí v dané územní samosprávě.

V rámci alokační funkce se zdá lepší její zabezpečování na nižších decentralizovaných úrovních vlády, protože tato úroveň vlády je občanům daného území blíže. Občané různých územních samospráv mají odlišné preference v rámci zajišťování veřejných statků a služeb, proto jejich zabezpečování centrální vládou není tak efektivní, jako jejich zajišťování decentralizovanými úrovněmi vlády.

I tato funkce má ale důvody, které jsou proti její decentralizaci. Patří mezi ně dle Jílka (2009) například vznik externalit, ztráta úspor z rozsahu či snížení efektivnosti daňového systému v případě decentralizovaného zdanění.

⁴ Územní samosprávou jsou myšleny decentralizované úrovně vlády, tedy obce a kraje

Redistribuční funkce

Redistribuční funkce spočívá v přerozdělování důchodů a majetku. Jedná se o tzv. ex-post⁵ přerozdělování. Decentralizace redistribuční funkce vyžaduje decentralizaci nástrojů redistribuce příjmů, tedy daňově-dávkového systému. Takový krok vede k daňové konkurenci s celou řadou negativních důsledků, viz Oates (1999). Lze tedy konstatovat, že v rámci redistribuční funkce existují ekonomická omezení, proto se doporučuje, aby tuto funkci zajišťovala především centrální vláda.

Stabilizační funkce

Stabilizační funkce, stejně jako funkce redistribuční, by především měla být zajišťována centrální vládou. Pokud je část fiskálních nástrojů decentralizována, je možné, že jednání vlády a jednání územní samosprávy budou protichůdná. To znamená, že nedojde k efektu, kterého chtěla centrální vláda docílit. V rámci stabilizační funkce se centrální vláda snaží chovat proticyklicky a zajímá se o celé své území, zatímco decentralizované úrovně vlády se především soustředí na své území a mají fiskální územní nástroje pouze s omezeným účinkem. Z hlediska makroekonomického je snaha malých územních samospráv o makroekonomickou stabilizaci neefektivní. Územní samosprávné celky lze totiž považovat za malé a velmi otevřené ekonomiky s vysokým mezním sklonem k importům.

2.3. Rozpočty obcí

Obce, neboli municipality, lze považovat za základní jednotky územní samosprávy. Jak již bylo zmíněno, a co je zároveň pro obce v rámci fiskální decentralizace důležité, je možnost získávat příjmy a rozhodovat o výdajích dané obce. S těmito dvěma položkami je blízce spojen rozpočet obce.

Rozpočet obcí je vždy sestavován na jeden kalendářní rok.⁶ Jedná se o určité pravidlo či plán, kterým se musí daná obec řídit následující kalendářní rok v oblasti hospodaření s příjmy a výdaji. Jako všechny veřejné rozpočty je i rozpočet obce založen na způsobu financování, který je nedobrovolný, nenávratný a neekvivalentní.

Při sestavování rozpočtu obce na následující rok si může každá obec zvolit jednu z několika metod sestavování územních rozpočtů: přírůstkový způsob, přístup nulové

⁵ Ex-post je chápáno jako následné či dodatečné

⁶ Jedná se o zásadu pravidelnosti

základny, fixně limitovaný rozpočet, performance budgeting, metoda programového rozpočtování, genderové rozpočtování a komunitní rozpočtování (Provazníková, 2015).

Jelikož rozpočet obce je sestavován pouze na jeden kalendářní rok, sestavují obce společně s rozpočtem i střednědobý výhled. Ten eliminuje krátkodobost a slouží jako střednědobý finanční plán, jelikož je sestavován na dobu 2 - 5 let (Provazníková, 2015).

Rozpočet obce se podle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů sestavuje jako vyrovnaný⁷. Je potřeba dbát na to, aby každý výdaj byl schválen a zároveň, aby každý výdaj byl krytý příjmem daného roku, půjčkou nebo přebytkem minulých let. Provazníková (2015) uvádí, že v rozpočtu obce mohou nastat tři situace:

- příjmy > výdaje => příjmy převyšují výdaje a financování⁸ je záporné, pomocí financování se tedy vybalancuje saldo, aby byl rozpočet vyrovnaný, což lze provést dvěma způsoby:
 - a) zvýšením finančních aktiv – například zvýšením stavu peněžních prostředků na bankovním účtu, nákupem cenných papírů
 - b) snížením finančních pasiv – například splacením (uhrazením) úvěru či zápůjčky
- příjmy = výdaje => vyrovnanost rozpočtu, kdy výdaje jsou ve stejné výši jako jsou příjmy dané obce a financování je nulové
- příjmy < výdaje => výdaje jsou větší než příjmy a financování je tedy kladné, což značí, že je potřeba „přinést“ do rozpočtu prostředky k úhradě schodku, což lze opět provést dvěma způsoby (opačné operace než u záporného financování):
 - a) snížením finančních aktiv – například snížením stavu peněžních prostředků na bankovním účtu, prodejem cenných papírů
 - b) zvýšením finančních pasiv – například zvýšením úvěrů či půjček, emisí komunálních dluhopisů⁹

⁷ Podle platného znění zákona č. 250/2000 Sb. může být rozpočet obce schválen jako přebytkový, jestliže některé příjmy daného roku jsou určeny k využití až v následujících letech nebo jsou-li určeny ke splácení jistiny z předchozích let. Rozpočet obce může být schválen také jako schodkový, ale jen v případě, že schodek bude možné uhradit finančními prostředky z minulých let, nebo smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo příjmem z prodeje komunálních dluhopisů územního samosprávného celku.

⁸ Financováním je myšlen rozdíl mezi výdaji a příjmy

⁹ Komunálními dluhopisy se rozumí dlouhodobé dlužné cenné papíry vydané obcí

Příjmy a výdaje v rozpočtu obce se mohou dělit na jednorázové a na ty, které se pravidelně opakují. V běžném rozpočtu jsou zanášeny pravidelně se opakující příjmy a výdaje. Jednorázové příjmy a výdaje jsou naopak obsaženy v kapitálovém rozpočtu. Jak tedy vyplývá, rozpočet obce lze dále rozdělit na běžný rozpočet a na kapitálový rozpočet.

Finanční problém pro obec, kdy její hospodaření je z dlouhodobého hlediska neudržitelné, nastává v situaci, kdy každoročně se opakující výdaje jsou vyšší než každoročně se opakující příjmy. Nastane-li tento problém jednou, může být vyřešen například přijetím úvěru. Pokud se ale tato situace opakuje v delším časovém horizontu, je potřeba změnit hospodaření dané obce.

Rozpočtová skladba

Způsob třídění příjmů a výdajů v rozpočtu obce je stejně jako všechny veřejné rozpočty upravován rozpočtovou skladbou neboli rozpočtovou klasifikací. Hlavní důvod pro existenci rozpočtové klasifikace je možnost porovnatelnosti jednotlivých rozpočtů. Různé rozpočty jsou tedy porovnatelné v danou chvíli, ale jsou porovnatelné i rozpočty z různých časových období.

2.3.1. Výdaje obcí

Výdaje obce jsou rozpočtově omezovány ze strany příjmů obce. Výdaje obce jsou dále omezovány také rozsahem pravomocí a odpovědnostmi dané obce za zabezpečování místních veřejných statků a smíšených statků. Tato decentralizace výdajové odpovědnosti vychází především z alokační funkce, ale je zde i přesah do funkce stabilizační a redistribuční. Autonomie při rozhodování o výdajích obcí je omezována několika faktory (např. povinností poskytovat určité statky ze zákona).

Výdaje v rozpočtu obce se dají dle Provažnickové (2015) a Pekové (2011) klasifikovat podle několika hledisek:

a) Ekonomické (druhové) hledisko

Dle tohoto hlediska se výdaje obcí člení na výdaje běžné, kapitálové a na financování. Běžnými výdaji se rozumí výdaje, které se opakují. Příkladem mohou být platy zaměstnancům, pojištění, placené úroky, neinvestiční nákup energií, materiálu a služeb. Běžné náklady kryjí potřeby daného rozpočtového roku.

Na rozdíl od běžných výdajů kapitálové výdaje kryjí potřeby delší, než je jeden rozpočtový rok a jsou používány především na dlouhodobé investiční potřeby. Pokud

obec používá kapitálové výdaje na investiční projekt, je potřeba znát celkové odhadované výdaje ke konci daného rozpočtového roku, odhad výdajů na další rozpočtový rok, bude-li projekt trvat déle než tyto dva rozpočtové roky, sestaví se také odhad výdajů na následující roky a je potřeba znát zdroje financování.

Financování může být rozděleno na krátkodobé (např. hrazení splátek krátkodobých dluhopisů) a na dlouhodobé (např. aktivní dlouhodobé operace řízení likvidity formou nákupu dlouhodobých cenných papírů).

b) podle plánovatelnosti

V tomto hledisku třídění výdajů je možno rozdělit výdaje na plánovatelné (jsou důležité pro roční plánování) a nahodilé (na tyto výdaje je nutné vytvářet rezervy).

c) podle návratnosti

Podle tohoto členění se výdaje dělí na návratné a nenávratné. V rozpočtech obcí většinou převažují nenávratné výdaje.

d) výdaje mandatorní versus ostatní

Dle Provazníkové (2015) jsou mandatorními výdaji ty výdaje, které obec musí vyhradit na určité druhy veřejných statků, protože na ně mají nárok všichni občané dané obce nebo přesně vymezená skupina obyvatel.

Mandatorní výdaje vyplývají ze zákonných norem. Zároveň je potřeba rozlišovat mandatorní výdaje na samostatnou působnost obce a mandatorní výdaje na přenesenou působnost obce. Mandatorní výdaje obcí obsahují pouze běžné výdaje a nejsou tak časté jako mandatorní výdaje státního rozpočtu.

e) podle infrastruktury

V rámci členění výdajů podle infrastruktury se výdaje dělí na výdaje na ekonomickou (technickou) infrastrukturu, kam lze zařadit například výdaje na kanalizace či veřejné komunikace, a na výdaje na sociální infrastrukturu, kam patří například výdaje na školství. Výdaje na ekonomickou i výdaje na sociální infrastrukturu zahrnují běžné i kapitálové výdaje.

f) podle působnosti, na jakou jsou výdaje vynakládány

V tomto hledisku se výdaje obce člení na výdaje na samostatnou působnost a výdaje na přenesenou působnost. Mezi výdaje na samostatnou působnost se řadí například

výdaje na obecní byty, na provoz a údržbu mateřských a základních škol, financování knihoven, muzeí, výdaje na hasičské sbory atd.

2.3.2. Příjmy obcí

Druhou položkou, která se nachází v rozpočtu obce, jsou její příjmy. Stejně jako výdaje obce, i příjmy obce se třídí podle určitých kritérií. Ovšem třídění příjmů není tak podrobné jako třídění výdajů. Příjmy obce lze tedy dle Provazníkové (2015) a Pekové (2011) třídít například podle těchto kritérií:

a) **zda mohou obce samy rozhodovat o jejich užití**

Dle tohoto třídění se příjmy dělí na účelové a neúčelové. Účelovými příjmy se rozumí příjmy, o jejichž užití si obce nemohou rozhodovat volně a jsou nástrojem centrální vlády. Příkladem účelových příjmů jsou účelové dotace. Opakem jsou příjmy neúčelové. Použití těchto příjmů je plně v kompetencích obcí (musí ovšem respektovat legislativu o využití veřejných prostředků) a nikdo obci neurčuje, jak a na co má získané příjmy použít.

b) **v závislosti na vztahu mezi výší příjmu obce a celkovou výší příjmů vznikající na území dané obce**

V tomto způsobu třídění se příjmy obce třídí na proporcionální a neproporcionální.

c) **v závislosti na počtu obcí, které se spolupodílejí na daném příjmu**

Takto se příjmy člení na výlučné a na sdílené. U výlučných příjmů jde celý příjem do rozpočtu obce a příjem tedy zůstává na území, na kterém byl vybrán. U sdílených příjmů se všechny příjmy sečtou a následně se rozdělí mezi jednotlivé úrovně veřejné vlády. Získaný příjem tedy celý nezůstává na území, na kterém byl vybrán.

d) **zda se jedná o příjmy nenávratné nebo návratné**

V rámci tohoto členění se v rozpočtech obcí objevují především nenávratné příjmy. Může se ale stát, že v rozpočtu obce nebude dostatek nenávratných finančních prostředků a obec bude potřebovat návratné finanční prostředky. Tento nedostatek může být buď krátkodobý, nebo dlouhodobý. U návratných příjmů sice obce získají peněžní prostředky do svého rozpočtu, ale vzniká jim zároveň povinnost uhradit dlu-

hovou službu svým věřitelům.¹⁰ S návratnými příjmy vzniká obci i zatížení hospodaření do budoucích let.

e) rozdělení na příjmy vlastní (autonomní) a transferové

O vlastních (autonomních) příjmech obcí bude více pojednáno v kapitole 2.4.

Kdyby obce měly pouze autonomní příjmy, bylo by mezi obcemi nerovnoměrné rozložení příjmové kapacity, a vznikl by problém ve financování potřebných výdajů, protože vlastní příjmy obcí by nebyly pro některé obce v dostatečné výši. Proto kromě autonomních příjmů mají obce k dispozici transferové příjmy. Transferovými příjmy se rozumí příjmy obce, které obec získá z vyšší úrovně rozpočtů.

Shrnutí významných doposud získaných poznatků

Pro obce je vzhledem k decentralizaci důležitá fiskální decentralizace. Pomocí ní mají obce možnost rozhodovat o svých výdajích a možnost získávat příjmy. Veřejné finance mají tři základní funkce – alokační, redistribuční a stabilizační. Hlavním důvodem pro decentralizaci je funkce alokační, která obnáší zabezpečování veřejných statků a hlavní cíl decentralizace této funkce spočívá ve zvýšení její efektivity. Příjmy a výdaje, které obce získají do svého rozpočtu lze rozdělit na běžné a kapitálové. Největší podíl na příjmech v rozpočtech obcí zaujímají daňové příjmy.

2.4. Autonomní příjmy obcí

To, jakou formou obec financuje své výdaje, má zásadní vliv na její rozhodování v oblasti výdajů a na efektivnost alokační funkce. Jedná se o rozdílnost v chování obce a obyvatel obce v situaci, kdy musí své výdaje hradit pomocí příjmů, které získá od centrální vlády, nebo pokud je má hradit ze svých autonomních příjmů.

Teoretické optimum efektivní alokace zdrojů na zabezpečování místních veřejných statků nastává při rovnosti mezních společenských nákladů spojených se zabezpečováním místních veřejných statků (MSC) a mezních společenských užitků ze spotřeby těchto statků (MSB). MSC, které nesou spotřebitelé místních veřejných statků (obvykle rezidenti obce), jsou v případě financování transferovými příjmy snižovány. Pokud obec financuje své výdaje na poskytování místních veřejných statků pomocí příjmů, které

¹⁰ Povinností uhradit dluhovou službu je myšlena povinnost zaplatit jistinu, ale také povinnost uhradit z toho plynoucí úrok. Jedná se tedy o úrokové zatížení obce.

získá od centrální vlády (transferové příjmy), mají obyvatelé obce tendenci mít skutečně poptávané množství místních veřejných statků vyšší, než je optimální poptávané množství místních veřejných statků, což je z ekonomického hlediska alokačně neefektivní. Proto je potřeba, aby se obce nejdříve na své výdaje snažily získat dostatečné množství autonomních příjmů, a až poté byly na výdaje obcí použity příjmy, které obce získají od centrální vlády (Peková 2011, Jílek 2008).

Autonomními příjmy obce se rozumí ty příjmy obce, o kterých rozhoduje zcela nebo částečně obec. Celý výnos z těchto příjmů následně plyne do rozpočtu dané obce. Mezi tento typ příjmů patří místní daně, v některých zemích daňové přírážky k celostátně platným daním, uživatelské poplatky, příjmy z vlastněného majetku a případně příjmy z vlastní podnikatelské činnosti. Obyvatelé obce, tedy spotřebitelé místních veřejných statků, se prostřednictvím orgánů obecní samosprávy spolupodílejí na rozhodování o výběru autonomních příjmů obce, nesou jejich břemeno, a mají také zájem kontrolovat efektivnost, hospodárnost a účelnost jejich využití. Při zapojení vlastních autonomních příjmů obcí lze předpokládat vyšší efektivnost alokace zdrojů ve srovnání se situací, kdy by financování bylo založeno na příjmech transferových.

V rámci daňových i celkových příjmů obcí lze stanovit tzv. míru daňové autonomie obcí, popřípadě míru příjmové autonomie obcí. Daňovou autonomií se myslí decentralizace pravomocí, které se týkají daní. V rámci daňové autonomie, která je základní složkou příjmové autonomie obcí, je jednotlivým obcím přidělena pravomoc definovat všechny nebo jen některé následující položky: základ daně, sazbu daně, slevy na dani a další atributy daně. Pokud obce nemají pravomoc tyto vlastnosti určit, jedná se dle OECD (2020) o transfery, které získávají obce od centrální vlády.

Dle OECD (2020) lze daňovou autonomii decentralizovaných úrovní vlády rozdělit do šesti větších kategorií, kde lze některé kategorie dále členit do podkategorií.

Kategorie A

U daní z kategorie A mají obce největší daňovou autonomii. Mohou stanovit daňovou sazbu, daňové úlevy a další atributy daně. Stanoví tedy vše, čím je ovlivněn výnos generovaných daní. Kategorie A se dále člení do dvou podkategorií.

V rámci podkategorie A1 tyto atributy stanoví obec bez jakékoliv konzultace s vyšší úrovní vlády.

Naopak v podkategorii A2 musí obec stanovující atributy s vyšší úrovní vlády konzultovat. Vláda na vyšší úrovni má právo schválit, ovlivnit nebo vetovat tyto atributy.

Kategorie B

U daní v rámci kategorie B může obec stavit daňové sazby. V tomto definování má buď úplnou, nebo částečnou pravomoc. Kategorie B se dále člení do tří podkategorií.

Obce mají u daní v podkategorii B1 plnou autonomii nad sazbami daně.

U daní v podkategorii B2 mají obce autonomii nad sazbami, ale vyšší úroveň vlády stanoví horní a/nebo dolní mez pro tyto sazby.

U daní, které se nacházejí v podkategorii B3, mohou obce stanovit sazby, které ale musí být v rámci limitů příjmů.

Kategorie C

Obce mají u daní v této kategorii jen autonomii v rámci daňových úlev.

Kategorie D

Do kategorie D se řadí tzv. sdílené daně, které se dále člení do čtyř podkategorií.

V podkategorii D1 se nachází sdílené daně, o jejichž rozdělení rozhodují obce.

Menší daňovou autonomii mají obce u sdílených daní v podkategorii D2, kde rozdělení těchto daní stanovuje vyšší úroveň vlády. Toto rozdělení však musí obce schválit.

V podkategorii D3 se nacházejí sdílené daně, jejichž rozdělení je sepsáno v legislativě. Toto rozdělení může jednostranně pozměnit vláda na vyšší úrovni, ale tyto změny jsou v horizontu delším než jeden rok.

Poslední podkategorii v kategorii D je podkategorie D4, kam patří sdílené daně, jejichž rozdělení určuje každý rok vláda na vyšší úrovni. Na rozdíl od podkategorie D3 je horizont změn v legislativě jednorocní.

Kategorie E

Do této předposlední kategorie patří daně, u kterých vláda na vyšší úrovni stanovuje pro decentralizované úrovně vlády sazbu, základ daně a daňové úlevy.

Kategorie F

Do kategorie F, v rámci níž mají obce nejmenší daňovou autonomii, patří sdílené daně, které nepatří do žádné z předchozích kategorií.

Obrázek 1: Typologie daňové autonomie

Category	Code	Description
A: Autonomy over tax rates and reliefs	a1	The recipient SCG sets the tax rate and any tax reliefs without needing to consult a higher-level government.
	a2	The recipient SCG sets the rate and any reliefs after consulting a higher-level government.
	b1	The recipient SCG sets the tax rate, and a higher-level government does not set upper or lower limits on the rate chosen.
B: Autonomy over tax rates	b2	The recipient SCG sets the tax rate, and a higher-level government does sets upper and/or lower limits on the rate chosen.
	b3	The recipient SCG sets the tax rate, and a higher-level government sets limits on the annual revenue or levy increase
C: Autonomy over tax reliefs	c	The recipient SCG sets tax reliefs
D: Tax sharing arrangements	d1	There is a tax-sharing arrangement in which the SCGs determine the revenue split.
	d2	There is a tax-sharing arrangement in which the revenue split can be changed only with the consent of SCGs.
	d3	There is a tax-sharing arrangement in which the revenue split is determined in legislation, and where it may be changed unilaterally by a higher-level government, but less frequently than once a year.
	d4	There is a tax-sharing arrangement in which the revenue split is determined annually by a higher-level government.
E: Central government sets tax rates and reliefs	e	The recipient SCG has no control over either the tax rate or any tax reliefs.
F: None of the above	f	None of the above categories a, b, c, d or e applies.

Zdroj: OECD (2020), dostupné z TAX AUTONOMY: METHODOLOGY & GUIDANCE (oecd.org)

Ne všechny daně jsou však vhodné k decentralizaci. OATES (1996) došel k následujícím třem závěrům:

1. *Decentralizované úrovně vlády by měly co nejvíce spoléhat na zdanění užitku mobilních ekonomických jednotek, včetně domácností a mobilních ekonomických faktorů.*
2. *Je-li nutné využívat neekvivalentní zdanění mobilních ekonomických jednotek (například pro účely redistribuce), mělo by tak být činěno na vyšších úrovních vlády.*
3. *Mají-li decentralizované úrovně vlády využívat neekvivalentního zdanění, mělo by se týkat nemobilních daňových základů.*“ (OATES, 1996)

Finanční kapacita a finanční úsilí

S autonomními příjmy obcí souvisí také pojmy finanční kapacita a finanční úsilí. Dle Jílka (2008, s. 205) se finanční kapacitou rozumí nejvyšší hodnota příjmů obce, které může obec za standartních podmínek definovanými v rámci národní úrovně země dosáhnout. Měří tedy potenciál obce financovat pomocí svých autonomních příjmů místní veřejné statky. Finanční kapacita je závislá na fiskální kapacitě, která měří schopnost obce financovat z autonomních daňových příjmů místní veřejné statky, které obec poskytuje. „Fiskální kapacita je maximální výši daňových příjmů, které může územní samospráva získat aplikací průměrné daňové sazby.“ (Jílek, 2008, s. 205)

S finanční a fiskální kapacitou se pojí finanční úsilí obcí a fiskální úsilí obcí. Finančním úsilím obce lze dle Jílka (2008, s. 206) měřit, jak daná obec využívá příjmovou základnu, a fiskální úsilí určuje, jakou měrou obec využívá daňovou základnu.

2.4.1. Místní daně

O místní daně se jedná, má-li obec pravomoc stanovit atributy daně a celý výnos z místních daní plyne do rozpočtu obce. Místní daně by měly být vybírány od rezidentů¹¹. Někdy však dochází k tzv. exportu daně. Export daně z rezidentů dané obce na nerezidenty není ale ekonomicky efektivní (Provazníková, 2015).

Autonomní příjmy, které obec získá jako místní daň, mají většinou neúčelový charakter a každá obec si tedy sama rozhodne, na co získané peněžní prostředky použije. Zároveň mají místní daně v jednotlivých obcích většinou mandatorní charakter (Jílek, 2008).

2.4.2. Daňové přírážky

U daňových přírážek využívá obec stejnou daňovou základnu jako je použita u celostátně platné daně, ale obec si následně stanoví jinou (vyšší) sazbu daně. Centrální vláda však může stanovit maximální daňovou sazbu, která může být použita. Ta část tohoto výnosu, která plyne z vyšší daňové sazby, jde do rozpočtu obce, která daňovou přírážku zavedla. Tato část tedy představuje autonomní příjem obce. Sama obec správu této daně nečiní, protože ta je většinou prováděna na vyšší úrovni (Jílek, 2008).

Jako příklad země, ve které se daňové přírážky využívají, lze uvést například Švédsko. V ČR nejsou daňové přírážky zavedeny.

2.4.3. Uživatelské poplatky

Při poskytování místních veřejných statků obcí, které mají charakter statků smíšených, je potřeba z hlediska efektivnosti alokační funkce, aby se na jejich financování podíleli ti, kteří tyto statky spotřebovávají. Bez tohoto předpokladu by bylo poptávané množství místních veřejných statků vyšší, než je optimální. Uživatelské poplatky lze považovat za aplikaci principu specifického zdanění podle užitku ve vztahu k jednotlivci a tedy využití principu ekvivalence. Při použití uživatelských poplatků je důležité, aby plátce uživatelského poplatku byl zároveň příjemcem služby (Jílek, 2008).

¹¹ Rezidenty jsou myšleni obyvatelé dané obce, kteří místní veřejné statky využívají

Cena za veřejný statek (výše uživatelského poplatku) není utvářena na trhu,¹² ale jde o tzv. modifikovanou cenu. Uživatelský poplatek dále zabraňuje tomu, aby poptávka po místních veřejných statcích nebyla nadměrná¹³ a nedošlo k přetížení. Uživatelské poplatky mohou obce zavést jen u takových veřejných statků, které mají dělitelnou spotřebu (z hlediska kvantity), ze strany uživatele lze měřit spotřeba, tato spotřeba je dělitelná, konkurenční a lze vyloučit uživatele ze spotřeby (Jílek, 2008).

Uživatelské poplatky mohou mít dvě formy. První formou jsou uživatelské poplatky, které zcela pokrývají náklady produkce veřejných statků. Druhou formou jsou uživatelské poplatky, které pokrývají jen část nákladů produkce veřejných statků.

U některých uživatelských poplatků se může stát, že se díky nim stane daný statek pro některé uživatele nedostupným. Proto je možné poplatek diferencovat. Příkladem mohou být slevy pro studenty a seniory na jízdné v hromadné dopravě.

Uživatelské poplatky by neměly být obcemi zavedeny na prioritní veřejné statky, protože tyto prioritní statky by se některým uživatelům staly nedostupnými. Dále není žádoucí pro obce, aby se zavedly uživatelské poplatky na ty veřejné statky, u kterých by bylo zavedení těchto uživatelských poplatků nákladnější než samotné příjmy, které by obci z uživatelských poplatků plynuly (Jílek, 2008).

Uživatelské poplatky, na rozdíl od místních daní a daňových přírážek, jsou většinou účelovým příjmem, i když účelovost těchto příjmů není pro obce povinná ze zákona.

Na rozdíl od předchozích autonomních příjmů nejsou uživatelské poplatky daňovým příjmem. Jedná se o autonomní příjmy obce, které obec (případně zřizovaná organizace, komunální podnik) stanoví za užívání veřejných statků. Příkladem je vodné, stočné, parkovné, poplatky za svoz komunálního odpadu a jeho likvidaci, jízdné za jízdu veřejnou dopravou atd (Provazníková, 2015).

2.4.4. Příjmy z vlastní podnikatelské činnosti a z vlastněného majetku

Dle Provazníkové (2015) lze mezi příjmy z vlastní podnikatelské činnosti obcí zařadit podíly na zisku podniků s majetkovým vkladem obce, příjmy z pronájmu a prodeje majetku obce, příjmy z podniků obce (municipálních podniků) a příjmy z obchodování s cennými papíry.

¹² Není dána středem nabídky a poptávky

¹³ Tedy vyšší než optimální

Základním rozdílem mezi pronájmem a prodejem majetku obce je ten, že příjmy z pronájmu obecního majetku jsou opakovaným, dlouhodobým příjmem běžného charakteru, zatímco prodej obecního majetku je pouze jednorázovým příjmem kapitálového charakteru. Tento jednorázový příjem z prodeje obecního majetku by měl být zpravidla využit ke krytí kapitálových výdajů. Každá obec by si tedy vždy měla pečlivě promyslet, zda se jí vyplatí svůj obecní majetek pronajímat nebo ho prodat. Nejvýznamnějším majetkem je v současné době pro obce půda (Provazníková, 2015).

2.5. Obce a autonomní příjmy v ČR

Česká republika je unitární stát a samospráva územních samosprávných celků je zakotvena v hlavě sedmé Ústavy České republiky. „*Územní samosprávné celky jsou územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu. Zákon stanoví, kdy jsou správními obvody.*“ (Ústavní zákon č. 1/1993 hlava VII, čl. 99) „*Územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu.*“ (Ústavní zákon č. 1/1993 hlava VII, čl. 101)

V ČR je používán dvoustupňový systém. Základní jednotkou územní samosprávy je dle Ústavy České republiky (Ústavní zákon č. 1/1993 hlava VII, čl. 99) obec. Kraj je vyšším (druhým) stupněm územních samosprávných celků.

Obec má přesně stanovené znaky, kterými je vymezena. Mezi tyto znaky patří území, občané s trvalým pobytem a samostatná působnost v hranicích obce. V České republice je rozlišováno podle zákona o obcích (Zákon č. 128/2000 Sb.) 5 druhů obcí – obec, městys, město, statutární město a hlavní město Praha.

Obce v ČR v rámci své působnosti vykonávají samostatnou a přenesenou působnost. Jedná se tedy o smíšený model. V rámci přenesené působnosti obec vydává nařízení obce, zatímco v rámci samostatné působnosti obec vydává obecně závazné vyhlášky.

Do samostatné působnosti se dle zákona o obcích řadí například hospodaření obce, spolupráce s jinými obcemi a všestranný sociálně-ekonomický rozvoj obce. Na základě dalších zákonů (např. zákon č. 565/1990 Sb., Zákon České národní rady o místních poplatcích) lze do samostatné působnosti zařadit například vybírání místních poplatků.

Jednotlivé obce v ČR mají různé složení svých příjmů. Největší podíl však mají daňové příjmy. Pro příjmy obce, stejně jako i pro jejich výdaje, je nutné, aby byly plánované. A to jak z hlediska krátkodobého, střednědobého i dlouhodobého.

2.5.1. Systém příjmů obcí v ČR

V rozpočtech obcí v České republice se nacházejí příjmy nenávratné, které tvoří většinu příjmů v rozpočtech obcí, ale také příjmy návratné. Nenávratné příjmy lze v rozpočtech obcí v České republice rozdělit na vlastní a transferové. Dle Pekové (2011) do vlastních příjmů obcí v rámci druhového třídění patří daňové příjmy (třída 1), nedaňové příjmy (třída 2) a kapitálové příjmy (třída 3). Mezi transferové příjmy řadí Peková (2011) nenávratné přijaté dotace. Mezi návratné příjmy obcí v ČR se řadí bankovní úvěry, půjčky od zahraničních subjektů a emise komunálních dluhopisů. Největší zastoupení návratných příjmů v rozpočtech obcí mají bankovní úvěry.

Daňové příjmy

Dle Pekové (2011) se mezi vlastní příjmy v rozpočtech obcí řadí daňové příjmy třídy 1. Společně s místními daněmi se sem řadí i sdílené daně, u kterých nemají obce žádnou pravomoc a jejichž rozdělení je určeno rozpočtovým určením daní.¹⁴ Sdílené daně jsou brány za vlastní příjmy obcí pouze ve smyslu příjmů neúčelových, nikoliv autonomních příjmů, protože u sdílených daní obce nemají žádné daňové pravomoci.

Největší položkou příjmů v rozpočtech obcí jsou právě daňové příjmy, které tvoří přibližně 65 % celkových příjmů obcí¹⁵. Daňové příjmy obcí jsou v ČR upraveny zákonem 243/2000 Sb., o rozpočtovém určením daní, který blíže specifikuje sdílené daně, a zákonem 565/1990 Sb. (Zákon České národní rady o místních poplatcích). Největší podíl na daních v rozpočtech obcí mají sdílené daně, které tvoří přibližně 90 % daní v rozpočtech obcí.

Změny v pravidlech pro sdílené daně provádí vláda pomocí Zákona o daňovém určení. O tom, do jakého rozpočtu daná daň, respektive podíl na této dani plyne, a jak velký tento podíl je, rozhoduje rozpočtové určení daní. V České republice patří mezi sdílené daně: DPH (daň z přidané hodnoty), daň z příjmu právnických osob (bez daně z příjmu právnických osob placené obcemi a kraji), daň z příjmu fyzických osob (srážková daň), daň z příjmu fyzických osob ze závislé a daň z příjmu fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti.

¹⁴ Schéma rozpočtového určení daní v České republice platné od 1. 1. 2022 viz příloha 1 této práce, zdroj: Generální finanční ředitelství

¹⁵ Na základě měsíční zprávy o hospodaření územních rozpočtů za leden až červen 2021

Jednotlivé obce se velikost částky, kterou obdrží ze sdílených daní, dozví z vyhlášky MFČR¹⁶ o podílu jednotlivých obcí na stanovených procentních částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů. Tento výpočet pro jednotlivé obce má 7 kroků. Prvním krokem je stanovení procentního podílu dle počtu obyvatel (váha 10 %). Druhý krok je stanovení procentního podílu dle výměry obce (váha 3 %). Ve třetím kroku se stanoví procentní podíl dle počtu dětí a žáků¹⁷ (váha 9 %). Čtvrtým krokem je stanovení procentního podílu dle počtu obyvatel upraveného koeficientem. Tento krok se provádí jinak pro 4 největší města ČR (Praha, Brno, Ostrava a Plzeň), kdy přepočítací koeficient pro ně je uveden v příloze č. 3 zákona o rozpočtovém určení daní, a jinak se tento krok provádí pro ostatní města, kde se využívá koeficientu postupných přechodů. Tento násobek postupných přechodů dané obce se vydělí součtem násobků postupných přechodů všech obcí a vynásobí koeficientem 0,78.

Tabulka 1: Koeficienty a násobky postupných přechodů

Obce s počtem obyvatel od-do	Koeficient postupných přechodů	Násobek postupných přechodů
0-50	1,0000	1,0000 x počet obyvatel obce
51-2000	1,0700	50 + 1,0700 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 50
2001-30000	1,1523	2136,5 + 1,1523 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 2000
30001-a více	1,3663	34400,9 + 1,3663 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 30000

Zdroj: zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní

V pátém kroku se stanoví celkový procentní podíl dané obce na sdílených daních. Poté se stanoví procentní podíl daného města na dani z příjmů fyzických osob dle počtu zaměstnanců. Jedná se o motivační část, pomocí které se obce starají o to, aby co nejvíce obyvatel obce bylo zaměstnáno. Posledním krokem je stanovení podílu daného města na sdílených daních. (Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní)

Přijaté peněžní transfery a dotace

Dle Provazníkové (2015) slouží k financování přenesené působnosti především dotace a správní poplatky. Kromě dotací na přenesenou působnost jsou obcím vypláceny především účelové dotace. Dotace, které obce přijímají, mohou být neinvestiční (běžné) nebo investiční (kapitálové). Největší část dotací do rozpočtů obcí plyne ze státního rozpočtu. Dále mohou být obcím poskytovány dotace z rozpočtových kapitol některých ministerstev, ze státních mimorozpočtových fondů, od krajů a z Evropské unie.

¹⁶ Ministerstvo financí České republiky

¹⁷ Dítětem se rozumí předškolní dítě a žákem je myšleno dítě, které má povinnou školní docházku. Tedy navštěvuje 1. – 9. třídu základní školy

Ostatní příjmy

Dle Provažníkové (2015) se mezi ostatní příjmy, které tvoří jen nepatrnou část příjmů v rozpočtech obcí, patří například kapitálové příjmy, dary a další nahodilé příjmy.

2.5.2. Místní daně obcí v České republice

Mezi místní daně se v ČR řadí místní poplatky a dle některých autorů (např. Sedmihradská, 2015) i daň z nemovitých věcí.

a) Místní poplatky

První položka, která má charakter obecních (municipálních) daní jsou místní poplatky¹⁸. Místní poplatky jsou v ČR založeny na zákoně č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích a jsou ukládány obecně závaznou vyhláškou. O uvalení místních poplatků tedy rozhodují obce (zastupitelstvo dané obce). O tom, jak bude poplatek vysoký, rozhoduje také každá obec sama, ačkoliv rozmezí je stanoveno zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích (ve znění pozdějších předpisů). Místní poplatky jsou neekvivalentními poplatky a jejich charakter je daňový.

Záleží na každé obci, jak místní poplatky využije, a jak významnou položku v příjmech obce budou tvořit. Spravování a vybírání místních poplatků má na starost obecní úřad.

„Obec může zavést tyto místní poplatky (dále jen "poplatky")

a) poplatek ze psů,

b) poplatek z pobytu,

c) poplatek za užívání veřejného prostranství,

d) poplatek ze vstupného,

e) poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,

f) poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace,

g) poplatky za komunální odpad.“ (§ 1 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů)

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích (ve znění pozdějších předpisů) dále u každého poplatku uvádí poplatníka, předmět poplatku, z čeho se poplatek počítá (zá-

¹⁸ Na rozdíl od obcí, které mají možnost místní poplatky zavést, kraje toto právo v ČR nemají

klad), sazbu, slevy a osvobození od povinnosti platit daný poplatek, splatnost (ta je dále upřesněna v obecně závazné vyhlášce, kterou vydá obecní úřad) a sankce.

Všechny obecně závazné vyhlášky má obecní úřad povinnost zveřejňovat na úřední desce. Ten, kdo má povinnost zaplatit poplatek (poplatník), je nositelem oznamovací povinnosti. Poplatník tedy musí sám svou povinnost oznámit na obecním úřadě obce, kde je rezidentem.

b) Daň z nemovitých věcí

Druhá položka, která má charakter obecních (municipálních) daní je daň z nemovitých věcí. V některých publikacích však dochází k rozlišným názorům, zda je v České republice daň z nemovitých věcí místní daň. Podle některých publikací (např. Sedmihradská, 2015) se o místní daň jedná, protože celý výnos z této daně plyne do rozpočtu obce, na jejímž území se nemovitá věc nachází. Jiné publikace (např. Jílek, 2008) ale uvádí, že tato daň místní daň není, jelikož vybírání této daně je zakotveno v zákoně č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů (vychází tedy z daňové legislativy, která platí pro celý stát) a správu daně zajišťují finanční úřady. Pro tuto práci bude daň z nemovitých věcí do autonomních příjmů obcí zařazena.

Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí (ve znění pozdějších předpisů) říká, že daň z nemovitých věcí tvoří daň z pozemků, daň ze staveb a jednotek. Dále tento zákon obsahuje osvobození od této daně. Toto osvobození od daně z nemovitých věcí může být buď z hlediska vlastníka majetku, nebo podle účelu, ke kterému daná nemovitá věc slouží. Osvobozen od daně z nemovitých je například majetek ve vlastnictví obce.

Zákon o dani z nemovitých věcí č. 338/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů dále obsahuje koeficienty pro stanovení daně z nemovitých věcí, kterými se obce musí řídit. Obec může na základě tohoto zákona obecně závaznou vyhláškou upravit daňovou sazbu pomocí jednoho místního koeficientu. Od roku 2020 se tento koeficient může pohybovat od 1,1 do 5.¹⁹ Dále obec může na základě obecně závazné vyhlášky dodatečně osvobodit určité nemovité věci od daně z nemovitých věcí.

Daň z nemovitých věcí má několik důvodů k tomu, aby se jednalo o místní daň (dle doporučení OATES, 1996). Mezi nejvýznamnější se řadí nemobilní daňová základna. Daňovou základnu nelze lehce převést z jedné obce, kde je daňová sazba vyšší, do jiné

¹⁹ Do roku 2020 mohla obec stanovit 3 koeficienty, které mohly být 2, 3, 4 nebo 5

obce, kde je daňová sazba nižší. Výše daně z nemovitých věcí může ale motivovat, resp. demotivovat k tomu, aby měli občané zájem v dané obci stavět.

V ČR není výnos z daně z nemovitých věcí velkým příjmem do rozpočtů obcí. Přesto se mezi obyvateli jedná o nepopulární daň, protože oproti sdíleným daním je tato daň velmi viditelná. Proto jsou volené orgány obcí velmi obezřetné při zavádění koeficientů, protože příliš vysoký koeficient by mohl odradit voliče v příštím volebním období.

2.5.3. Příjmy z vlastní podnikatelské činnosti a příjmy z vlastněného majetku

Příjmy z vlastního podnikání obcí v České republice jsou podle Pekové (2011) doplňkovým příjmem obcí a v rozpočtech obcí tvoří přibližně 10 % celkových příjmů. Hospodaření municipálních podniků je ve většině případů založeno na neziskovém principu.

Zisky z obchodování s cennými papíry není obcemi v České republice příliš využívaným příjmem. Obec musí mít na začátku obchodování s cennými papíry dostatečnou výši volných (disponibilních) peněžních prostředků a k obchodování s cennými papíry je dále potřeba mít určité zkušenosti s finančním trhem.

Shrnutí hlavních poznatků v rámci autonomních příjmů obcí a příjmů obcí v České republice

Mezi autonomní příjmy obcí se řadí místní daně, daňové přírážky k celostátně platným daním (jen v některých zemích, v ČR nejsou zavedeny), uživatelské poplatky, příjmy z vlastněného majetku a případně příjmy z vlastní podnikatelské činnosti. Pro obce je podstatná tzv. daňová autonomie, pomocí níž mohou obce stanovit všechny nebo jen některé atributy daní. V ČR se mezi místní daně řadí místní poplatky a daň z nemovitých věcí.

V příjmové části rozpočtů obcí tvoří největší část příjmů daňové příjmy. V rámci daňových příjmů jsou nejobjemnější položkou pro obce sdílené daně, které upravuje zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní.

3. Metodika

Hlavním cílem bakalářské práce je stanovit a posoudit stav a vývoj míry příjmové autonomie obcí v České republice. Zároveň jsou stanoveny tři dílčí cíle.

- 1) Prvním dílčím cílem je charakterizování velikosti a struktury příjmů, výdajů a salda obcí v České republice.
- 2) Druhým dílčím cílem je porovnání autonomních příjmů obcí Krtov a Pec pod Sněžkou.
- 3) Třetí dílčí cíl zpracovává přehled autonomních daňových příjmů municipalit v zemích OECD.

Pro zpracování cíle hlavního a prvních dvou dílčích cílů jsou využívána data z databáze monitor.statnipokladna. Pro zpracování třetího dílčího cíle jsou použita data ze statistické databáze OECD. Údaje jsou dále zpracovány pomocí softwaru Excel.

3.1. Dílčí cíl – charakteristika velikosti a struktury příjmů, výdajů a salda obcí v ČR

Tento dílčí cíl charakterizuje velikost a strukturu příjmů, výdajů a salda obcí v České republice v letech 2010 – 2021 v absolutní velikosti i v přepočtu na jednoho obyvatele. Tento dílčí cíl poskytne celkový kontext pro hodnocení stavu a vývoje míry příjmové autonomie obcí v ČR. Velikost a struktura jsou uvedeny v druhovém členění pomocí tříd. Jsou zde použity ukazatele popisné statistiky – aritmetický průměr, medián, minimum a maximum. Aritmetický průměr je počítán jako suma všech hodnot, která se vydělí jejich počtem. Dalším ukazatelem je střední hodnota uvedených hodnot, tedy medián. Medián vybírá číslo uprostřed číselné řady (u číselné řady lichého počtu) nebo u číselné řady se sudým počtem provádí medián aritmetický průměr dvou čísel, které jsou středu číselné řady nejbližší. Ukazatel medián oproti ukazateli aritmetický průměr není ovlivněn odlehlými hodnotami, jelikož medián neuvažuje krajní vzorky, které jsou příliš vychýlené a výsledek daného vzorku tak příliš ovlivňují. Ukazatel minimum vybírá nejmenší hodnotu a ukazatel maximum naopak největší hodnotu.

3.2. Hlavní cíl – posouzení stavu a vývoje míry příjmové autonomie obcí v ČR

V rámci hlavního cíle je posuzován stav a vývoj míry příjmové autonomie obcí v České republice. Způsob třídění příjmů v rozpočtech obcí je, stejně jako ve všech veřejných

rozpočtech, upravován rozpočtovou skladbou. V ČR je v současné době pro rozpočtovou skladbu platná vyhláška Ministerstva financí České republiky 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě, která nabyla účinnosti 1. 1. 2022. Základním druhem třídění je v České republice druhové třídění, které se nachází v příloze č. 2 k vyhlášce 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě. Z tohoto třídění vychází i tato práce.

Druhové třídění je povinné v celé rozpočtové soustavě a spočívá ve třídění peněžních operací do tří okruhů. Tyto okruhy jsou příjmy, výdaje a financování. Toto třídění obsahuje čtyřmístný kód. První číslo označuje třídu, první dvojčíslí představuje seskupení položek, první trojčíslí značí podseskupení položek a čtyřmístný kód označuje jednotlivé položky. Do rozpočtu se zapisují čísla položek, tedy celý čtyřmístný kód. Příjmy v druhovém třídění se dělí na příjmy vlastní a kapitálové. Vlastní příjmy se dále člení na běžné (provozní) příjmy, kam jsou řazeny daňové příjmy a nedaňové příjmy, a na kapitálové (investiční) příjmy.

V rámci této práce budou do autonomních příjmů obcí v ČR zařazeny:

- místní daně, do kterých patří místní poplatky a tato práce sem bude řadit i daň z nemovitých věcí,
- uživatelské poplatky, a
- příjmy z vlastní podnikatelské činnosti a z vlastněného majetku.

Po roztřídění těchto příjmů dle druhového třídění v rámci rozpočtové skladby jde o tyto položky:

1) daňové

- *položka 1341 – Příjem z poplatku ze psů*
- *položka 1342 – Příjem z poplatku z pobytu*
- *položka 1343 – Příjem z poplatku za užívání veřejného prostranství*
- *položka 1344 – Příjem z poplatku ze vstupného*
- *položka 1345 - Příjem z poplatku za obecní systém odpadového hospodářství a příjem z poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci*
- *položka 1346 - Příjem z poplatku za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst*
- *položka 1348 - Příjem z poplatku za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace*
- *položka 1349 - Příjem ze zrušených místních poplatků*

- položka 1511 - Příjem z daně z nemovitých věcí

2) nedaňové

- položka 2111 - Příjem z poskytování služeb, výrobků, prací, výkonů a práv
- položka 2112 - Příjem z prodeje zboží (již nakoupeného za účelem prodeje)
- položka 2113 - Příjem ze školného
- položka 2115 - Příjem z prodeje práv k využívání rádiových kmitočtů
- položka 2119 - Ostatní příjmy z vlastní činnosti
- položka 2122 – Příjem z odvodů příspěvkových organizací
- položka 2123 – Příjem z ostatních odvodů příspěvkových organizací
- položka 2124 - Příjem z odvodů školských právnických osob zřízených státem, kraji a obcemi
- položka 2129 – Příjem z výnosů z likvidace zbytkových podniků
- položka 2131 - Příjem z pronájmu nebo pachtu pozemků
- položka 2132 - Příjem z pronájmu nebo pachtu ostatních nemovitých věcí a jejich částí
- položka 2133 - Příjem z pronájmu nebo pachtu movitých věcí
- položka 2139 - Ostatní příjmy z pronájmu nebo pachtu majetku
- položka 2140 - Neúrokové příjmy z finančních derivátů kromě příjmů z derivátů k vlastním dluhopisům
- položka 2141- Příjem z úroků
- položka 2142 – Příjem z podílů na zisku a dividend
- položka 2143 – Kursové rozdíly v příjmech
- položka 2144 – Příjem z úroků ze státních dluhopisů
- položka 2145 – Příjem z úroků z komunálních dluhopisů
- položka 2146 - Úrokové příjmy z finančních derivátů k vlastním dluhopisům
- položka 2147 - Neúrokové příjmy z finančních derivátů k vlastním dluhopisům
- položka 2148 - Úrokové příjmy z finančních derivátů kromě příjmů z derivátů k vlastním dluhopisům
- položka 2149 - Ostatní příjmy z výnosů finančního majetku
- položka 2310 - Příjem z prodeje krátkodobého a drobného dlouhodobého neinvestičního majetku

3) Kapitálové příjmy

- Položka 3111 - Příjem z prodeje pozemků
- Položka 3112 - Příjem z prodeje ostatních nemovitých věcí a jejich částí

- *Položka 3113 - Příjem z prodeje ostatního hmotného dlouhodobého majetku*
 - *Položka 3114 - Příjem z prodeje nehmotného dlouhodobého majetku*
 - *Položka 3119 - Ostatní příjmy z prodeje dlouhodobého majetku*
 - *Položka 3201 - Příjem z prodeje akcií*
 - *Položka 3202 - Příjem z prodeje majetkových podílů*
 - *Položka 3203 - Příjem z prodeje dluhopisů*
 - *Položka 3209 - Ostatní příjmy z prodeje dlouhodobého finančního majetku*
- (příloha č. 2 k vyhlášce 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě)

3.2.1. Míra příjmové decentralizace obcí ČR

Prvním krokem hlavního cíle je analýza agregovaných dat za všechny obce v ČR. Jako první tato práce provádí výpočet **míry příjmové decentralizace obcí**. Ta se vypočte pomocí podílu celkových konsolidovaných příjmů obcí na konsolidovaných příjmech vládního sektoru. Dále je vypočten podíl daňových příjmů obcí na daňových příjmech vládního sektoru, podíl nedaňových příjmů obcí na nedaňových příjmech vládního sektoru a podíl kapitálových příjmů obcí na kapitálových příjmech vládního sektoru.

Pomocí těchto výpočtů je zjištěn podíl celkových konsolidovaných příjmů obcí na konsolidovaných příjmech vládního sektoru a podíl jednotlivých tříd konsolidovaných příjmů obcí na těchto třídách konsolidovaných příjmů vládního sektoru. Tyto ukazatele odpovídají míře rozdělení zmíněných příjmů vládního sektoru ve prospěch rozpočtů obcí.

3.2.2. Míra příjmové autonomie obcí ČR

Dále práce krátce okomentuje vývoj autonomních příjmů obcí ve sledovaných letech a následně tato práce stanoví **ukazatel míry příjmové autonomie obcí ČR**. Pro výpočet tohoto ukazatele je použit následující vzoreček:

$$MPA = \frac{APO}{CKPO} \quad (1)$$

kde:

MPA *míra příjmové autonomie obcí ČR*

APO *autonomní příjmy obcí ČR*

CKPO *celkové konsolidované příjmy obcí ČR*

Pomocí tohoto ukazatele je možné vidět, jak velkou část celkových konsolidovaných příjmů obcí tvoří autonomní příjmy obcí.

Obdobně je následně stanoven **ukazatel míry daňové autonomie** obcí pomocí vzorce:

$$MDA = \frac{ADPO}{CDPO} \quad (2)$$

kde:

MDA míra daňové autonomie obcí ČR

ADPO autonomní daňové příjmy obcí ČR (vymezeny na s. 26 a 27 práce)

CDPO celkové daňové příjmy obcí ČR

3.2.3. Analýza příjmové autonomie podle velikostních skupin obcí

Následně jsou ve zkoumaném vzorku obce rozděleny do deseti velikostních skupin dle počtu obyvatel:

- do 200 obyvatel
- 200 – 499 obyvatel
- 500 – 999 obyvatel
- 1 000 – 1 999 obyvatel
- 2 000 – 4 999 obyvatel
- 5 000 – 9 999 obyvatel
- 10 000 – 19 999 obyvatel
- 20 000 – 49 999 obyvatel
- 50 000 – 99 999 obyvatel
- 100 000 a více obyvatel

4 největší česká města, kterými jsou Praha, Brno, Ostrava, Plzeň, patří samozřejmě do největší velikostní skupiny obcí. Tato města však jsou zkoumána samostatně, aby hodnoty této skupiny obcí příliš nevychylovaly.

První velikostní skupina obcí s méně než 200 obyvateli je určena na takto malé množství obyvatel, jelikož v ČR se nachází mnoho obcí s nízkým počtem obyvatel a pomocí tohoto porovnání bude vidět, zda obce s malým počtem obyvatel mají či nemají obdobně velké autonomní příjmy na jednoho obyvatele jako obce s větším počtem obyvatel.

Autonomní příjmy vzorku pro hlavní cíl jsou zkoumány v letech 2010, 2012, 2014, 2016, 2018, 2019, 2020 a 2021. Tyto roky jsou vybrány z důvodu zachycení podstatných událostí v oblasti autonomních příjmů obcí. Údaje dostupné ze systému monitor.statnipokladna.cz jsou zpracovány do grafů v softwaru Excel. Na rozdíl od výpočtů předchozích ukazatelů nejsou zde do autonomních příjmů zahrnuty položky 2140, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149 a 2310. Tyto položky zde jsou počítány do autonomních příjmů obcí, jelikož ve většině rozpočtů obcí tvoří pouze malý nebo žádný podíl na jejich příjmech a jejich nezahrnutí ovlivní výsledky jen minimálně. Zároveň je možné u některých vynechaných položek spekulovat, zda se opravdu řadí mezi autonomní příjmy obcí. Například u položky 2143 (Kurzové rozdíly v příjmech) je možné namítat, že mezi autonomní příjmy obcí nepatří, protože obec neovlivní kurz dané měny, ačkoliv celý kurzový rozdíl plyne do rozpočtu obce.

V rámci jednotlivých kategorií obcí jsou zkoumány následující ukazatele.

a) Prvním ukazatelem je **podíl autonomních příjmů obce na obyvatele:**

$$APNO_i = \frac{APO_i}{PO_i} \quad (3)$$

kde:

$APNO_i$ autonomní příjmy obce i na obyvatele

APO_i autonomní příjmy obce i

PO_i počet obyvatel obce i

b) Tento ukazatel je také vypočten za jednotlivé velikostní skupiny obcí jako podíl sumy autonomních příjmů dané velikostní skupiny k sumě počtu obyvatel všech obcí v této velikostní skupině obcí. **Podíl autonomních příjmů na obyvatele ve velikostní skupině obcí lze tedy zapsat jako:**

$$APNOSKO = \frac{\sum_{i=1}^n APO_i}{\sum_{i=1}^n PO_i} \quad (4)$$

kde:

$APNOSKO$ autonomní příjmy na obyvatele v dané velikostní skupině obcí

APO_i autonomní příjmy obce i

PO_i počet obyvatel obce i

n počet obcí v dané velikostní skupině

Podíl autonomních příjmů na obyvatele ve velikostní skupině obcí je (s jistou mírou nepřesnosti) považován za standard, tedy za průměrné úsilí získat příjmy, a je možné zjistit, kolik obcí z dané skupiny tohoto standardu dosahuje v letech 2010 a 2021.

c) Následně při porovnání obcí v dané velikostní skupině jsou autonomní příjmy na obyvatele některých obcí porovnány s podílem autonomních příjmů na obyvatele velikostní skupiny obcí. Toto porovnání jednotlivých obcí se standardem je výpočtem **míry příjmového úsilí obce**. Porovnání je provedeno u některých obcí v letech 2010 a 2021.

Míru příjmového úsilí obce lze tedy zapsat takto:

$$MPUO_i = \frac{APNO_i}{APNOSKO} \quad (5)$$

kde:

$MPUO_i$ míra příjmového úsilí obce i

$APNO_i$ autonomní příjmy na obyvatele obce i

$APNOSKO$ autonomní příjmy na obyvatele v dané velikostní skupině obcí

d) Dalším ukazatelem je **míra příjmové autonomie obcí** vypočtená jako podíl sumy autonomních příjmů obcí v dané velikostní skupině k sumě celkových příjmů obcí ve sledované skupině:

$$MPA = \frac{\sum_{i=1}^n APO_i}{\sum_{i=1}^n CPO_i} \quad (6)$$

kde:

MPA míra příjmové autonomie dané velikostní skupiny obcí

APO_i autonomní příjmy obce i

CPO_i celkové příjmy obce i

n počet obcí v dané velikostní skupině

Pomocí tohoto výpočtu je zjištěn podíl autonomních příjmů, které využívají obce v dané velikostní skupině, na celkových příjmech dané velikostní skupiny. Analogicky je vypočten podíl autonomních daňových příjmů na celkových daňových příjmech v dané velikostní skupině obcí. Pomocí tohoto podílu je zjištěna **míra daňová autonomie obcí** dané velikostní skupiny obcí.

3.3. Dílčí cíl – porovnání autonomních příjmů obcí Krtov a Pec pod Sněžkou

V rámci hlavního cíle práce je zkoumán dílčí cíl, jehož úkolem je porovnat autonomní příjmy obce Krtov, která je zástupcem obcí do 200 obyvatel, zároveň se nejedná o turisticky navštěvovanou obec, a obec Pec pod Sněžkou, která patří do skupiny obcí, které mají 500 – 999 obyvatel a jedná se o významně turisticky navštěvovanou obec. Proto jsou u obce Pec pod Sněžkou očekávané vyšší autonomní příjmy, které tato obec v rámci sledovaných let využívá, protože výchozí podmínky pro získání vyšší hodnoty autonomních příjmů jsou pro obec Pec pod Sněžkou příznivější nežli pro obec Krtov.

U těchto dvou obcí tedy je zkoumána velikost autonomních příjmů připadajících na jednoho obyvatele za sledované roky 2010–2021. Dále je určeno, jaké průměrné hodnoty autonomních příjmů by musela obec Krtov dosáhnout ve sledovaných letech, aby průměrné autonomní příjmy připadající na jednoho obyvatele byly v obou obcích stejné. K tomu je použita rovnice:

$$\frac{PAP \text{ obce } P(2010-2021)}{PPO \text{ obce } P(2010-2021)} = \frac{X}{PPO \text{ obce } K} \quad (7)$$

kde:

PAP obce P (2010-2021) průměrné autonomní příjmy obce Pec pod Sněžkou v letech 2010–2021

PPO obce P (2010-2021) průměrný počet obyvatel obce Pec pod Sněžkou v letech 2010–2021

X velikost autonomních příjmů, které by musela obec Krtov dosáhnout v průměru za roky 2010–2021, aby se velikost autonomních příjmů na jednoho obyvatele shodovala u obou sledovaných obcí

PPO obce K (2010-2021) ... průměrný počet obyvatel obce Krtov v letech 2010–2021

Na základě tohoto výsledku by mělo být vidět, jak mohou výchozí podmínky (např. zeměpisné položení obce) ovlivňovat výši autonomních příjmů dané obce.

3.4. Dílčí cíl – daňová autonomie zemí OECD

V rámci tohoto dílčího cíle je zkoumána daňová autonomie, kterou mají místní vlády v členských zemích OECD. Do vzorku v rámci dílčího cíle je zahrnuto 35 členských států OECD. OECD má v současné době 38 členských zemí, ačkoliv do zkoumaného

vzorku této práce je zařazeno pouze 35 členských zemí. Ve vzorku chybí Litva, Kolumbie a Kostarika. Litva se stala členem OECD v roce 2018, Kolumbie v roce 2020 a Kostarika v roce 2021 a k těmto třem zemím tudíž chybí údaje, kterými se tato práce zabývá. Mezi jednotlivými zeměmi je provedeno porovnání v letech 2002, 2005, 2008, 2011 a 2014.

Uvedené hodnoty se porovnají i s hodnotami České republiky. Dle metodiky OECD jsou v těchto statistikách v rámci daňové autonomie v údajích o ČR zahrnuty uživatelské poplatky, daň z nemovitých věcí a sdílené daně. Uživatelské poplatky by se měly dle definice nacházet v podkategorii B2, daň z nemovitých věcí taktéž v podkategorii B2 a sdílené daně v podkategorii D3.

V ČR obce totiž u sdílených daní neovlivní základ daně, sazbu daně a ani obec nezná dopředu jejich výši. Celková částka, která z těchto sdílených daní plyne, je následně vertikálně rozdělena mezi centrální vládu a decentralizované úrovně vlády. Zároveň dochází k horizontálnímu rozdělení mezi jednotlivé decentralizované vlády.²⁰ O tom, do jakého rozpočtu podíl na této dani plyne a jak velký tento podíl je, určuje rozpočtové určení daní. V ČR patří mezi sdílené daně: DPH (daň z přidané hodnoty), daň z příjmu právnických osob (bez daně z příjmu právnických osob placené obcemi a kraji), daň z příjmu fyzických osob (srážková daň), daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti a daň z příjmu fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti.

Tyto sdílené daně by se tedy měly řadit do kategorie D3, protože jejich rozdělení je sepsáno v legislativě, jejich určení může jednostranně měnit centrální vláda a tyto změny jsou v ČR prováděny v horizontu, který je delší než 1 rok. Skutečnost je však jiná. Po zhlédnutí hodnot uvedených ve statistikách OECD lze usuzovat, že sdílené daně jsou zařazeny mezi transferové příjmy a nejsou započítány do kategorie D3 v rámci daňové autonomie. I přes tento nesoulad bude tato práce vycházet ze statistik OECD a sdílené daně obcí v ČR v tomto srovnání do kategorie D3 řadit nebude.

²⁰ Schéma rozpočtového určení daní v ČR platné od 1. 1. 2022 viz příloha 1 této práce (zdroj: Generální finanční ředitelství)

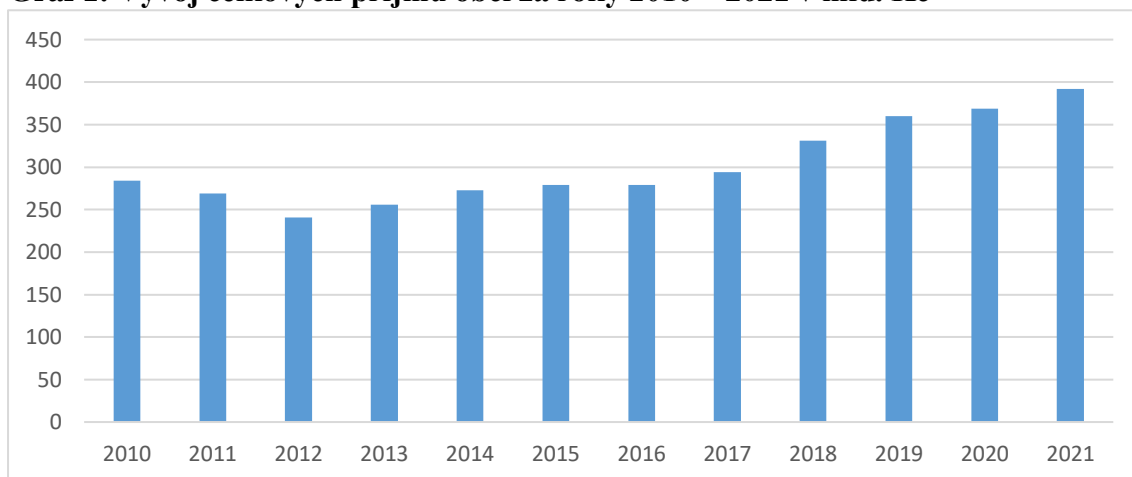
4. Výsledky a diskuse

Po uvedení metodiky dílčích cílů a hlavního cíle se tato práce dostává k výsledkům a k jejich diskusi s jinými pracemi, publikacemi a s obecně platnými tvrzeními.

4.1. Charakteristika velikosti a struktury příjmů, výdajů a salda obcí v ČR

V rámci výsledků tohoto dílčího cíle se práce nejdříve dívá na příjmy, poté na výdaje a nakonec na salda obcí v letech 2010 – 2021. Nejdříve jsou zkoumány v absolutní hodnotě a poté v přepočtu na jednoho obyvatele. V grafech a výpočtech jsou zkoumány reálné příjmy, tedy příjmy vyjádřené v běžných cenách daného roku.

Graf 1: Vývoj celkových příjmů obcí za roky 2010 – 2021 v mld. Kč

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna

Z grafu 1 vyplývá, že v současné době se příjmy obcí v České republice od roku 2017 nachází v období růstu. Maxima dosáhly příjmy obcí v roce 2021, kdy jejich hodnota dosáhla 392 404 mil. Kč. Naopak minimální hodnota příjmů obcí činila 241 066 mil. Kč a příjmy obcí jí dosáhly v roce 2012. Hodnota aritmetického průměru příjmů obcí ve sledovaných letech byla 302 305 mil. Kč a medián činil 281 527 mil. Kč.

K větším poklesům příjmů došlo v letech 2011, 2012 a k menšímu poklesu došlo v roce 2016. Tyto poklesy neodpovídají předpokládanému vývoji, kdy by příjmy obcí měly stále růst. Důvodům těchto výkyvů se tato práce bude více věnovat po zhodnocení procentního podílu jednotlivých tříd příjmů v rozpočtech obcí, kde bude lépe vidět, které položky tyto poklesy způsobily.

V rámci struktury příjmů obcí měly největší procentní podíl na celkových příjmech ve sledovaných letech daňové příjmy a následně přijaté transfery. Procentní podíl nedaňo-

vých příjmů na celkových příjmech obcí byl mezi 9,5 % až 11,9 %. Nejmenší procentní podíl na příjmech obcí měly kapitálové příjmy v letech 2019 a 2020, kdy dosáhly 1,9% podílu. Naopak nejvyššího procentního podílu dosáhly kapitálové příjmy v roce 2010 s hodnotou 4,5 %.

Tabulka 2: Procentní podíl tříd příjmů v rozpočtech obcí v letech 2010 – 2021

Procentní podíl	Daňové příjmy	Nedaňové příjmy	Kapitálové příjmy	Přijaté transfery
2010	50,4%	9,6%	4,5%	35,5%
2011	52,8%	10,7%	3,2%	33,3%
2012	60,4%	11,9%	3,6%	24,1%
2013	63,1%	11,0%	2,9%	23,0%
2014	62,3%	11,8%	2,2%	23,6%
2015	62,8%	11,0%	1,9%	24,4%
2016	68,4%	10,9%	2,8%	17,9%
2017	70,1%	10,0%	2,1%	17,7%
2018	68,4%	9,7%	2,2%	19,7%
2019	68,0%	9,5%	1,9%	20,6%
2020	62,6%	9,8%	1,9%	25,8%
2021	65,2%	9,9%	2,6%	22,2%

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z monitor.statnipokladna

K největším poklesům příjmů obcí došlo v letech 2011, 2012 a 2016. Z předchozí tabulky je vidět, že v porovnání let 2010 a 2011 došlo u příjmů obcí k poklesu procentního podílu kapitálových příjmů a přijatých transferů. V absolutní částce došlo v tomto roce k poklesu těchto dvou tříd, ale také daňových příjmů. Pokles kapitálových příjmů je zřejmě způsoben tím, že v roce 2010 byly kapitálové příjmy obcí nejvyšší ze všech sledovaných let a kapitálové příjmy jsou nárazovým příjmem. Největší pokles však v daném roce zaznamenaly přijaté transfery. Zde také platí to, že v roce 2010 byly přijaté transfery obcí nejvyšší ze všech sledovaných let. V roce 2011 byly přijaté transfery třetí nejvyšší ze všech sledovaných let, vyšší byly transfery jen v letech 2010 a 2020. V rámci roku 2012 došlo ve srovnání s rokem 2011 pouze k poklesu přijatých transferů, oproti roku 2010 šlo o pokles o 48 mld. Kč, oproti roku 2011 došlo k poklesu o 32 mld. Kč. Oproti roku 2011 došlo k největšímu snížení v rámci položky 4116 (Ostatní neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu). Také došlo k menšímu snížení položek 4223 (Investiční transfery přijaté od Evropské unie) a 4216 (Ostatní investiční přijaté transfery ze státního rozpočtu). V rámci těchto tří položek došlo ke snížení o 30 mld. Kč, přičemž v rámci položky 4116 došlo ke snížení o 26 mld. Kč. Došlo tedy k velmi významnému poklesu především neinvestičních transferů obcím ze státního rozpočtu. Důvod tohoto poklesu lze hledat ve změně legislativy. Na základě Zprávy Ministerstva

financí České republiky pro finanční orgány obcí a krajů pro rok 2012²¹, došlo k převedení agendy, která se týkala příspěvku na péči, dávek osobám se zdravotním postižením a dávek pomoci v hmotné nouzi z obcí na krajské pobočky Úřadu práce České republiky. Obce tedy od tohoto roku neprovádí výplatu nepojistných sociálních dávek a výplatu příspěvku na péči v sociálních službách. Proto v tomto roce došlo k výraznému poklesu dotací, které byly poskytovány z ostatních kapitol státního rozpočtu, především z kapitoly Ministerstva práce a sociálních věcí.

Drobný pokles v roce 2016 je opět zapříčiněn poklesem přijatých transferů, které oproti roku 2015 poklesly o 18 mld. Kč. Tento pokles je oproti poklesu v roce 2012 způsoben především poklesem investičních transferů obcím.

Na základě hodnot uvedených v tabulce 2 je vidět, že ve sledovaných letech dosahují největšího procentního podílu na celkových příjmech obcí daňové příjmy. Ve všech sledovaných letech tvoří daňové příjmy více než 50 % celkových příjmů obcí.

Jelikož daňové příjmy tvoří největší část příjmů v rozpočtech obcí, je vhodné se podívat na jejich vývoj. V rámci let 2010 až 2021 dosáhly daňové příjmy svého maxima v roce 2021, kdy hodnota tohoto maxima byla 256 mld. Kč. Naopak minimální hodnota, které bylo dosaženo v roce 2011, byla 142 mld. Kč. Průměrná hodnota daňových příjmů obcí za sledované roky byla 191 mld. Kč a medián byl roven hodnotě 183 mld. Kč.

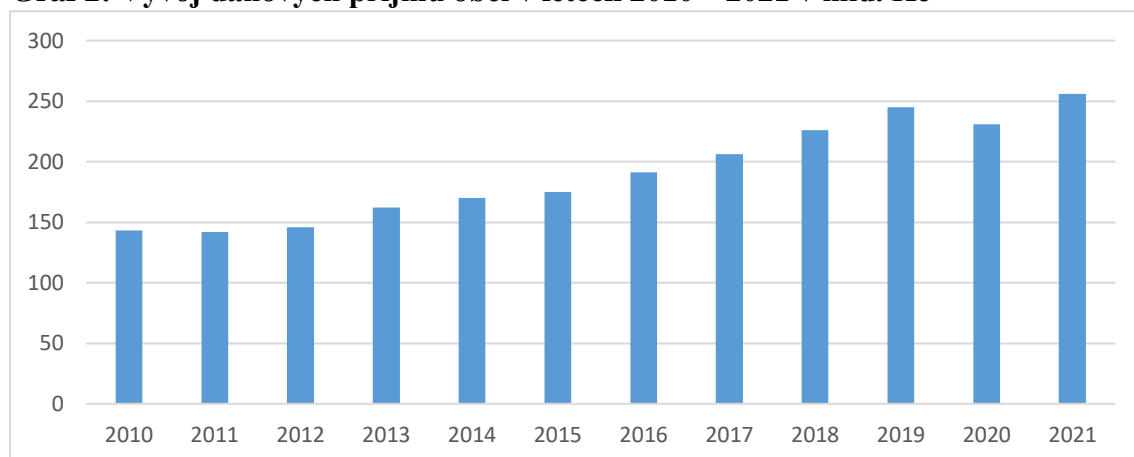
Na rozdíl od vývoje celkových příjmů obcí je v grafu vývoje daňových příjmů obcí zaznamenán jejich pokles v roce 2020. Pokles procentního podílu daňových příjmů v roce 2020 je totiž kompenzován nárůstem procentního podílu transferových příjmů. Tuto skutečnost si lze vysvětlit tím, že v tomto roce vlivem epidemie a zavedených restrikcí došlo ke stagnaci ekonomiky, ale zároveň se navýšily transferové příjmy obcí díky vládním opatřením.

Při porovnání velikosti položek daňových příjmů v letech 2020 a 2021 byl největší rozdíl v položkách 1111 (Příjem z daně z příjmů fyzických osob placené plátcí) a 1211 (Příjem z daně z přidané hodnoty). Výše položky 1111 byla v roce 2020 52 mld. Kč, na rozdíl od roku 2021, kdy hodnota této položky byla 39 mld. Kč (oproti roku 2020 klesla o 13 mld. Kč). V rámci položky 1211 byla nižší hodnota naopak zaznamenána v roce 2020, kdy obce v rámci této položky dosáhly příjmů 102 mld. Kč. Oproti této hodnotě

²¹ Dostupné na odkazu: [z p r á v y \(mfcr.cz\)](https://www.mfcr.cz)

v roce 2021 byla hodnota daňových příjmů této položky 119 mld. Kč a došlo tedy ke zvýšení o 18 mld. Kč.

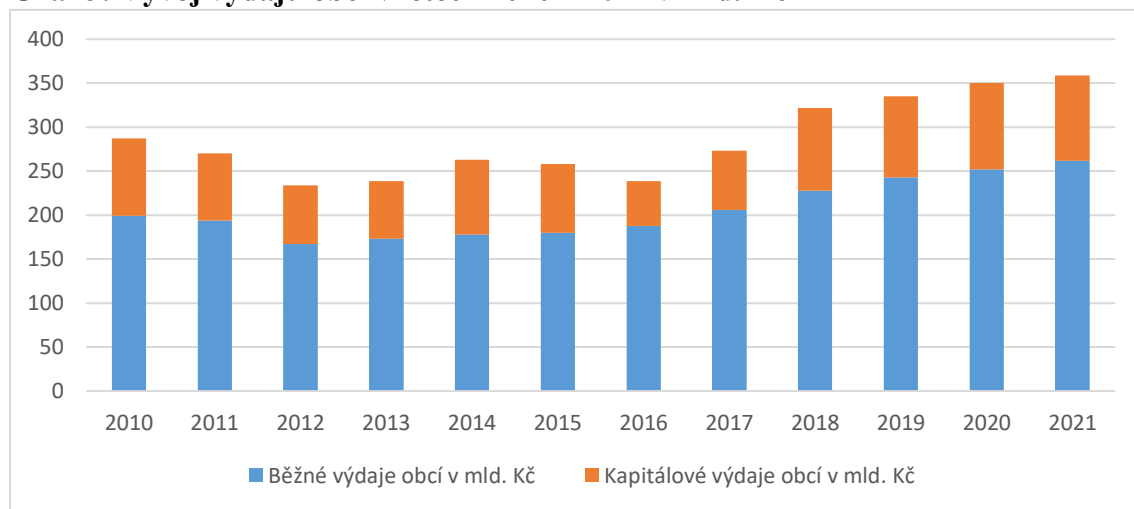
Graf 2: Vývoj daňových příjmů obcí v letech 2010 – 2021 v mld. Kč

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna

Po zhodnocení struktury a velikosti příjmů v rozpočtech obcí v letech 2010 – 2021 je vhodné se podívat na strukturu a velikost výdajů obcí v těchto letech.

Graf 3: Vývoj výdajů obcí v letech 2010 – 2021 v mld. Kč

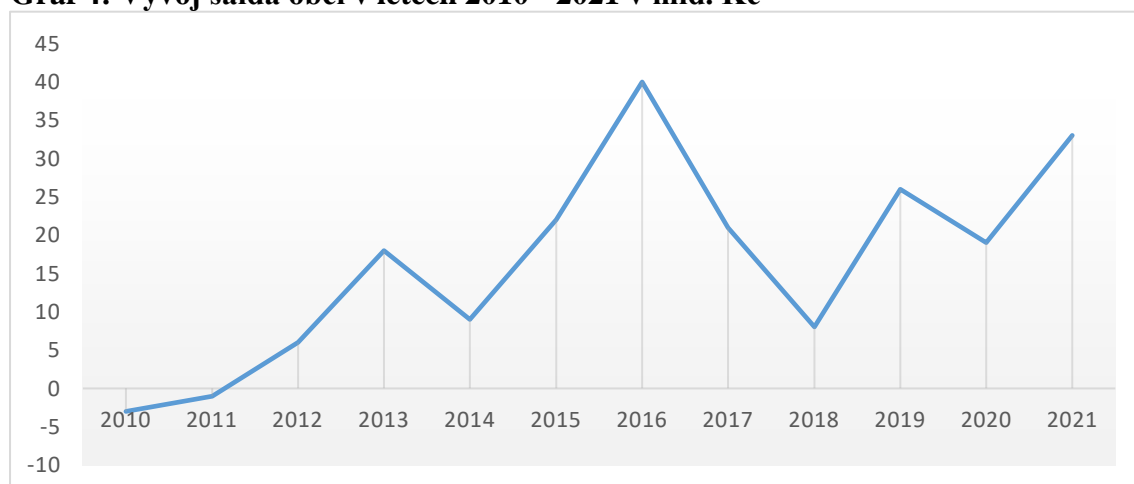

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna

Z grafu 3 je vidět, že vývoj výdajů obcí ve sledovaných letech se vyvíjel cyklicky a víceméně kopíroval vývoj příjmů obcí ve sledovaných letech, což bylo způsobeno pravidlem vyrovnanosti rozpočtů obcí. Svého minima výdaje obcí dosáhly s hodnotou 235 mld. Kč v roce 2012. Naopak maxima 359 mld. Kč výdaje obcí dosáhly v roce 2021. V rámci vypočtených hodnot ukazatelů popisné statistiky byla hodnota aritmetického průměru výdajů obcí za sledované roky rovna 286 mld. Kč a hodnota mediánu byla 271 mld. Kč.

V rozpočtech obcí ve sledovaných letech platilo, že běžné výdaje měly 68% až 79% podíl na celkových výdajích v rozpočtech obcí v ČR. Nejmenší procentní podíl běžných výdajů v rozpočtech obcí ve sledovaných letech byl v roce 2014, kdy běžné výdaje tvořily přibližně 68 % a kapitálové výdaje tvořily zbývajících 32 % výdajů v rozpočtech obcí. To bylo způsobeno tím, že oproti roku 2013 vzrostly kapitálové výdaje o 20 mld. Kč, zatímco běžné výdaje vzrostly jen o 5 mld. Kč. V roce 2014 dosáhly běžné výdaje obcí částky 178 mld. Kč a kapitálové výdaje obcí byly 85 mld. Kč. Naopak největšího procentního podílu běžných výdajů na celkových výdajích v rozpočtech obcí ve sledovaných letech bylo dosaženo v roce 2016, kdy běžné výdaje tvořily 79 % z výdajů v rozpočtech obcí. V tomto roce byly běžné výdaje obcí ve výši 188 mld. Kč a kapitálové výdaje obcí dosáhly hodnoty 51 mld. Kč.

Graf 4: Vývoj salda obcí v letech 2010 - 2021 v mld. Kč

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna

Na základě grafu 4 je vidět, že kromě roků 2010 a 2011 bylo saldo rozpočtů obcí ve všech následujících letech kladné. Svého minima dosáhlo saldo rozpočtů obcí právě v roce 2010 (-3 mld. Kč). Naopak nejvyšší hodnoty, tedy maxima, bylo dosaženo v roce 2016 (40 mld. Kč). Průměrná hodnota salda obcí za všechny sledované roky dosáhla 16 mld. Kč a hodnota mediánu činila 18 mld. Kč.

Zápornou hodnotu salda obcí v roce 2010 lze odvodit z toho, že příjmy v roce 2010 byly rovny hodnotě 284 mld. Kč, naopak výdaje byly 287 mld. Kč. V rámci výdajů je jejich vysoká hodnota způsobena především kapitálovými výdaji, jejichž hodnota v tomto roce byla 88 mld. Kč, a byly pátými největšími kapitálovými výdaji obcí v rámci sledovaných let. Vyšší kapitálové výdaje oproti roku 2010 měly obce pouze v letech 2018, 2019, 2020 a 2021.

Nyní se tato práce podívá na zhodnocení příjmů obcí v přepočtu na jednoho obyvatele.

Tabulka 3: Příjmy obcí v přepočtu na jednoho obyvatele v letech 2010 – 2021 v Kč

Příjmy	Počet obyvatel	Daňové příjmy	Nedaňové příjmy	Kapitálové příjmy	Přijaté transfery	Suma
2010	10517247	13585,8	2583,5	1214,1	9582,7	26966,1
2011	10496672	13518,7	2728,6	810,6	8531,2	25589,0
2012	10509286	13848,2	2739,0	831,9	5519,3	22938,4
2013	10510719	15386,8	2692,5	698,4	5594,7	24372,3
2014	10524783	16160,6	3067,3	580,5	6121,5	25929,9
2015	10542942	16636,1	2903,5	508,2	6457,4	26505,4
2016	10565284	18054,5	2870,6	738,3	4738,4	26401,8
2017	10589526	19483,0	2777,2	595,5	4929,6	27785,3
2018	10626430	21288,4	3027,2	698,9	6120,1	31134,6
2019	10669324	22981,7	3201,7	633,1	6968,6	33785,0
2020	10700155	21574,6	3369,6	652,9	8886,4	34483,6
2021	10500850	24380,2	3713,3	972,2	8303,1	37368,8

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna a vývoje počtu obyvatel dostupných ze statistik o obyvatelstvu v ČR vydaných ČSÚ

Z tabulky 3 je vidět, že stejně jako u hodnocení celkových hodnot příjmů, dosáhly i u přepočtu velikosti jednotlivých tříd příjmů na jednoho obyvatele ve sledovaných letech nejvyšší hodnoty daňové příjmy. Jejich minimum bylo ve výši 13 519 Kč v roce 2011, naopak maximum bylo zaznamenáno v roce 2021 ve výši 24 380 Kč.

Celkové příjmy na jednoho obyvatele dosáhly maximální hodnoty 37 369 Kč v roce 2021 a minimum za sledované roky bylo 22 938 Kč v roce 2012. Jejich průměrná hodnota za sledované roky byla 28 605 Kč a medián činil 26 736 Kč

Tabulka 4: Výdaje a saldo obcí na jednoho obyvatele v letech 2010 – 2021 v Kč

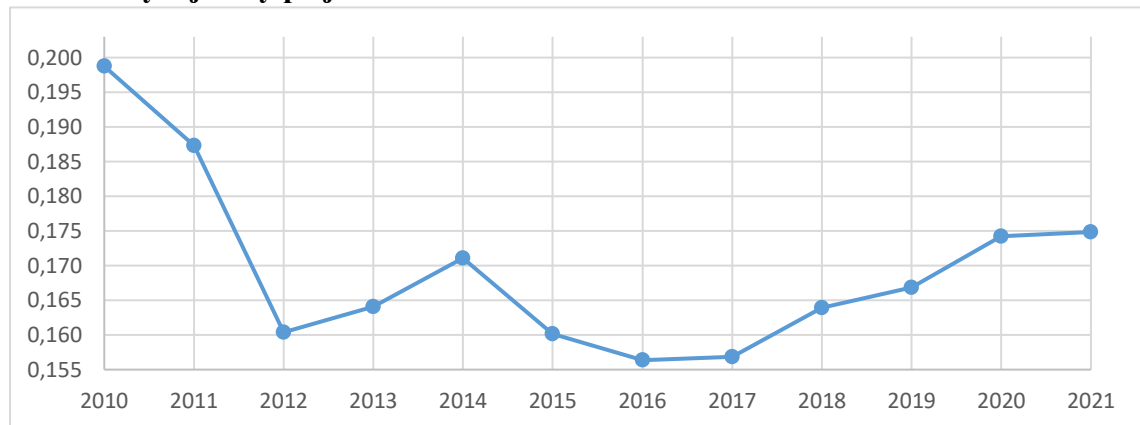
v Kč	Počet oby.	Běžné výdaje	Kapit. výdaje	Výdaje obcí	Saldo obcí
2010	10517247	18 935	8 339	27 274	-308
2011	10496672	18 467	7 218	25 685	-96
2012	10509286	15 936	6 413	22 349	589
2013	10510719	16 441	6 247	22 688	1 684
2014	10524783	16 942	8 117	25 059	871
2015	10542942	17 046	7 387	24 434	2 071
2016	10565284	17 778	4 866	22 644	3 758
2017	10589526	19 408	6 353	25 761	2 024
2018	10626430	21 477	8 878	30 355	779
2019	10669324	22 750	8 642	31 392	2 393
2020	10700155	23 564	9 141	32 705	1 779
2021	10500850	24 943	9 253	34 195	3 174

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna a vývoje počtu obyvatel dostupného ze statistik o obyvatelstvu v ČR vydaného ČSÚ

4.2. Posouzení stavu a vývoje míry příjmové autonomie obcí v ČR

Prvním výsledkem v rámci hlavního cíle této práce je stanovení **míry příjmové decentralizace**. Pro určení této míry se dávají do poměru konsolidované příjmy obcí a konsolidované příjmy vládního sektoru.

Graf 5: Vývoj míry příjmové decentralizace v letech 2010 - 2021

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna a na základě hodnot z vládních finančních statistik

Míra příjmové decentralizace se v rámci let 2010 – 2021 pohybovala mezi hodnotami 0,156 až 0,199. Aritmetický průměr míry příjmové decentralizace v rámci sledovaných let byl 0,17 a medián činil 0,165. Míra příjmové decentralizace byla nejvyšší v rámci sledovaných let v roce 2010, kdy konsolidované příjmy obcí dosáhly hodnoty 284 mld. Kč a konsolidované příjmy vládního sektoru byly 1 427 mld. Kč. Konsolidované příjmy obcí v roce 2010 tedy tvořily 19,9 % konsolidovaných příjmů vládního sektoru. Naopak nejmenší hodnoty dosáhla míra příjmové decentralizace v roce 2016, kdy konsolidované příjmy obcí byly necelých 279 mld. Kč, konsolidované příjmy vládního sektoru činily 1 745 mld. Kč, a konsolidované příjmy obcí tedy zaujímaly 15,6 % konsolidovaných příjmů vládního sektoru.

Z následující tabulky je vidět, že kromě let 2019, 2020 a 2021 měly kapitálové příjmy největší míru příjmové decentralizace. Ta byla s hodnotou 0,729 nejvyšší v roce 2012. V tomto roce byly konsolidované kapitálové příjmy obcí 9 mld. Kč a konsolidované kapitálové příjmy vládního sektoru byly 12 mld. Kč.

Pokles podílu kapitálových příjmů obcí na kapitálových příjmech vládního sektoru v letech 2018 – 2021 pod 40 % byl způsoben nárůstem konsolidovaných kapitálových příjmů vládního sektoru, zatímco konsolidované kapitálové příjmy obcí se pohybovaly

stále na relativně stejné hodnotě. Konsolidované kapitálové příjmy obcí byly v letech 2018 - 2020 ve výši 7 mld. Kč a v roce 2021 měly hodnotu 10 mld. Kč, zatímco konsolidované kapitálové příjmy vládního sektoru, jehož hodnoty se doposud pohybovaly v rozmezí 12 mld. Kč až 18 mld. Kč (výjimkou je rok 2010 kdy byly konsolidované kapitálové příjmy vládního sektoru 22 mld. Kč), v roce 2018 byly 24 mld. Kč, v roce 2019 25 mld. Kč, v roce 2020 28 mld. Kč a v roce 2021 dosáhly hodnoty 47 mld. Kč.

Ve všech sledovaných letech byl podíl konsolidovaných nedaňových příjmů obcí na konsolidovaných nedaňových příjmech vládního sektoru (0,236 – 0,299) vyšší než podíl konsolidovaných daňových příjmů obcí na konsolidovaných daňových příjmech vládního sektoru (rozmezí 0,156 - 0,199).

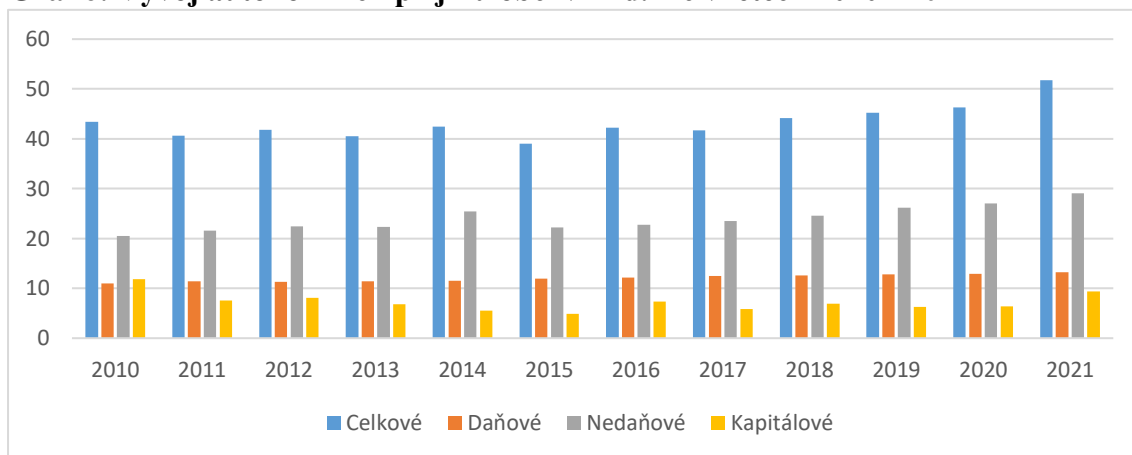
Tabulka 5: Podíl daňových, nedaňových a kapitálových příjmů obcí na daňových, nedaňových a kapitálových příjmech vládního sektoru

	Daňové	Nedaňové	Kapitálové
2010	0,206	0,252	0,580
2011	0,200	0,273	0,709
2012	0,199	0,272	0,729
2013	0,213	0,236	0,612
2014	0,215	0,299	0,339
2015	0,212	0,251	0,447
2016	0,213	0,253	0,459
2017	0,214	0,245	0,420
2018	0,221	0,255	0,309
2019	0,226	0,282	0,270
2020	0,226	0,296	0,250
2021	0,247	0,258	0,217

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna a na základě hodnot z vládních finančních statistik

Než tato práce postoupí ke stanovení ukazatele příjmové autonomie, zaměří se na **vývoj autonomních příjmů obcí**. Velikost autonomních příjmů obcí se pohybovala v letech 2010 – 2021 mezi hodnotami 38 978 mil. Kč až 51 717 mil. Kč. Této nejvyšší hodnoty dosáhly autonomní příjmy obcí v roce 2021. Průměrná hodnota autonomních příjmů za sledované roky byla 43 254 mil. Kč a medián činil 42 357 mil. Kč. Dále je potřeba zmínit, že největší podíl na autonomních příjmech obcí měly autonomní nedaňové příjmy obcí, jejichž podíl na autonomních příjmech obcí se pohyboval ve sledovaných letech mezi 47 % až 60 %. Nejvyšší hodnoty autonomní nedaňové příjmy obcí dosáhly s hodnotou 29 mld. Kč v roce 2021. Vývoj autonomních příjmů obcí je znázorněn v následujícím grafu.

Graf 6: Vývoj autonomních příjmů obcí v mld. Kč v letech 2010 - 2021

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna a na základě hodnot z vládních finančních statistik

Nyní se tato práce přesouvá ke stanovení **ukazatele příjmové autonomie**, který dává do poměru autonomní příjmy obcí ku celkovým příjmům obcí. Na výsledcích je tedy vidět, jaký podíl na konsolidovaných příjmech obcí tvoří autonomní příjmy obcí.

Tabulka 6: Vývoj ukazatele příjmové autonomie v letech 2010 – 2021

2010	0,153	2016	0,152
2011	0,151	2017	0,142
2012	0,173	2018	0,133
2013	0,158	2019	0,125
2014	0,156	2020	0,125
2015	0,139	2021	0,132

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna a na základě hodnot z vládních finančních statistik

V rámci sledovaných let 2010 – 2021 se ukazatel příjmové autonomie pohyboval mezi hodnotami 0,125 až 0,173. Nejmenší podíl měly autonomní příjmy obcí na celkových příjmech obcí v letech 2019 a 2020. Naopak nejvyššího podílu dosáhly v roce 2012. V tomto roce 2012 dosáhly autonomní příjmy obcí hodnoty 41 815 mil. Kč a celkové příjmy obcí byly 241 066 mil. Kč. Lze říci, že ukazatel příjmové autonomie byl v rámci sledovaných let na relativně stejné úrovni a v žádném sledovaném roce nebyl výrazně vychýlen. Průměrná hodnota příjmové autonomie za sledované roky byla 0,145 a medián činil 0,146.

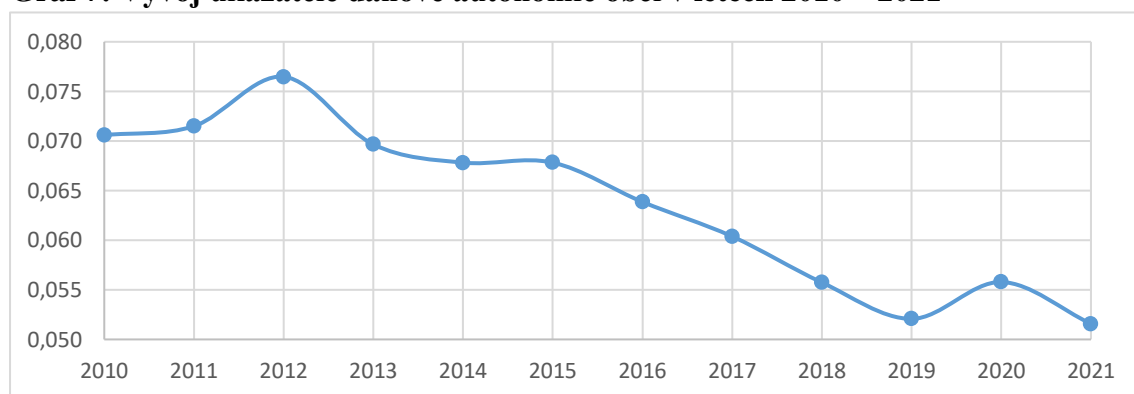
Z uvedených výsledků práce vyplývá, že autonomní příjmy obcí v České republice nejsou na příliš vysoké úrovni, jelikož tvoří v průměru za sledované roky pouze 15% podíl na celkových příjmech obcí.

Po vypočtení ukazatele příjmové autonomie se tato práce přesouvá k **ukazateli daňové autonomie**, ve kterém se dávají do poměru autonomní daňové příjmy obcí ku celkovým daňovým příjmům obcí.

Jak již bylo zmíněno výše, autonomní daňové příjmy obcí, mezi které se řadí místní poplatky a daň z nemovitých věcí, netvoří velký podíl na autonomních příjmech obcí. Ve sledovaných letech se procentní podíl autonomních daňových příjmů obcí na celkových autonomních příjmech obcí pohyboval mezi 25 % - 31 %.

Hodnota autonomních daňových příjmů obcí se ve sledovaných letech pohybovala mezi hodnotami 10,1 mld. Kč až 13,2 mld. Kč a v rámci sledovaného období měly rostoucí charakter.

Graf 7: Vývoj ukazatele daňové autonomie obcí v letech 2010 – 2021

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna a na základě hodnot z vládních finančních statistik

Z grafu 7 je vidět, že vývoj ukazatele daňové autonomie obcí v rámci sledovaných let měl klesající charakter, kromě let 2012 a 2020, v rámci kterých došlo ke zvýšení hodnoty tohoto ukazatele. Nejvyšší hodnoty dosáhl ukazatel daňové autonomie v roce 2012 s hodnotou 0,076. Ačkoliv se jednalo o nejvyšší hodnotu tohoto ukazatele, není tato hodnota příliš vysoká. Autonomní daňové příjmy obcí tedy v tomto roce tvořily pouhých 7,6 % z celkových daňových příjmů obcí. Zbývající část tvořily sdílené daně, které autonomním příjmem obcí nejsou. Naopak nejnižší hodnoty dosáhl ukazatel daňové autonomie v roce 2021 s hodnotou 0,052. Ani průměr ukazatele daňové autonomie obcí nebyl ve sledovaných letech příliš vysoký a jeho hodnota byla 0,064.

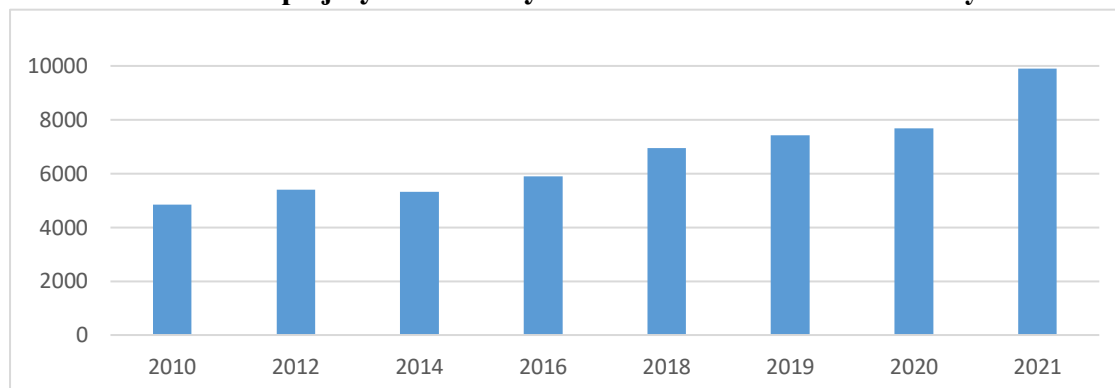
Na základě těchto dat lze tedy říci, že ukazatel daňové autonomie obcí v ČR není na vysoké úrovni a v rámci struktury daňových příjmů v rozpočtech obcí jsou především zastoupeny sdílené daně nežli autonomní daňové příjmy.

Po celkovém zhodnocení sledovaných ukazatelů za všechny obce v České republice nyní práce rozděluje obce do deseti velikostních skupin a v rámci těchto velikostních skupin je nyní zkoumán u každé velikostní skupiny podíl autonomních příjmů na obyvatele všech obcí, které se ve skupině nachází, a dále vývoj míry příjmové autonomie.

Obce s méně než 200 obyvateli

Autonomní příjmy na obyvatele se u skupiny obcí s méně než 200 obyvateli pohybovaly od hodnoty 4 841 Kč (rok 2010), do hodnoty 9 906 Kč (rok 2021). V roce 2010 byla celková suma obyvatel obcí do 200 obyvatel 191 109 obyvatel a suma autonomních příjmů těchto obcí byla 925 mil. Kč. Celková suma obyvatel v těchto obcích postupně klesala, až v roce 2021 klesla na 174 604 obyvatel. Suma autonomních příjmů těchto obcí v rámci sledovaných let rostla a v roce 2021 byla jejich suma 1729,7 mil. Kč.

Graf 8: Autonomní příjmy obcí na obyvatele u obcí s méně než 200 obyvateli v Kč

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna

V roce 2010 byla hodnota autonomních příjmů na obyvatele těchto obcí 4 841 Kč a této či vyšší hodnoty dosáhlo 473 obcí z celkového počtu 1 542 obcí. Šlo přibližně o necelých 31 % obcí z této velikostní skupiny obcí. V roce 2010 měla nejnižší hodnotu autonomních příjmů na obyvatele obec Dešná (okres Zlín), jejíž hodnota byla 395 Kč. Hodnota příjmového úsilí této obce tedy byla 0,08.

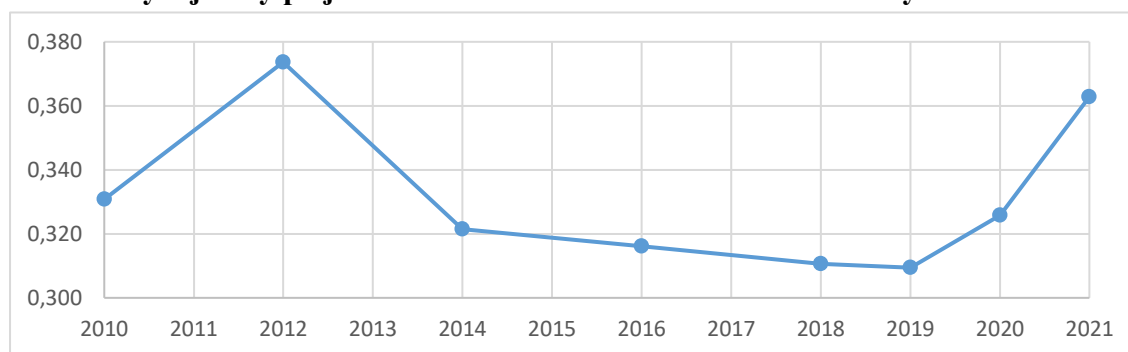
V roce 2021 byla hodnota autonomních příjmů na obyvatele obcí s méně než 200 obyvateli 9 906 Kč. Vyšší hodnoty v roce 2021 dosáhlo 336 obcí z celkového počtu 1 393 obcí. Lze tedy říci, že přibližně 24 % obcí z této skupiny obcí využívalo příjmovou základnu lépe, než je standart této skupiny obcí za rok 2021. Nejvyšší hodnotu autonomních příjmů na obyvatele v roce 2021 měla obec Modrava (okres Klatovy), kdy tato hodnota byla 480 847 Kč. Příjmové úsilí této obce v tomto roce tedy bylo 48,5. Naopak

nejnižší hodnotu autonomních příjmů na obyvatele ve výši 707 Kč v roce 2021 měla obec Závist (okres Blansko), jejíž hodnota příjmového úsilí byla 0,07.

Při porovnání průměru autonomních příjmů na obyvatele za roky 2010 a 2021 u obcí s méně než 200 obyvateli vzrostla hodnota za rok 2021 oproti roku 2010 o 5 065 Kč. Naopak v roce 2021 dosáhlo tohoto standardu o 7 % méně obcí než v roce 2010.

Podobný vývoj jako suma autonomních příjmů obcí zaznamenaly v rámci sledovaných let i celkové příjmy obcí z této velikostní skupiny obcí. Ty byly 2 797,5 mil. Kč v roce 2010, v roce 2012 zaznamenaly pokles na hodnotu 2 621,8 mil. Kč a dále rostly až do roku 2019, kdy dosáhly hodnoty 4 263,7 mil. Kč. Poté zaznamenaly mírný pokles a následně v roce 2021 dosáhly svého maxima 4 768 mil. Kč. S vývojem sumy autonomních příjmů a celkových příjmů obcí ve skupině obcí s méně než 200 obyvateli souvisí vývoj míry příjmové autonomie, který se u těchto obcí pohyboval mezi hodnotami 0,309 – 0,374. U obcí s méně než 200 obyvateli tedy v průměru za sledované roky tvořily autonomní příjmy 33,1 % sumy celkových příjmů obcí v této skupině.

Graf 9: Vývoj míry příjmové autonomie u obcí s méně než 200 obyvateli

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna

Podíl autonomních daňových příjmů obcí na daňových příjmech obcí (tedy daňová autonomie) se v rámci sledovaných let pohyboval mezi hodnotami 0,132 – 0,211. Je tedy vidět, že většinu daňových příjmů v rozpočtech obcí s méně než 200 obyvateli tvoří sdílené daně.

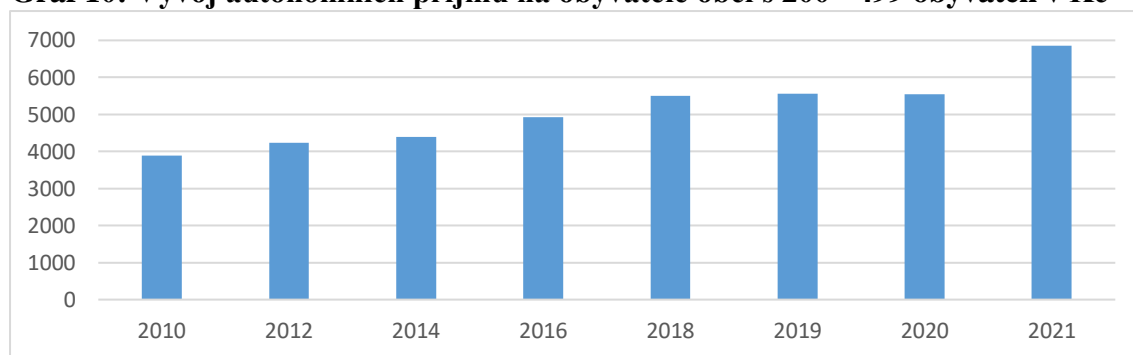
Obce s 200 – 499 obyvateli

Zatímco u předchozí velikostní skupiny obcí suma obyvatel v rámci sledovaných let klesala, v této velikostní skupině obcí byla nejnižší hodnota sumy obyvatel 647 793 obyvatel v roce 2010 a v roce 2021 byla suma obyvatel těchto obcí 654 735 obyvatel. Suma autonomních příjmů obcí v této velikostní skupině obcí zaznamenala v rámci sle-

dovaných let rostoucí charakter ve všech sledovaných letech. V roce 2010 byly autonomní příjmy 2 522 mil. Kč, zatímco v roce 2021 dosáhly hodnoty 4 485 mil. Kč.

Vývoj autonomních příjmů na obyvatele u obcí s 200 – 499 obyvateli byl v rámci sledovaných let rostoucí. Nejnižší hodnoty bylo dosaženo v roce 2010 (3 893 Kč) a maxima obce z této velikostní skupiny dosáhly v roce 2021 (6 851 Kč).

Graf 10: Vývoj autonomních příjmů na obyvatele obcí s 200 - 499 obyvateli v Kč

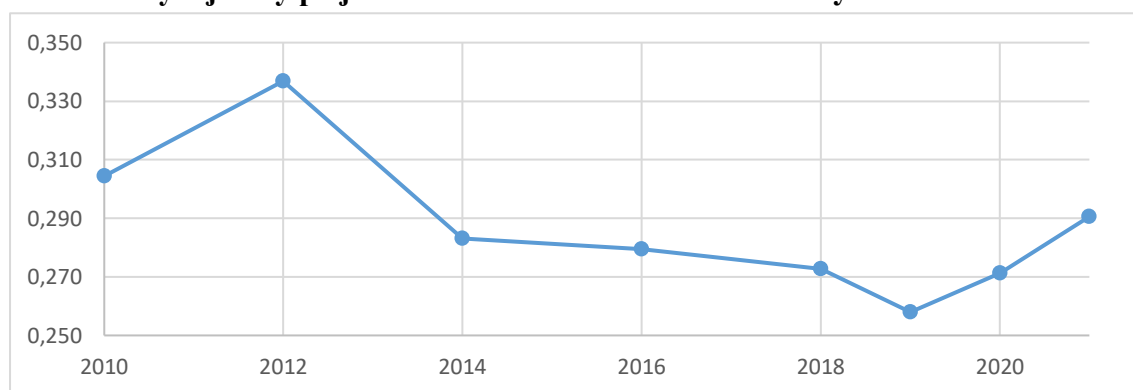

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna

V roce 2010 dosáhlo průměrné hodnoty autonomních příjmů na obyvatele nebo hodnoty vyšší 607 obcí. V tomto roce do této velikostní skupiny obcí patřilo 1 980 obcí, vyšší hodnoty tedy dosáhlo necelých 30 % těchto obcí. Nejvyšší hodnoty ve výši 35 371 Kč dosáhla obec Malé Březno (okres Most), jejíž hodnota příjmové úsilí byla 9,1.

Je-li hodnota 6 854 Kč pro rok 2021 brána za standart pro obce z této skupiny obcí, dosáhlo této či vyšší hodnoty autonomních příjmů na obyvatele 501 obcí (25 % obcí dané velikostní skupiny obcí). Při porovnání průměrné hodnoty autonomních příjmů na obyvatele obcí z této velikostní skupiny v letech 2010 a 2021 došlo od roku 2010 ke zvýšení o 2 961 Kč. Stejně jako u předchozí velikostní skupiny obcí však tohoto standardu ve srovnání s rokem 2010 dosáhlo o 5 % méně obcí z této velikostní skupiny obcí.

Graf 11: Vývoj míry příjmové autonomie obcí s 200 - 499 obyvateli

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna

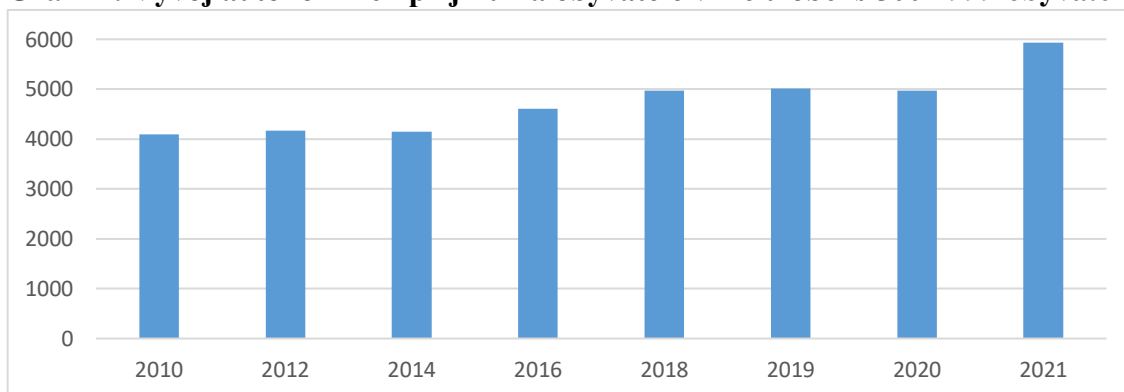
Rostoucí vývoj zaznamenaly v rámci sledovaných let u obcí této velikostní skupiny obcí i celkové příjmy obcí. Celkové příjmy však rostly ve většině sledovaných let oproti autonomním příjmům obcí této velikostní skupiny rychleji, proto byl vývoj míry příjmové autonomie v těchto letech klesající. Výjimkou byl rok 2012, kdy suma autonomních příjmů obcí vzrostla o 248 mil. Kč, zatímco celkové příjmy obcí byly o 1 mil. Kč nižší ve srovnání s rokem 2010, a míra příjmové autonomie tedy oproti roku 2010 vzrostla.

Obce v této velikostní skupině obcí měly ve sledovaných letech opět jako předchozí velikostní skupiny obcí nízkou úroveň daňové autonomie. Ta v roce 2010 byla 0,15, v roce 2012 byla na úrovni 0,187, v roce 2014 byla 0,149, v roce 2016 byla tato hodnota na úrovni 0,141, v roce 2018 byla 0,124, v roce 2019 dosáhla hodnoty 0,115, v roce 2020 byla 0,123 a v roce 2021 byla hodnota daňové autonomie obcí této velikostní skupiny obcí 0,114. Daňová autonomie obcí této velikostní skupiny obcí byla tedy na nejnížší úrovni v posledním sledovaném roce.

Obce s 500 – 999 obyvateli

U obcí s 500 – 999 obyvateli se autonomní příjmy na obyvatele těchto obcí pohybovaly ve sledovaných letech mezi hodnotami 4 095 Kč (rok 2010) – 5 934 Kč (rok 2021).

Graf 12: Vývoj autonomních příjmů na obyvatele v Kč u obcí s 500 - 999 obyvateli

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna

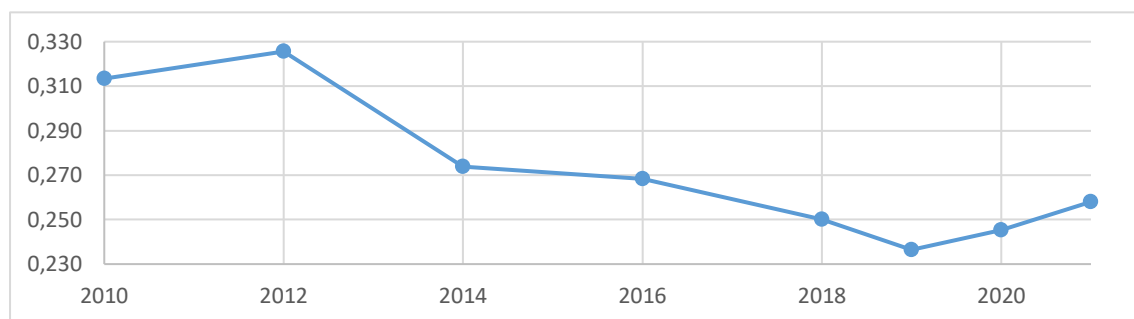
Při porovnání průměrné hodnoty autonomních příjmů na obyvatele obcí z této velikostní skupiny obcí v roce 2010, kdy tato hodnota byla 4 095 Kč, dosáhlo tohoto standardu 373 obcí z celkového počtu 1 375 obcí. Jednalo se tedy o 27,1 % obcí z této velikostní skupiny obcí. Nejmenší hodnotu tohoto ukazatele zaznamenala v tomto roce obec Písečná (okres Frýdek-Místek) s hodnotou 411 Kč, jejíž příjmové úsilí tedy bylo 0,1.

V roce 2021 dosáhlo průměrné hodnoty autonomních příjmů na obyvatele nebo hodnoty vyšší přibližně 29,5 % obcí z této velikostní skupiny obcí. Tedy 405 obcí z celkového

počtu 1 374 obcí, které se do této velikostní skupiny řadí, využilo příjmovou základnu lépe, než byl standard roku 2021 této velikostní skupiny obcí. Nejnižší hodnotu ve výši 730 Kč měla v daném roce obec Pila (okres Karlovy Vary), jejíž příjmové úsilí v tomto roce bylo 0,123.

Zatímco u autonomních příjmů na obyvatele obcí z této kategorie bylo nejvyšší hodnoty dosaženo v roce 2010 a nejvyšší hodnoty v roce 2021, u míry příjmové autonomie ve sledovaných letech bylo maximální hodnoty 0,326 dosaženo v roce 2012. Naopak minimální hodnoty 0,236 bylo dosaženo v roce 2019. V tomto roce 2012 došlo v rámci sumy autonomních příjmů obcí k jejich navýšení o 1 mil. Kč oproti roku 2012, zatímco celkové příjmy obcí z této velikostní skupiny obcí byly v tomto roce nejvyšší ze všech sledovaných let. V tomto roce byla suma autonomních příjmů obcí z této skupiny 4 004,9 mil. Kč, zatímco suma celkových příjmů těchto obcí byla 12 297 mil. Kč.

Graf 13: Vývoj míry příjmové autonomie u obcí s 500 - 999 obyvateli

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z monitor.statnipokladna

Podíl autonomních daňových příjmů obcí na celkových daňových příjmech obcí z této velikostní skupiny se pohyboval v rámci sledovaných mezi hodnotami 0,1 - 0,169. Daňová autonomie obcí z této skupiny se tedy nepohybovala na vysoké úrovni a v rámci daňových příjmů obcí z této skupiny zde byly zastoupeny především sdílené daně.

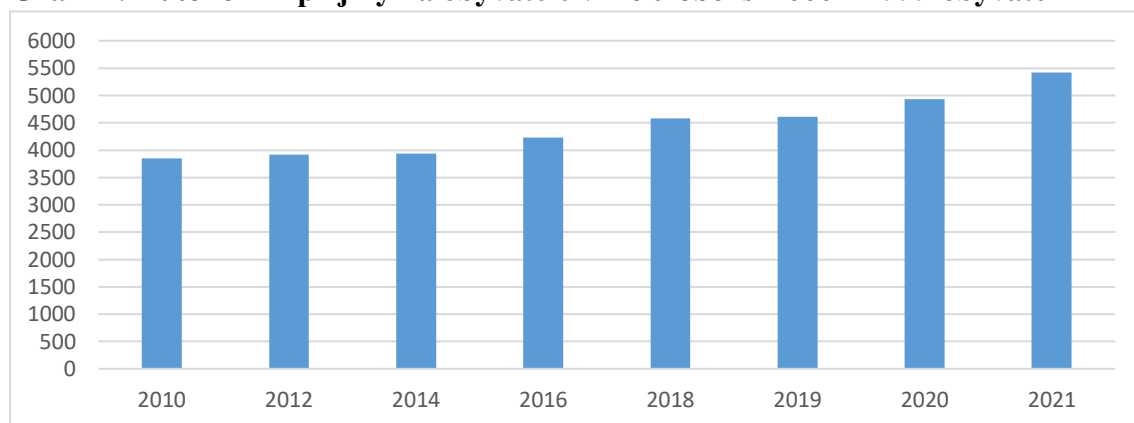
Obce s 1 000 – 1 999 obyvateli

Stejně jako u předchozích velikostních skupin obcí i pro tuto kategorii obcí platilo, že v rámci sledovaných let bylo nejvyšší hodnoty autonomních příjmů na obyvatele 3 853 Kč dosaženo v roce 2010. Dále tato hodnota měla v následujících letech rostoucí charakter a nejvyšší hodnoty 5 417 Kč bylo dosaženo v roce 2021.

Standardu či vyšší hodnoty autonomních příjmů na obyvatele za rok 2010 dosáhlo 243 obcí z celkového počtu 709 (34,3 % obcí). Nejvyšší hodnoty dosáhl s hodnotou 36 639,8 Kč Špindlerův Mlýn (okres Trutnov). Příjmové úsilí této obce tedy bylo 9,5.

Je-li hodnota z roku 2021 položena za standart pro obce z této skupiny pro rok 2021, pouze 31 % obcí z této kategorie obcí dosáhlo této či vyšší hodnoty. Jednalo se o 243 obcí ze 783 obcí. Nejvyšší hodnoty autonomních příjmů na obyvatele v roce 2021 dosáhla s hodnotou 68 458,8 Kč obec Zlatníky – Hodkovice (okres Praha – západ), jejíž příjmové úsilí v tomto roce bylo 12,6.

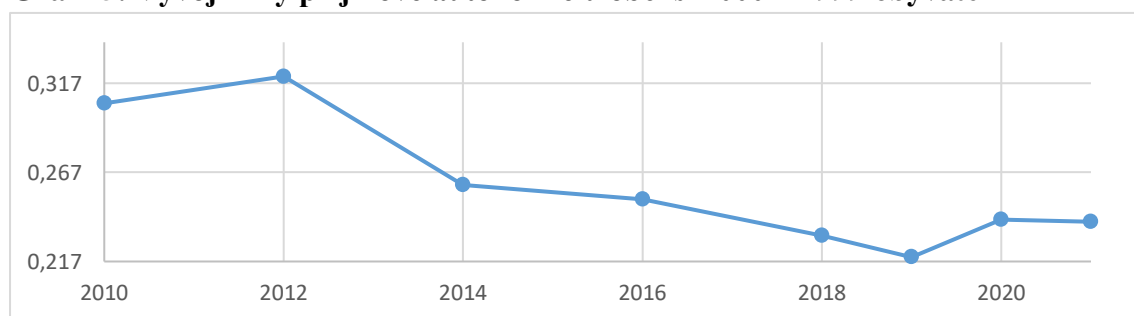
Graf 14: Autonomní příjmy na obyvatele v Kč u obcí s 1 000 - 1 999 obyvateli

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna

Pro stanovení míry příjmové autonomie je důležitá suma autonomních příjmů obcí dané kategorie obcí a suma příjmů obcí dané kategorie obcí. Autonomní příjmy dané velikostní skupiny obcí ve sledovaných letech měly nejvyšší hodnotu 5 901 mil. Kč a té bylo dosaženo v roce 2021. Naopak nejnižší hodnoty 3 808 mil. Kč bylo dosaženo v roce 2010. V rámci celkových příjmů obcí z této velikostní skupiny obcí bylo dosaženo jejich minima v roce 2012, kdy tato hodnota byla 12 410 mil. Kč. Naopak maxima 24 648 mil. Kč bylo dosaženo v roce 2021. V roce 2012 obce z této kategorie také dosáhly nejvyšší míry příjmové autonomie, kdy tato míra byla 0,321. Naopak minima míry příjmové autonomie s hodnotou 0,219 bylo dosaženo v roce 2019.

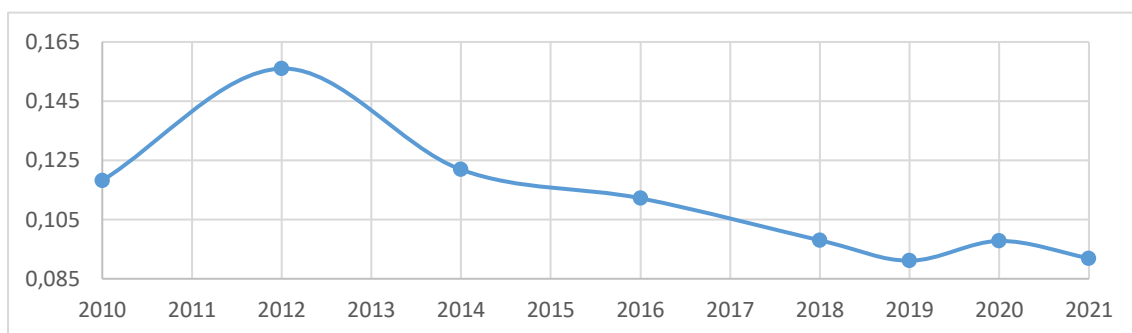
Graf 15: Vývoj míry příjmové autonomie u obcí s 1 000 - 1 999 obyvateli

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna

Daňová autonomie obcí z této velikostní skupiny obcí byla však stejně jako u předchozích skupin na nízké úrovni a převažovaly sdílené daně nad autonomními daněmi.

Graf 16: Vývoj míry daňové autonomie obcí s 1 000 - 1 999 obyvateli

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z monitor.statnipokladna

Obce s 2 000 – 4 999 obyvateli

V rámci kategorie obcí s 2 000 – 4 999 obyvateli byl u podílu autonomních příjmů na počet obyvatel zaznamenán rostoucí trend. Výjimkou byl pouze pokles hodnoty v roce 2014 oproti roku 2012. Tento mírný pokles v roce 2014 byl způsoben nárůstem sumy obyvatel, který byl vyšší než nárůst sumy autonomních příjmů těchto obcí.

Tabulka 7: Vývoj autonomních příjmů na obyvatele v Kč a míry příjmové autonomie u obcí s 2 000 - 4 999 obyvateli

v mil. Kč	Suma obyvatel	Suma aut.příjmů	Aut.příj.na obyvatele	Celkové příjmy obcí	Míra příj. autonomie
2010	1,194	4643,296	3889,115	14867,758	0,312
2012	1,215	4891,266	4025,280	14841,672	0,330
2014	1,251	4961,018	3966,184	19119,456	0,259
2016	1,263	5288,441	4187,501	21218,110	0,249
2018	1,288	6108,801	4741,967	25740,329	0,237
2019	1,280	5851,170	4571,205	27095,028	0,216
2020	1,298	5998,537	4621,921	26210,371	0,229
2021	1,334	7106,508	5326,994	30219,205	0,235

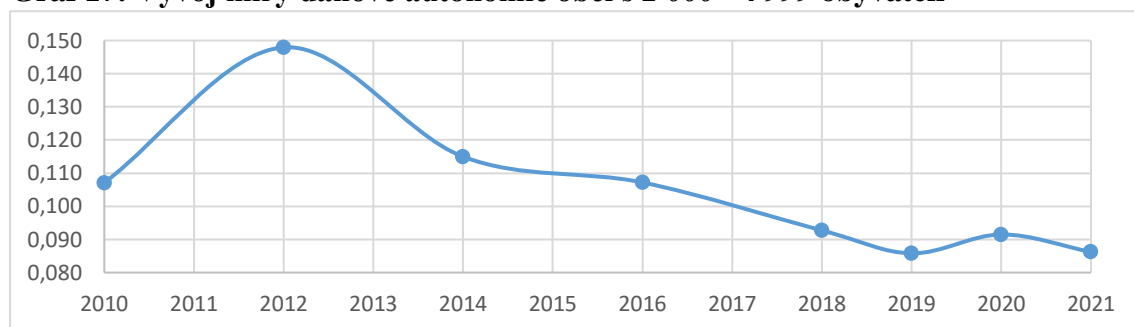
Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna

Průměrné autonomní příjmy na obyvatele u obcí z této velikostní skupiny obcí v roce 2010 byly 3 889 Kč a této či vyšší hodnoty dosáhlo 150 obcí (38 % obcí z celkového počtu obcí této velikostní skupiny obcí). V tomto roce patřilo do této velikostní skupiny obcí 394 obcí. Nejnižší hodnota tohoto ukazatele ve výši 441 Kč měla v roce 2010 obec Rudoltice (okres Ústí nad Orlicí), jejíž příjmové úsilí bylo 0,113.

Za standard autonomních příjmů na obyvatele pro rok 2021 je brána hodnota 5 327 Kč. Z celkového počtu 442 obcí v této velikostní skupině obcí dosáhlo této nebo vyšší hodnoty 158 obcí. Standardu nebo vyšší hodnoty za tento rok tedy dosáhlo necelých 36 % obcí z této velikostní skupiny obcí. V tomto roce byla hodnota autonomních příjmů na obyvatele obce Rudoltice (okres Ústí nad Orlicí) opět 441 Kč a její příjmové úsilí v roce 2021 odpovídalo hodnotě 0,083.

Nízký podíl měly opět ve všech sledovaných letech autonomní daňové příjmy na celkových daňových příjmech (0,086 – 0,148).

Graf 17: Vývoj míry daňové autonomie obcí s 2 000 - 4 999 obyvateli

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna

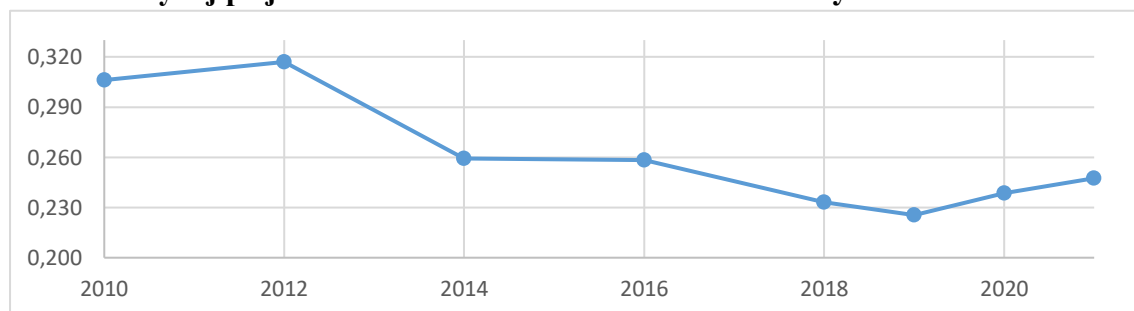
Obce s 5 000 – 9 999 obyvateli

Z vypočtených hodnot podílu autonomních příjmů na obyvatele u obcí z této velikostní skupiny obcí byla nejmenší hodnota zaznamenána v roce 2010 (4 176 Kč). Následně každý sledovaný rok došlo k navýšení této hodnoty. V roce 2012 bylo dosaženo hodnoty 4 205 Kč, v roce 2014 byla hodnota 4 214 Kč, v roce 2016 se rovnala 4 670 Kč, v roce 2018 byl podíl 4 880 Kč, v roce 2019 vzrostl na hodnotu 5 043 Kč, v roce 2020 byl 5 123 Kč a nejvyšší hodnoty 5 961 Kč dosáhl tento podíl v roce 2021.

Průměrných autonomních příjmů na obyvatele 4 176 Kč pro rok 2010 dosáhlo 37,3 % obcí z této velikostní skupiny obcí a jednalo se o 53 obcí z celkového počtu 142 obcí. Nejvyšší hodnotu tohoto ukazatele (29 574 Kč) v roce 2010 měla obec Ralsko (okres Česká Lípa), jejíž příjmové úsilí v tomto roce tedy bylo 7,1.

Standardu pro rok 2021 této velikostní skupiny dosáhlo 56 obcí z celkového počtu 144 obcí (necelých 39 % obcí z této skupiny obcí). Nejnižší hodnotu autonomních příjmů na obyvatele (852 Kč) měla v roce 2021 obec Baš' (okres Praha-východ), jejíž příjmové úsilí tedy bylo 0,143.

Graf 18: Vývoj příjmové autonomie u obcí s 5 000 - 9 999 obyvateli

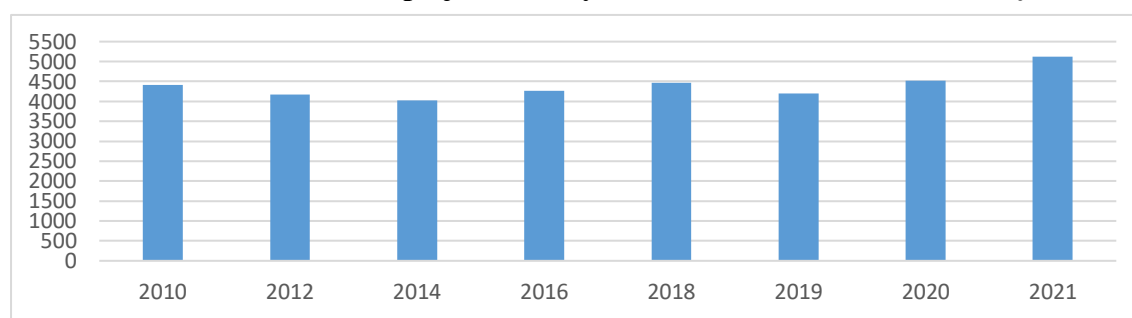
Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna

Vývoj míry příjmové autonomie obcí z této velikostní skupiny je podobný průběhem vývojem míry příjmové autonomie skupinám obcí s menším počtem obyvatel. Stejně jako u předchozích velikostních skupin obcí je na nízké úrovni daňová autonomie obcí z této velikostní skupiny. Ta se ve sledovaných letech pohybovala mezi 0,08 – 0,128.

Obce s 10 000 – 19 999 obyvateli

Na rozdíl od předchozích velikostních skupin obcí se práce dostává k velikostní skupině, v rámci níž nemá podíl autonomních příjmů na obyvatele ve sledovaných letech rostoucí charakter. Ve vývoji tohoto ukazatele u obcí této velikostní skupiny se střídá růst a pokles hodnot tohoto ukazatele. Tento podíl se v rámci sledovaných let u obcí z této velikostní skupiny pohyboval od 4 029 Kč (rok 2014) do 5 118 Kč (rok 2021).

Graf 19: Podíl autonomních příjmů na obyvatele obcí s 10 000 - 19 999 obyvateli

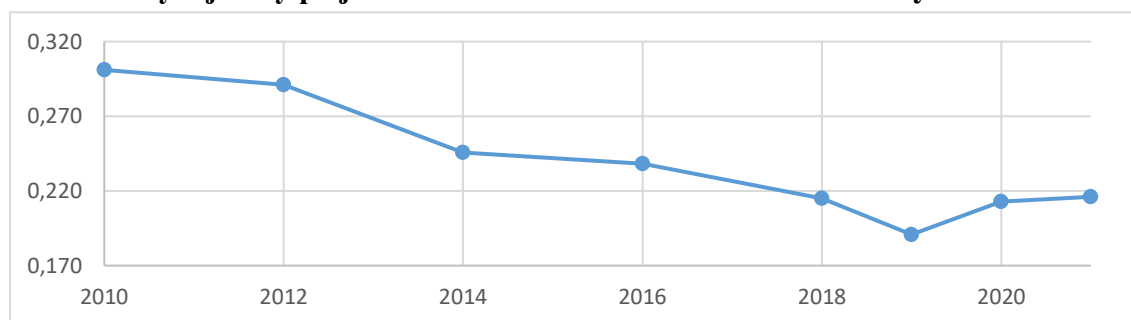
Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna

Průměr autonomních příjmů na obyvatele obcí z této velikostní skupiny obcí za rok 2010 byl 4 416 Kč a této či vyšší hodnoty dosáhlo 32 obcí z celkového počtu 69 obcí. Jednalo se tedy o 46 % obcí z této velikostní skupiny obcí. Obec Třeboň měla v tomto roce nejvyšší hodnotu autonomních příjmů na obyvatele ve výši 20 144 Kč a její příjmové úsilí za tento rok tedy bylo 4,6.

Při porovnání průměrné hodnoty autonomních příjmů na obyvatele za obce z této velikostní skupiny za rok 2021, která je považována za standart v tomto roce (5 118 Kč), se podařilo 46 % obcí z této velikostní skupiny dosáhnout hodnoty standardu či hodnoty vyšší než byl standart. Jednalo se o 32 obcí z celkového počtu 69 obcí. Hodnota průměrných autonomních příjmů na obyvatele oproti roku 2010 vzrostla, zatímco standardu pro daný rok dosáhlo v obou sledovaných letech stejné procento obcí z dané velikostní skupiny obcí. Obec Třeboň měla v tomto roce hodnotu tohoto ukazatele 25 066 Kč a její příjmové úsilí v tomto roce bylo 4,9. Oproti roku 2010 tedy vzrostlo o 0,4.

Tato velikostní skupina obcí má od předchozích velikostních skupin obcí také rozdílný vývoj míry příjmové autonomie. Zatímco předchozí velikostní skupiny dosáhly svého maxima v roce 2012, v této velikostní skupině bylo dosaženo maxima míry příjmové autonomie v roce 2010. V roce 2010 byla v rámci této velikostní skupiny třetí největší suma obyvatel těchto obcí, která byla 969 tis. obyvatel. Zároveň v roce 2010 byla suma celkových příjmů obcí z této velikostní skupiny druhá nejmenší v rámci sledovaných let a dosáhla 14 212 mil. Kč. Menší byla hodnota celkových příjmů těchto obcí pouze v roce 2012, kdy celkové příjmy těchto obcí byly 13 691 mil. Kč.

Graf 20: Vývoj míry příjmové autonomie obcí s 10 000 - 19 999 obyvateli

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna

Daňová autonomie obcí z této velikostní skupiny se pohybovala na nízké úrovni a ve sledovaných letech byla mezi 0,081 – 0,124.

Obce s 20 000 – 49 999 obyvateli

Nyní se práce přesouvá k třetí největší velikostní skupině obcí dle počtu obyvatel, které mají 20 000 – 49 999 obyvatel. Největší hodnoty podílu autonomních příjmů na obyvatele 5 154 Kč bylo dosaženo v roce 2021 a naopak minima bylo dosaženo v roce 2012 s hodnotou 4 514 Kč.

Pro rok 2010 je brán standard autonomních příjmů na obyvatele 4 712 Kč. Této či vyšší hodnoty dosáhlo 20 obcí z celkového počtu 42 (48 % obcí z celkového počtu obcí této skupiny obcí). Nejmenší hodnotu tohoto ukazatele měla v tomto roce obec Rožnov pod Radhoštěm (okres Vsetín), jejíž hodnota byla 804 Kč a její příjmové úsilí bylo 0,17.

Při zkoumání hodnoty autonomních příjmů na obyvatele pro rok 2021, kdy hodnota 5 154 Kč je považována za standard, dosáhlo této nebo vyšší hodnoty 43 % obcí z této kategorie. Šlo o 19 obcí z celkového počtu 44 obcí v rámci této velikostní kategorie obcí. V tomto roce měla nejnižší hodnotu tohoto ukazatele ve výši 1 255 Kč obec Nový Bor (Česká Lípa), jejíž příjmové úsilí bylo 0,243.

Vývoj autonomních příjmů na obyvatele a vývoj míry příjmové autonomie je zobrazen v následující tabulce.

Tabulka 8: Podíl autonomních příjmů na obyvatele v Kč a míra příjmové autonomie obcí s 20 000 - 49 999 obyvateli

v mil. Kč	Suma obyvatel	Suma aut.příjmů	Aut.pří. na oby.	Celkové příjmy obcí	Míra pří. auton.
2010	1,2	5834,4	4712,221	18741,8	0,311
2012	1,2	5493,4	4513,661	17991,3	0,305
2014	1,3	5749,9	4589,172	20948,1	0,274
2016	1,3	6055,9	4572,167	23817,0	0,254
2018	1,3	6390,0	4851,424	27670,7	0,231
2019	1,3	6182,4	4779,050	28760,6	0,215
2020	1,3	6061,6	4695,436	27195,8	0,223
2021	1,3	6611,6	5153,630	29962,4	0,221

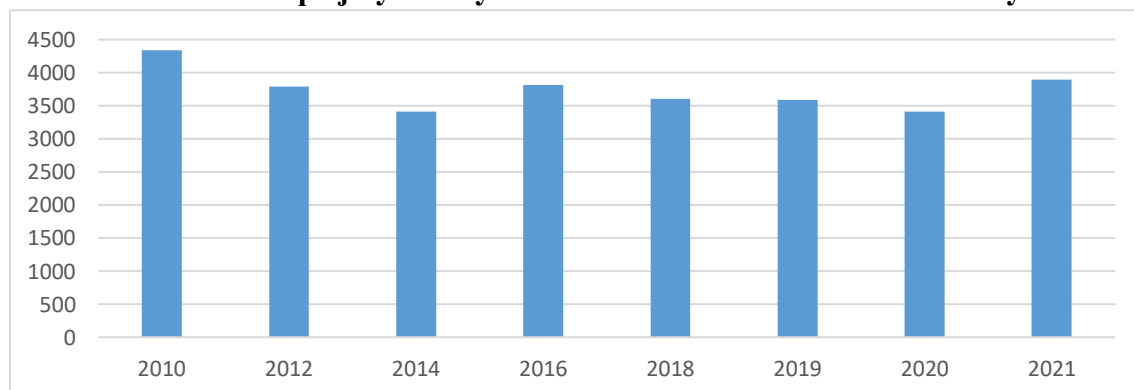
Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna

Daňová autonomie obcí této velikostní skupiny obcí byla 0,076 – 0,116. Podíl autonomních daňových příjmů na celkových daňových příjmech obcí této velikostní skupiny byl minimální v roce 2010 (0,076) a naopak nejvyšší byl v roce 2012 (0,116). V roce 2021 byl tento podíl druhý nejmenší v rámci sledovaných let a jeho hodnota byla 0,084.

Obce s 50 000 – 99 999 obyvateli

Na rozdíl od předchozích velikostních skupin byl zaznamenán ve skupině obcí, které mají 50 000 – 99 999 obyvatel, zcela odlišný vývoj podílu autonomních příjmů na obyvatele. Je tedy zřejmé, že vývoj hodnot ovlivňující tento ukazatel byl jiný než v předchozích velikostních skupinách obcí. Suma obyvatel se pohybovala mezi hodnotou 862,6 tis., kdy tohoto minima bylo dosaženo v roce 2021, a hodnotou 1 137 tis., kdy tohoto maxima dosáhla suma obyvatel obcí této velikostní skupiny v roce 2012. Suma autonomních příjmů byla nejnižší v roce 2020, kdy dosáhla sumy 2 961 mil. Kč. Naopak suma autonomních příjmů byla nejvyšší v roce 2010 s hodnotou 4 581 mil. Kč. V roce 2010 byla nejvyšší i hodnota příjmového úsilí těchto obcí.

Graf 21: Autonomní příjmy na obyvatele v Kč u obcí s 50 000 - 99 999 obyvateli

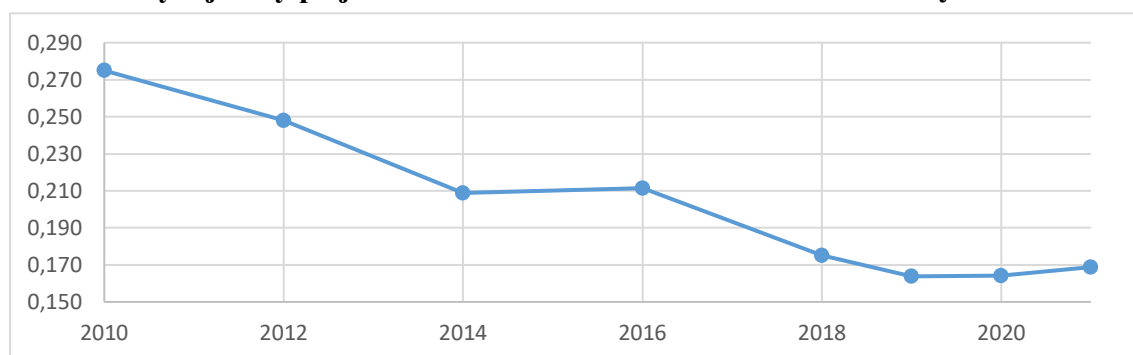
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z monitor.statnipokladna

V roce 2010 se v této velikostní skupině obcí vyskytovalo 15 obcí, z nichž největší hodnotu podílu autonomních příjmů na obyvatele mělo město Karviná (10 757 Kč). Tato hodnota obce Karviná výrazně převyšovala průměr roku 2010, který byl 4 339 Kč. Město Karviná v roce 2010 mělo 61 948 obyvatel, hodnota autonomních příjmů této obce byla 666 mil. Kč a celkové příjmy byly 1 480 mil. Kč. Příjmové úsilí této obce v tomto roce tedy bylo 2,479.

Nejvyšší hodnoty v rámci autonomních příjmů obce Karviná dosáhly autonomní kapitálové příjmy, které byly 535 mil. Kč. Naopak daňová autonomie byla 0,056 a opět byla na nízké úrovni. Autonomní daňové příjmy byly 45 mil. Kč.

V rámci vývoje míry příjmové autonomie obcí této skupiny ve sledovaných letech bylo nejvyšší hodnoty 0,275 dosaženo v roce 2010. Naopak nejnižší hodnota byla 0,164 z roku 2019. Vývoj tohoto ukazatele je znázorněn v následujícím grafu.

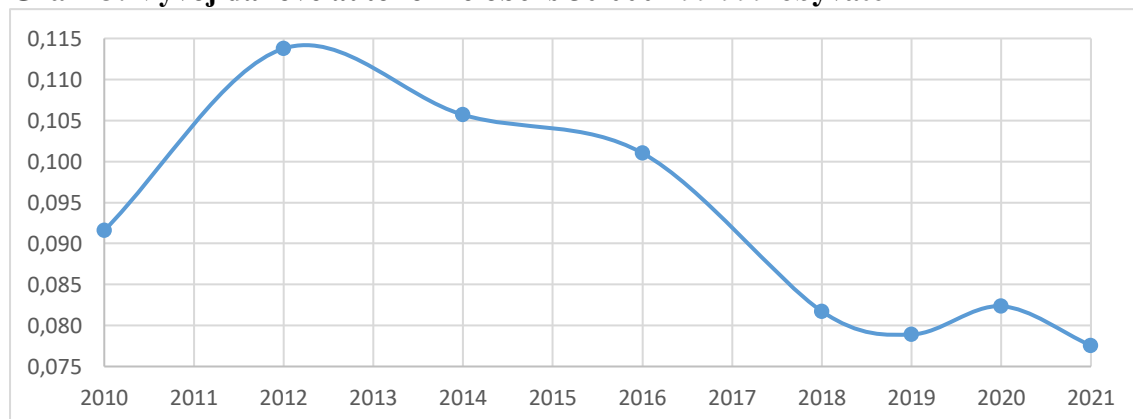
Graf 22: Vývoj míry příjmové autonomie u obcí s 50 000 - 99 999 obyvateli

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna

Ve všech sledovaných letech byla daňová autonomie obcí z této velikostní skupiny na nízké úrovni (0,078 – 0,114). Tento vývoj je možné vidět v následujícím grafu.

Graf 23: Vývoj daňové autonomie obcí s 50 000 - 99 999 obyvateli

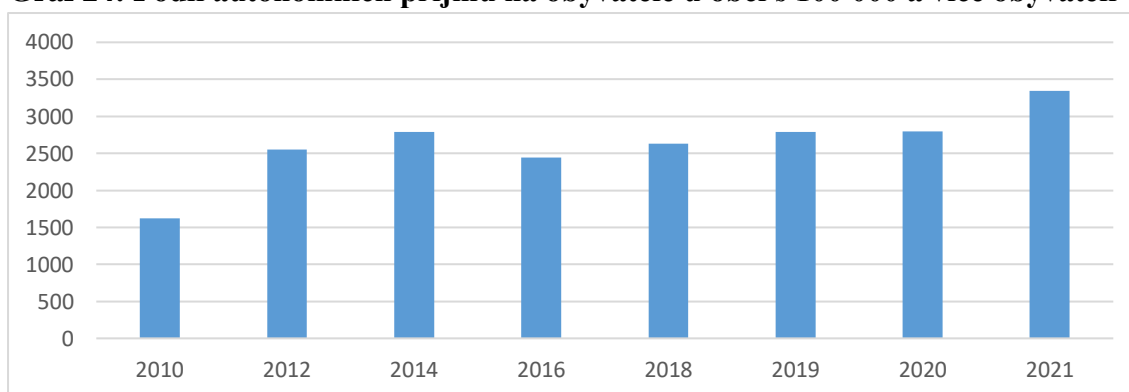
Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna

Obce s 100 000 a více obyvateli

Do obcí v této velikostní skupině vyjma 4 největších měst v ČR se v letech 2010, 2016, 2018, 2019, 2020 a 2021 řadila města Liberec a Olomouc. V letech 2012 a 2014 mělo vyjma 4 největších měst více než 100 000 obyvatel pouze město Liberec a město Olomouc patřilo do předchozí velikostní kategorie obcí.

Nejvyšší hodnoty podílu autonomních příjmů na obyvatele dosáhly tyto 2 obce v roce 2021, kdy jeho hodnota byla 3 347 Kč. Podíl autonomních příjmů na obyvatele obce Liberec byl v tomto roce 4 571 Kč, takže toto město dosáhlo hodnoty vyšší, než byl stanovený standard pro tento rok. Naopak město Olomouc dosáhlo hodnoty 2 078 Kč. Příjmové úsilí obce Liberec bylo 1,37 a příjmové úsilí obce Olomouc bylo 0,62.

Graf 24: Podíl autonomních příjmů na obyvatele u obcí s 100 000 a více obyvateli

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna

Při porovnání míry příjmové autonomie těchto dvou obcí je z vypočtených hodnot vidět, že ve sledovaných letech dosahovaly autonomní příjmy na obyvatele obce Liberec vyšších hodnot, než byly tyto hodnoty obce Olomouc. Vývoj podílu autonomních příjmů na obyvatele a míry příjmové autonomie je vidět v následující tabulce.

Tabulka 9: Podíl autonomních příjmů na obyvatele v Kč a míra příjmové autonomie obcí Liberec a Olomouc

	Podíl autonomních příjmů na obyvatele								Míry příjmové autonomie							
	2010	2012	2014	2016	2018	2019	2020	2021	2010	2012	2014	2016	2018	2019	2020	2021
Liberec	1394	2555	2790	3068	3381	3409	3472	4571	0,106	0,186	0,160	0,165	0,159	0,151	0,165	0,197
Olomouc	1851	1693	1891	1799	1860	2142	2098	2078	0,133	0,121	0,122	0,105	0,093	0,103	0,108	0,098

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna

Stejně jako u předchozích velikostních skupin obcí i u těchto dvou obcí platí, že daňová autonomie těchto dvou obcí je na nízké úrovni, jelikož se v rámci sledovaných let pohybovala na úrovni 0,096 – 0,149.

Do této velikostní skupiny obcí patří také 4 největší města České republiky, kterými jsou Praha, Brno, Ostrava a Plzeň. V rámci počtu obyvatel nebyla u žádného z těchto měst v rámci sledovaných let výraznější odchylka. Totéž již nelze na základě získaných hodnot říci o vývoji výše autonomních a celkových příjmů jednotlivých obcí. Výraznější odchylky u jednotlivých měst v rámci sledovaných let byly také vidět u vypočtených hodnot podílu autonomních příjmů na obyvatele a míry příjmové autonomie.

V průměru za sledované roky dosáhlo nejvyšší hodnoty podílu autonomních příjmů na obyvatele a míry příjmové autonomie město Plzeň. Tyto hodnoty jsou vidět v následující tabulce.

Tabulka 10: Podíl autonomních příjmů na obyvatele v Kč a míra příjmové autonomie u čtyř největších měst v České republice

Praha						Brno					
v mil. Kč	Auton. příj.	Počet oby.	Suma příjmů	Aut.příj. na oby.	Míra příjm. auton.	Auton. příj.	Počet oby.	Suma příjmů	Aut.příj. na oby.	Míra příjm. auton.	
2010	3058,4	1,2	43999,8	2448,631	0,070	2493,5	0,4	10061,9	6713,691	0,248	
2012	3303,1	1,2	45896,0	2660,180	0,072	2408,4	0,4	10103,0	6355,327	0,238	
2014	6239,6	1,2	51254,9	5018,987	0,122	1947,4	0,4	9936,6	5158,683	0,196	
2016	2520,6	1,3	54857,2	1988,717	0,046	1996,5	0,4	10683,2	5295,398	0,187	
2018	3173,8	1,3	65018,7	2451,756	0,049	1484,1	0,4	11757,6	3910,270	0,126	
2019	3867,0	1,3	70627,3	2955,006	0,055	1568,5	0,4	12702,1	4120,154	0,123	
2020	4562,0	1,3	68107,4	3444,914	0,067	1366,9	0,4	11905,5	3584,367	0,115	
2021	3618,4	1,3	75175,3	2710,212	0,048	1565,8	0,4	13452,7	4094,606	0,116	

Ostrava						Plzeň					
v mil. Kč	Auton. příj.	Počet oby.	Suma příjmů	Aut.příj. na oby.	Míra příjm. auton.	Auton. příj.	Počet oby.	Suma příjmů	Aut.příj. na oby.	Míra příjm. auton.	
2010	1615,6	0,3	7566,6	5279,645	0,214	1279,8	0,2	4829,8	7530,974	0,265	
2012	1988,2	0,3	8088,8	6635,531	0,246	1645,9	0,2	5208,0	9838,040	0,316	
2014	1650,0	0,3	8298,9	5580,832	0,199	1258,3	0,2	4941,8	7488,179	0,255	
2016	2084,3	0,3	8984,6	7121,425	0,232	1968,2	0,2	6083,6	11587,045	0,324	
2018	1912,8	0,3	9841,0	6585,577	0,194	1044,3	0,2	5941,4	6109,129	0,176	
2019	2313,2	0,3	10800,8	8000,650	0,214	1163,1	0,2	7364,5	6744,825	0,158	
2020	2208,1	0,3	10224,4	7668,001	0,216	1307,1	0,2	6436,8	7475,688	0,203	
2021	2427,6	0,3	11176,7	8518,569	0,217	1352,9	0,2	7022,2	7721,325	0,193	

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna

Největšího podílu autonomních příjmů na obyvatele v rámci těchto 4 největších měst dosáhla Plzeň v roce 2016, kdy tato hodnota byla 11 587 Kč. V tomto roce byl počet obyvatel podobný všem ostatním rokům, ale suma autonomních příjmů Plzně byla 1 968,2 mil. Kč a jednalo se o nejvyšší hodnotu autonomních příjmů tohoto města ve všech sledovaných letech. V tomto roce dosáhla Plzeň také nejvyšší míry příjmové autonomie, která byla 0,324.

Ve srovnání autonomních příjmů na obyvatele města Plzně v roce 2016, kdy měla Plzeň v rámci sledovaných let nejvyšší hodnotu tohoto ukazatele, s podílem autonomních příjmů na obyvatele hlavního města Prahy v roce 2014, kdy Praha dosáhla nejvyšší hodnoty tohoto ukazatele, je vidět několik zásadních rozdílů. První rozdíl je v počtu obyvatel těchto měst, kdy Praha měla o necelý 1 mil. obyvatel více než Plzeň, a aby dosáhla stejné hodnoty autonomních příjmů na obyvatele jako Plzeň v roce 2014, musely by autonomní příjmy města Prahy být 14 405 mil. Kč. Ve skutečnosti byly autonomní příjmy

v roce 2014 hlavního města Prahy 6 240 mil. Kč, podíl autonomních příjmů na obyvatele města Prahy za rok 2014 se rovnal 5 019 Kč a podíl autonomních příjmů na obyvatele města Plzně za rok 2016 byl 11 587 Kč.

Ani hlavní město Praha nedosahuje vysoké úrovně daňové autonomie. V roce 2014, kdy dosáhla míra příjmové autonomie Prahy největší úrovně, byla hodnota daňové autonomie pouze 0,031.

Srovnání výsledků velikostních skupin obcí

Tabulka 11: Průměrné autonomní příjmy na obyvatele v Kč a míra příjmové autonomie u velikostních skupin obcí ve sledovaných letech

V Kč	0-199		200-499		500-999		1000-1999		2000-4999	
	AP/O	MPA	AP/O	MPA	AP/O	MPA	AP/O	MPA	AP/O	MPA
2010	4841	0,331	3893	0,304	4095	0,313	3853	0,306	3889	0,312
2012	5395	0,374	4241	0,337	4164	0,326	3913	0,321	4025	0,330
2014	5326	0,321	4392	0,283	4150	0,274	3933	0,260	3966	0,259
2016	5899	0,316	4925	0,280	4606	0,268	4226	0,252	4188	0,249
2018	6941	0,311	5508	0,273	4971	0,250	4579	0,231	4742	0,237
2019	7432	0,309	5555	0,258	5012	0,236	4614	0,219	4571	0,216
2020	7677	0,326	5548	0,271	4968	0,245	4933	0,241	4622	0,229
2021	9906	0,363	6851	0,291	5934	0,258	5417	0,239	5327	0,235
V Kč	5000-9999		10000-19999		20000-49999		50000-99999		Více	
	AP/O	MPA	AP/O	MPA	AP/O	MPA	AP/O	MPA	AP/O	MPA
2010	4176	0,306	4416	0,301	4712	0,311	4339	0,275	1621	0,120
2012	4205	0,317	4172	0,291	4514	0,305	3787	0,248	2555	0,186
2014	4214	0,259	4029	0,246	4589	0,274	3414	0,209	2790	0,160
2016	4670	0,258	4260	0,238	4572	0,254	3817	0,211	2443	0,137
2018	4880	0,233	4462	0,215	4851	0,231	3603	0,175	2633	0,128
2019	5043	0,225	4192	0,191	4779	0,215	3585	0,1638	2788	0,129
2020	5123	0,239	4520	0,213	4695	0,223	3408	0,1641	2799	0,138
2021	5961	0,247	5118	0,216	5154	0,221	3894	0,169	3347	0,151

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna

V rámci srovnání podílu autonomních příjmů na obyvatele všech velikostních skupin obcí kromě čtyř největších českých měst dosahovaly za sledované roky nejvyšší hodnoty podílu autonomních příjmů na obyvatele obce s méně než 200 obyvateli. Maximální hodnoty 9 906 Kč dosáhly obce s méně než 200 obyvateli v roce 2021. Naopak minimální hodnoty podílu autonomních příjmů na obyvatele dosáhly obce s více než 100 000 obyvateli v roce 2010, kdy tato hodnota byla 1 621 Kč.

Míra příjmové autonomie byla nejvyšší u obcí do 200 obyvatel v roce 2012, kdy tato hodnota byla 0,374. Naopak nejnižší hodnota míry příjmové autonomie byla 0,120 a této hodnoty v roce 2010 dosáhly obce s více než 100 000 obyvateli.

Největšího podílu autonomních příjmů na obyvatele v rámci čtyř největších měst dosáhla v roce 2016 Plzeň s hodnotou 11 587 Kč. Plzeň měla v tomto roce také nejvyšší míru příjmové autonomie a její hodnota byla 0,324. Na nízké úrovni je ve všech sledovaných letech ve všech velikostních skupinách obcí daňová autonomie.

Tabulka 12: Průměr podílu autonomních příjmů na obyvatele a mediánu podílu autonomních příjmů na obyvatele u jednotlivých velikostních skupin obcí v letech 2010 a 2021

	0-199		200-499		500-999		1000-1999		2000-4999	
v Kč	AP/O	Medián	AP/O	Medián	AP/O	Medián	AP/O	Medián	AP/O	Medián
2010	4841	3361	3893	2834	4095	3795	3853	2917	3889	3314
2021	9906	5080	6851	4179	5934	4122	5417	3949	5327	4360
	5000-9999		10000-19999		20000-49999		50000-99999		Více	
v Kč	AP/O	Medián	AP/O	Medián	AP/O	Medián	AP/O	Medián	AP/O	Medián
2010	4176	3506	4416	4174	4712	4325	4339	4259	1621	1621
2021	5961	4926	5118	5283	5154	4721	3894	3975	3347	3347

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna

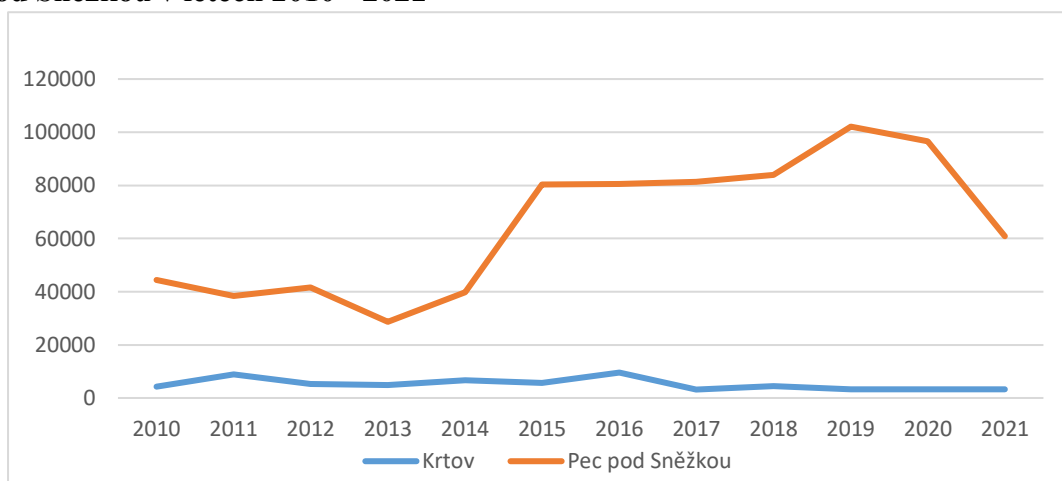
Z předchozí tabulky je vidět rozdíl mezi hodnotami průměru podílu autonomních příjmů na obyvatele obcí z jednotlivých velikostních skupin obcí a mediánu podílu autonomních příjmů na obyvatele jednotlivých obcí v rámci velikostních skupin obcí. Z těchto hodnot vyplývá, že hodnota autonomních příjmů na obyvatele se neliší u obcí z různých velikostních skupin obcí, ale liší se i hodnoty tohoto ukazatele obcí v rámci jedné velikostní skupiny obcí.

4.3. Porovnání autonomních příjmů obcí Krtov a Pec pod Sněžkou

Nyní se tato práce dostává k druhému dílčímu cíli práce, kterým je porovnání velikosti autonomních příjmů na jednoho obyvatele obcí Krtov a Pec pod Sněžkou v rámci let 2010 – 2021. Průměrný počet obyvatel za sledované roky byl v obci Krtov 150 obyvatel s trvalým pobytem a v obci Pec pod Sněžkou žilo 640 obyvatel s trvalým pobytem.

Z následujícího grafu vyplývá, že vývoj výše autonomních příjmů na jednoho obyvatele obce Krtov byl v rámci let 2010 – 2021 na relativně stejné úrovni ve srovnání s vývojem velikosti autonomních příjmů na 1 obyvatele obce Pec pod Sněžkou.

Graf 25: Vývoj velikosti autonomních příjmů na 1 obyvatele u obcí Krtov a Pec pod Sněžkou v letech 2010 - 2021

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot z monitor.statnipokladna a na základě hodnot ze stránek obyvateleceska.cz

Velikost autonomních příjmů u obce Krtov se ve sledovaných letech pohybovala mezi 3 169 Kč – 9 557 Kč, zatímco u obce Pec pod Sněžkou byla 28 654 Kč – 102 097 Kč. Rozdíl mezi objemem autonomních příjmů na 1 obyvatele v rámci těchto dvou sledovaných obcí je také markantní. Tento rozdíl lze vidět například na průměrné hodnotě autonomních příjmů na jednoho obyvatele, kdy průměrná hodnota u obce Krtov byla 5 251 Kč a u obce Pec pod Sněžkou byla 64 861 Kč.

Při použití rovnice uvedené v metodice sloužící k určení, jakých autonomních příjmů by obec Krtov v průměru za sledované roky musela dosáhnout, aby se velikost autonomních příjmů na jednoho obyvatele u obou obcí shodovaly, se dojde k hodnotě 9 727 811 Kč.

Pro obec Krtov je však nemyslitelné, aby této hodnoty ve skutečnosti dosáhla. Když se tato práce podívá na autonomní daňové příjmy obou obcí v roce 2021, je vidět, že obec Krtov má své příjmy pouze v položkách 1341 (2 275 Kč) a 1511 (195 389,53 Kč). Naopak obec Pec pod Sněžkou má příjmy v položkách 1341 (33 032 Kč), 1342, 1343, 1346, 1349 a 1511 (4 445 085,33 Kč). Je tedy vidět, že obec Pec pod Sněžkou výše autonomní daňové příjmy ve více položkách, ale zároveň jsou autonomní daňové příjmy v používaných položkách ve velmi odlišných výších.

Největší rozdíl mezi autonomními příjmy těchto obcí se však vyskytuje v položce 2111 (Příjmy z poskytování služeb, výrobků, prací, výkonů a práv). V roce 2021 dosáhla hodnota této položky v přepočtu na 1 obyvatele v obci Krtov 1 685,7 Kč, zatímco v obci Pec pod Sněžkou byla rovna 34 078 Kč.

Lze tedy říci, že výchozí podmínky, které obec má, mohou příznivě či nepříznivě ovlivnit možnost využívání autonomních příjmů a výši těchto autonomních příjmů obcí. Obec Pec pod Sněžkou díky svému položení v horách může využívat turistického ruchu a má možnost exportovat část svých poplatků na nerezidenty dané obce. Naopak obec Krtov, kterou turisté nenavštěvují a nemůže zde docházet k přesunu poplatků na nerezidenty obce, má díky svému zeměpisnému položení menší možnost získat takové množství autonomních příjmů do svého rozpočtu jako má obec Pec pod Sněžkou.

U těchto dvou obcí je vhodné se obecně podívat také na výdaje těchto obcí. Za rok 2022 byly běžné výdaje obce Krtov 2 793 tis. Kč a kapitálové výdaje byly 122 tis. Kč. Těchto 122 tis. Kč bylo použito na pořízení dlouhodobého hmotného majetku (stavby). V rámci běžných výdajů tvořily v roce 2022 největší část výdaje na nákup služeb (790 tis. Kč).

U obce Pec pod Sněžkou byly za rok 2022 celkové výdaje 68 869 tis. Kč, z nichž 55 496 tis. Kč tvořily běžné výdaje a zbývajících 13 374 tis. Kč tvořily výdaje kapitálové. V rámci kapitálových výdajů bylo největší položkou pořízení dlouhodobého hmotného majetku s hodnotou 7 369 tis. Kč. V rámci běžných výdajů byly největší výdaje vynaložené na neinvestiční nákupy a související výdaje (29 802 tis. Kč). V rámci nich byly nejvíce výdaje využity na opravy a udržování (13 744 tis. Kč).

Je vidět, že obec Pec pod Sněžkou má ve srovnání s obcí Krtov i výrazně vyšší výdaje, což je opět způsobeno především turismem (potřeba častějších oprav, údržba).

V rámci tohoto dílčího cíle je možné se u obcí Krtov a Pec pod Sněžkou podívat i na jejich celkový majetek a krátkodobý finanční majetek za rok 2021. Obec Krtov měla v tomto roce majetek ve výši 49 855 tis. Kč a krátkodobý finanční majetek měl hodnotu 790 tis. Kč. Naopak obec Pec pod Sněžkou měla v roce 2021 celkový majetek ve výši 1 005 840 tis. Kč a krátkodobý finanční majetek měl hodnotu 68 240 tis. Kč.

Tyto hodnoty a další by mohly být rozebírány v souvislosti s těmito obcemi (např. vývoj zůstatků na účtech těchto obcí), ale další rozšíření těchto skutečností by už přesáhlo možnosti této bakalářské práce.

4.4. Daňová autonomie místních vlád v zemích OECD

V rámci zkoumání daňové autonomie dle metodiky OECD a porovnání daňové autonomie členských zemí a České republiky jsou zkoumány a porovnávány roky 2002, 2005, 2008, 2011 a 2014.

Ještě před samotným hodnocením je potřeba zmínit, že v následující tabulce se jedná o daně, které jdou do rozpočtů místních vlád. Tedy nejsou zde rozlišeny daňové příjmy v rozpočtech obcí a krajů. Kraje v České republice však nemají pravomoc zavést místní daně a sdílené daně jsou v používaných datech považovány za transferové příjmy, takže uvedené hodnoty pro ČR se opravdu týkají pouze obcí.

Tabulka 13: Procentní podíl daní v kategoriích A a B, které jdou do rozpočtů místních vlád dle statistik OECD

	A1					A2					B1					B2				
	2002	2005	2008	2011	2014	2002	2005	2008	2011	2014	2002	2005	2008	2011	2014	2002	2005	2008	2011	2014
Austrálie	100	100	100	100	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Belgie	8,3	8,2	8	6,9	8,2	-	-	-	-	-	-	-	-	92,9	91,5	91,4	91,5	91,6	-	-
ČR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100	100	99,9	100	100
Dánsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	92,6	92,5	89,2	88,7	88,7	5,1	5,4	10,8	11,3	11,3
Estonsko	13,8	8,7	7,9	4,5	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	79,9	82,1	80,5	86	85,1
Finsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	85,3	86,7	86,4	85,1	86,1	4,6	5,1	5,2	6,3	7,1
Francie	71,8	67,2	63,6	44,9	45,6	0,1	0,1	-	-	-	-	-	-	14,7	15,9	8,5	8,2	2,9	3,3	3,2
Chille	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16,7	15,7	24,7	25,3	24,5	24,9	26,3
Island	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	95,9	92,7	93,7	99,3	99,2
Irsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	88,8	91,9	91,5	87	91,5
Itálie	27,1	20,4	34,7	36	28,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50,4	53,3	50,3	57,7	71
Izrael	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Japonsko	-	-	-	-	-	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	79,5	50,8	55,5	60,4	58,4	0,2	33,2	31,4	24,4	26,2
Kanada	1,6	1,7	1,5	1,5	1,6	-	-	-	-	-	95,7	95	95,9	95,8	95,6	-	-	-	-	-
Korea	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	78,5	75,7	83,2	85,4	83,1
Lotyšsko	-	-	0,0	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16,6	13,8	7,8	14,2	14,4
Lucembursko	4,4	5,7	5	4,6	6,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	93,5	91,3	91,4	92,6	89,3
Maďarsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	87,9	77,5	80,7	84,2	95,7
Mexiko	-	-	-	-	-	100	100	100	100	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Německo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	51,1	17	14	15	14,4	-	42,9	44,2	43,5	41,6
Nizozemsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100	74,2	65	65,8	67,6	-	25,8	32,7	32,3	32,4
Norsko	3,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,1	98	98,2	98,5	98,7
Nový Zéland	98,9	99	99,3	99,3	99,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Polsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	54,6	98	31,8	35,3	30,1
Portugalsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	44	47,6	68,9	72,6	76,3
Rakousko	8,3	7,9	7,6	8,2	9,7	16,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16,6	15,6	15,6	15,1
Řecko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	63,9	27,9	18,7	92,5	92,8
Slovensko	-	5,8	5,6	4,6	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	94,5	94	94,1	95,1	95,7
Slovinsko	15,2	14,6	14,6	14,1	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Spo. Králov.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	96,3	100	100	100	100	1,1
Španělsko	30,4	32,1	33,5	30,7	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38	46,4	47	50,9	51
Švédsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100	100	97,7	97,4	97,5	-	-	-	-	-
Švýcarsko	4,1	4,2	5,1	2,8	2,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	95,9	95,8	94,9	97,3	97,5
Turecko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
USA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze stránek [Tax autonomy \(oecd.org\)](http://tax.autonomy.oecd.org)

U většiny zemí není mezi jednotlivými lety pozorována žádná větší odchylka mezi procentními podíly jednotlivých daní v rámci kategorií. Větší rozdíly nastaly pouze u Francie v letech 2011 a 2014, kdy daně z kategorie A1 poklesly, a o podobné procentní podíly narostly daně v kategorii B1. Dále jsou větší rozdíly v Japonsku v rámci kategorie B2, v Německu v kategorii B1 a B2, v Nizozemsku v kategorii B1, v Norsku v rámci kategorie B2, v Polsku, Portugalsku a Řecku v kategorii B2 a ve Spojeném Království, kde v roce 2014 klesly daně v kategorii B2 a naopak tento rok vzrostly příjmy z daní v kategorii B1.

Největší daňovou autonomii na základě dat má v rámci členských zemí OECD ve všech sledovaných letech Austrálie, která má 100% podíl daní místních vlád v kategorii A1. Podobně si stojí i místní vlády na Novém Zélandu, které mají téměř 100 % místních daní také v kategorii A1.

Daně v kategorii A2 nejsou zeměmi ve sledovaných letech příliš využívány. Svůj podíl v rozpočtech místních vlád mají pouze v Japonsku, kde každý rok tvoří v průměru sledovaných let 0,1 %, dále ve Francii v letech 2002 a 2005, kde mají taktéž v rozpočtech místních vlád přibližně 0,1% podíl, a v roce 2002 v Rakousku, kde tvořily 16,6 %. Největší podíl na daňových příjmech tvoří daně z kategorie A2 ve všech sledovaných letech v Mexiku, kde je jejich podíl 100%.

V letech 2002, 2005, 2008, 2011 a 2014 měly obce v České republice jako jediné ze sledovaných zemí 100 % daní v rozpočtech obcí v kategorii B2 dle statistik OECD. Na základě dostupných dat z databáze OECD patří Česká republika k zemím, ve kterých mají místní vlády vysokou úroveň daňové autonomie. Pokud se ale vezmou v úvahu i sdílené daně, které tvoří většinu daňových příjmů obcí v České republice, vyplývá z toho, že obce v České republice mají naopak velmi malou daňovou autonomii. Obce v České republice totiž nemají u žádné daně pravomoc stanovit všechny atributy daně a většinu daňových příjmů obcí tvoří sdílené daně. Pokud bychom tedy sdílené daně zařadily do podkategorie D3, byl by procentní podíl těchto daní největší a procentní podíl z podkategorie B2 by značně poklesl. Na základě výpočtů v rámci hlavního cíle práce došla k výsledkům, že skutečná daňová autonomie obcí v České republice v roce 2011 byla 7,1 % a v roce 2014 byla 6,8 %.

Z následující tabulky je vidět, že v některých zemích jsou sdílené daně podle metodiky OECD řazeny do kategorie D, ovšem některé země je řadí mezi transferové příjmy. Porovnání daňové autonomie je tedy mezi sledovanými zeměmi zkomplikováno.

Tabulka 14: Procentní podíl daní v kategorii D, které jdou do rozpočtů místních vlád dle metodiky OECD

	D1					D2					D3					D4				
	2002	2005	2008	2011	2014	2002	2005	2008	2011	2014	2002	2005	2008	2011	2014	2002	2005	2008	2011	2014
Austrálie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Belgie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ČR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dánsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Estonsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,2	9,3	11,6	9,4	6,9	-	-	-	-	-
Finsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9,9	8,1	8,2	8,6	6,7
Francie	-	-	-	0,1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7,9	11,8	14,7	14,2
Chille	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16,9	15,2	17	58,3	57,9	58,4	59,5	58,6	-	-
Island	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Irsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Itálie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13,1	19,9	-	-	-	-	-	-	-	-
Izrael	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Japonsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kanada	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Korea	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,4	6,4	6,8	-	-	-	-	-	-	-
Lotyšsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	83,4	86,2	92,1	85,7	85,6	-	-	-	-	-
Lucembursko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Maďarsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11,2	22,2	-	15,6	4,1
Mexiko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Německo	-	-	-	-	-	47,6	39,2	41	40,3	42,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nizozemsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nový Zéland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Polsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38,7	55,7	61,6	59,4	59	-	-	-	-	-
Portugalsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18,5	28,5	9,1	10	8,1	-	-	-	-	-
Rakousko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Řecko	36,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Slovensko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Slovinsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	70,7	67,8	75,4	78,2	77,2
Spo. Královst.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,6
Španělsko	-	-	-	-	-	18,8	20,4	18,4	17,4	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Švédsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Švýcarsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Turecko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	84,4	84,4	79,1	78,3	80,4	-	-	-	-	-
USA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze stránek [Tax autonomy \(oecd.org\)](http://taxautonomy.oecd.org)

5. Závěr

V bakalářské práci byla zachycena problematika autonomních příjmů obcí v České republice. V rámci výsledků práce byla provedena především analýza stavu a vývoje míry příjmové autonomie obcí v České republice. Nejdříve tato práce charakterizovala velikost a strukturu příjmů, výdajů a salda obcí v České republice a následně se zaměřila právě na autonomní příjmy obcí. Zprvu byla v rámci agregovaných dat za všechny obce v České republice vypočtena míra příjmové decentralizace, ukazatel příjmové autonomie a ukazatel daňové autonomie v letech 2010–2021. V rámci znázornění hodnot těchto ukazatelů za tyto roky byly použity grafy a ukazatele popisné statistiky. Následně byly obce v České republice rozděleny do deseti velikostních skupin dle počtu obyvatel a u těchto velikostních skupin a jednotlivých obcí byl vypočten podíl autonomních příjmů na obyvatele, příjmové úsilí obcí a míra příjmové autonomie obcí v letech 2010, 2012, 2014, 2016, 2018, 2019, 2020 a 2021. Na závěr byla posouzena úroveň daňové autonomie municipalit v členských zemích OECD a tyto hodnoty byly porovnány s hodnotami daňové autonomie obcí v České republice.

Na základě výsledků velikosti a struktury příjmů všech obcí v České republice vyplynulo, že příjmy obcí od roku 2017 nominálně rostou. V rámci sledovaných let se pohybovaly mezi 241 mld. Kč až 392 mld. Kč. Největší procentní podíl na celkových příjmech obcí mají daňové příjmy a následně transfery. Daňové příjmy obcí v rámci sledovaných let rostly, výjimkou byl pouze rok 2020, kdy vlivem epidemie a vládních restrikcí daňové příjmy obcí poklesly. Naopak v tomto roce zaznamenaly nárůst transferové příjmy obcí. Nejmenší procentní podíl na celkových příjmech obcí mají kapitálové příjmy.

Na základě výpočtu míry příjmové decentralizace lze říci, že míra příjmové decentralizace se ve sledovaných letech pohybuje v rozmezí 0,156 – 0,199. Minima dosáhla příjmová decentralizace v roce 2016 a od tohoto roku hodnota této míry roste.

Na základě vypočtených hodnot se ukazatel příjmové autonomie pohybuje za poslední roky v rozmezí 0,125 – 0,173. Lze tedy říci, že ukazatel příjmové autonomie se pohybuje na relativně stejné úrovni, která není vysoká. Ještě nižší mají obce v České republice daňovou autonomii a v daňových příjmech obcí jsou především zastoupeny sdílené daně nežli autonomní daňové příjmy. Daňová autonomie obcí v rámci posledních let zaznamenala pokles a minima dosáhla v roce 2021 s hodnotou 0,052.

V rámci rozřídění obcí do deseti velikostních skupin dle počtu obyvatel, přičemž 4 největší česká města byla sledována samostatně, platí, že na základě dosažených výsledků ve všech obcích ve všech velikostních skupinách i u čtyř největších českých měst je daňová autonomie, tedy podíl autonomních daňových příjmů na daňových příjmech, na nízké úrovni. Na základě dosažených výsledků podílu autonomních příjmů na obyvatele jednotlivých obcí je vidět, že se neliší pouze autonomní příjmy na obyvatele u obcí z různých velikostních skupin obcí, ale i mezi obcemi v jedné velikostní skupině obcí se vyskytují velké rozdíly. U ukazatele příjmové autonomie obcí v rámci velikostních skupin obcí platí, že největší průměrné hodnoty tohoto ukazatele dosahují obce s méně než 200 obyvateli. Hodnota příjmové autonomie u obcí s méně než 200 obyvateli byla ve sledovaných letech 0,309 – 0,374, u obcí s 200 – 499 obyvateli byla 0,258 – 0,337, u obcí s 500 – 999 obyvateli dosahoval tento ukazatel hodnot 0,236 – 0,326, u obcí s 1 000 – 1 999 obyvateli byla 0,219 – 0,321, u obcí s 2 000 – 4 999 byla 0,216 – 0,330, v rámci sledovaných let u obcí s 10 000 – 19 999 obyvateli byla 0,191 – 0,301, u obcí s 20 000 – 49 999 obyvateli byla 0,215 – 0,311, u obcí s 50 000 – 99 999 obyvateli byla 0,164 – 0,275 a u obcí s více než 100 000 obyvateli se hodnota příjmového úsilí pohybovala na úrovni 0,120 – 0,186.

Na základě výsledků plynoucích z porovnání autonomních příjmů obce Krtov a Pec pod Sněžkou vyplývá, že pro získávání autonomních příjmů a pro jejich výši jsou také rozhodující výchozí podmínky obce (například jejich poloha).

Z porovnávání autonomních daňových příjmů municipalit v zemích, které jsou členy OECD, vyplynulo, že největší daňovou autonomii na základě statistik OECD mají municipality v Austrálii. Na základě statistik má i Česká republika vysokou úroveň daňové autonomie. Skutečnost je však jiná, jak bylo zjištěno v rámci hlavního cíle této práce. Sdílené daně obcí v České republice nejsou započítány do této statistiky do kategorie D3, ale jsou považovány za transfery. Ve skutečnosti byla daňová autonomie obcí v České republice v roce 2011 na úrovni 7,1 % a v roce 2014 byla na úrovni 6,8 %.

Tato práce a její výsledky mohou obcím sloužit pro jejich porovnání se s celkovými hodnotami za všechny obce, které se nacházejí na území České republiky či k porovnání dané obce s výsledky velikostní kategorie obcí, do které patří dle počtu obyvatel. Zároveň práce ukazuje, že není možné porovnávat obce a jejich autonomní příjmy, pokud jsou jejich výchozí podmínky pro zavedení a výši autonomních příjmů příliš odlišné.

I. Summary, keywords

The aim of this bachelor's thesis is to determine and to assess the state and development of the level of revenue autonomy of municipalities in the Czech Republic. The topic of the bachelor's thesis is part of the issue of public finances and fiscal decentralization; therefore, the literary research of the thesis is devoted to these terms. With the main goal, this work is devoted to three sub-goals. It concerns the characterization of the revenue, expenditure and balance of the municipalities, the comparison of the autonomous revenue of municipalities Krtov and Pec pod Sněžkou and the preparation of an overview of the autonomous tax revenue of the municipalities in countries, that are members of OECD. For all municipalities in the Czech Republic, rates of revenue decentralization, an indicator of revenue autonomy, an indicator of tax autonomy are calculated, and the development of autonomous revenue of municipalities in the Czech Republic is commented here. For size groups of municipalities, the share of autonomous revenue per inhabitant and the degree of revenue autonomy are compared.

Keywords: public finance, fiscal decentralization, municipal budget, autonomous municipal revenue, tax autonomy

JEL Classification:

H71 State and Local Taxation, Subsidies, and Revenue

II. Seznam použité literatury

- BLOCHLIGER, H., King, D. (2006). *Fiscal Autonomy of Sub-Central Governments*. OECD Network on Fiscal Relations Across Levels of Government Working Paper COM/CTPA/ECO/GOV/WP(2006)/2, no. 2 (2006): 30
- Decentralization, deconcentration and devolution: what do they mean? [Online]. (2004). Retrieved November 7, 2022, from https://www.cifor.org/publications/pdf_files/interlaken/Compilation.pdf
- Jílek, M. (2008). *Fiskální decentralizace, teorie a empirie*. Praha: ASPI - Wolters Kluwer.
- Monitor - kompletní přehled veřejných financí [Online]. Retrieved from <https://monitor.statnipokladna.cz/>
- Musgrave, R. A., Musgraveová, P. B., Věra, K., Bohdan, H., Ondřej, H., Ondřej, K., & Drahomíra, V. (1994). *Veřejné finance: v teorii a praxi*.
- Musgrave, R. A. (1959) *The Theory of Public Finance: A Study in Public Economy*. McGraw-Hill, New York
- OATES, W. E. (1996). *Taxation in a Federal System: The Tax Assignment Problem*. Public Economics Review, 1996. pp. 35-60
- OATES, W. E., An essay on fiscal federalism. Journal of Economic Literature 1999 Vol. 37 Issue 3 Pages 1120
- OECD. (1999). *Taxing Powers of State and Local Government: Tax Policy Studies* [Online]. Paris: OECD Publication Service. Retrieved from https://read.oecd-ilibrary.org/taxation/taxing-powers-of-state-and-local-government_9789264174030-en#page1
- OECD Tax Statistics [Online]. Retrieved January 21, 2023, from https://www.oecd-ilibrary.org/taxation/data/oecd-tax-statistics_tax-data-en
- OECD Statistics [Online]. Retrieved January 23, 2023, from <https://stats.oecd.org/index.aspx?r=896049>
- OECD Fiscal Decentralisation Database [Online]. Retrieved January 23, 2023, from <https://www.oecd.org/tax/federalism/fiscal-decentralisation-database/>
- Peková, J. (2004). *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press
- Peková, J. (2011). *Finance územní samosprávy: Teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer.
- Provazníková, R. (2015). *Financování měst, obcí a regionů: Teorie a praxe* (3. aktualizované a rozšířené vydání). Praha: Grada.
- Revenue Statistics: Revenue Statistics 2022 - the Czech Republic [Online]. Retrieved January 21, 2023, from <https://www.oecd.org/tax/revenue-statistics-czech-republic.pdf>
- Revenue Statistics 2021 [Online]. Retrieved January 23, 2023, from <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/6e87f932-en/index.html?itemId=/content/publication/6e87f932-en&csp=989e3029323a6936ab9fa6df32f709e4&itemIGO=oecd&itemContentType=book>

Sedmíhradská, L. (2015). *Rozpočtový proces obcí*. Praha: Wolters Kluwer.

Státní závěrečný účet České republiky za rok 2021 [Online]. (2022). Retrieved November 3, 2022, from <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2021/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2021-47400/>

Tax Autonomy Survey: Methodological Guide: OECD FISCAL FEDERALISM NETWORK [Online]. (2020). Retrieved January 23, 2023, from <https://www.oecd.org/tax/federalism/fiscal-decentralisation-database/methodological-guide-tax-autonomy-indicators.pdf>

Tax autonomy [Online]. Retrieved January 21, 2023, from <https://stats.oecd.org/viewhtml.aspx?datasetcode=TAXAUTO&lang=en>

Vládní finanční statistika - 2010 [Online]. (2011). Retrieved January 7, 2023, from <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/statistika-vladniho-sektoru/2010/vladni-financni-statistika-13041>

Vládní finanční statistika - 2011 [Online]. (2012). Retrieved January 7, 2023, from <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/statistika-vladniho-sektoru/2011/vladni-financni-statistika-12839>

Vládní finanční statistika - 2012 [Online]. (2013). Retrieved January 7, 2023, from <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/statistika-vladniho-sektoru/2012/vladni-financni-statistika-12809>

Vládní finanční statistika - 2013 [Online]. (2014). Retrieved January 7, 2023, from <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/statistika-vladniho-sektoru/2013/vladni-financni-statistika-18205>

Vládní finanční statistika - 2014 [Online]. (2015). Retrieved January 7, 2023, from <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/statistika-vladniho-sektoru/2014/vladni-financni-statistika-21676>

Vládní finanční statistika - 2015 [Online]. (2016). Retrieved January 7, 2023, from <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/statistika-vladniho-sektoru/2015/vladni-financni-statistika-25280>

Vládní finanční statistika - 2016 [Online]. (2017). Retrieved January 7, 2023, from <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/statistika-vladniho-sektoru/2016/vladni-financni-statistika-2016-28920>

Vládní finanční statistika - 2017 [Online]. (2018). Retrieved January 7, 2023, from <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/statistika-vladniho-sektoru/2017/vladni-financni-statistika-2017-32174>

Vládní finanční statistika - 2018 [Online]. (2019). Retrieved January 7, 2023, from <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/statistika-vladniho-sektoru/2018/vladni-financni-statistika-2018-35395>

Vládní finanční statistika - 2019 [Online]. (2020). Retrieved January 7, 2023, from <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/statistika-vladniho-sektoru/2019/vladni-financni-statistika-2019-38779>

Vládní finanční statistika - 2020 [Online]. (2021). Retrieved January 7, 2023, from <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/statistika-vladniho-sektoru/2020/vladni-financni-statistika-2020-42244>

Vládní finanční statistika - 2021 [Online]. (2022). Retrieved January 7, 2023, from <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/statistika-vladniho-sektoru/2021/vladni-financni-statistika-2021-48381#2>

Vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí

Zákon č. 609/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další zákony

Zpráva o vývoji rozpočtového hospodaření obcí, dobrovolných svazků obcí, krajů a Regionálních rad regionů soudržnosti k 30. 6. 2021 [Online]. (2021). Retrieved December 9, 2022, from <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/hospodareni-obci/mesicni-zpravy-o-hospodareni-uzemnich-ro/2021/zprava-o-vyvoji-rozpocetoveho-hospodareni-42734/>

Zprávy Ministerstva financí České republiky pro finanční orgány obcí a krajů [Online]. (2011). Retrieved January 13, 2023, from https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Zpravy-pro-obce-kraje_2011-c-01.pdf

Zprávy Ministerstva financí České republiky pro finanční orgány obcí a krajů [Online]. (2012). Retrieved January 13, 2023, from https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Zpravy-pro-obce-kraje_2012-c-01.pdf

III. Seznam tabulek

Tabulka 1:Koefficienty a násobky postupných přechodů	21
Tabulka 2: Procentní podíl tříd příjmů v rozpočtech obcí v letech 2010 – 2021	35
Tabulka 3: Příjmy obcí v přepočtu na jednoho obyvatele v letech 2010 – 2021 v Kč	39
Tabulka 4: Výdaje a saldo obcí na jednoho obyvatele v letech 2010 – 2021 v Kč	39
Tabulka 5: Podíl daňových, nedaňových a kapitálových příjmů obcí na daňových, nedaňových a kapitálových příjmech vládního sektoru.....	41
Tabulka 6: Vývoj ukazatele příjmové autonomie v letech 2010 – 2021	42
Tabulka 7: Vývoj autonomních příjmů na obyvatele v Kč a míry příjmové autonomie u obcí s 2 000 - 4 999 obyvateli	50
Tabulka 8: Podíl autonomních příjmů na obyvatele v Kč a míra příjmové autonomie obcí s 20 000 - 49 999 obyvateli.....	54
Tabulka 9: Podíl autonomních příjmů na obyvatele v Kč a míra příjmové autonomie obcí Liberec a Olomouc.....	56
Tabulka 10: Podíl autonomních příjmů na obyvatele v Kč a míra příjmové autonomie u čtyř největších měst v České republice	57
Tabulka 11: Průměrné autonomní příjmy na obyvatele v Kč a míra příjmové autonomie u velikostních skupin obcí ve sledovaných letech.....	58
Tabulka 12: Průměr podílu autonomních příjmů na obyvatele a mediánu podílu autonomních příjmů na obyvatele u jednotlivých velikostních skupin obcí v letech 2010 a 2021.....	59
Tabulka 13: Procentní podíl daní v kategoriích A a B, které jdou do rozpočtů místních vlád dle statistik OECD	62
Tabulka 14: Procentní podíl daní v kategorii D, které jdou do rozpočtů místních vlád dle metodiky OECD	64

IV. Seznam grafů

Graf 1: Vývoj celkových příjmů obcí za roky 2010 – 2021 v mld. Kč.....	34
Graf 2: Vývoj daňových příjmů obcí v letech 2010 – 2021 v mld. Kč.....	37
Graf 3: Vývoj výdajů obcí v letech 2010 – 2021 v mld. Kč.....	37
Graf 4: Vývoj salda obcí v letech 2010 - 2021 v mld. Kč	38
Graf 5: Vývoj míry příjmové decentralizace v letech 2010 - 2021	40
Graf 6: Vývoj autonomních příjmů obcí v mld. Kč v letech 2010 - 2021.....	42
Graf 7: Vývoj ukazatele daňové autonomie obcí v letech 2010 – 2021.....	43
Graf 8: Autonomní příjmy obcí na obyvatele u obcí s méně než 200 obyvateli v Kč	44
Graf 9: Vývoj míry příjmové autonomie u obcí s méně než 200 obyvateli	45
Graf 10: Vývoj autonomních příjmů na obyvatele obcí s 200 - 499 obyvateli v Kč.....	46
Graf 11: Vývoj míry příjmové autonomie obcí s 200 - 499 obyvateli.....	46
Graf 13: Vývoj autonomních příjmů na obyvatele v Kč u obcí s 500 - 999 obyvateli	47
Graf 14: Vývoj míry příjmové autonomie u obcí s 500 - 999 obyvateli.....	48
Graf 15: Autonomní příjmy na obyvatele v Kč u obcí s 1 000 - 1 999 obyvateli.....	49
Graf 16: Vývoj míry příjmové autonomie u obcí s 1 000 - 1 999 obyvateli.....	49
Graf 17: Vývoj míry daňové autonomie obcí s 1 000 - 1 999 obyvateli	50
Graf 18: Vývoj míry daňové autonomie obcí s 2 000 - 4 999 obyvateli	51
Graf 19: Vývoj příjmové autonomie u obcí s 5 000 - 9 999 obyvateli.....	51
Graf 20: Podíl autonomních příjmů na obyvatele obcí s 10 000 - 19 999 obyvateli.....	52
Graf 21: Vývoj míry příjmové autonomie obcí s 10 000 - 19 999 obyvateli.....	53
Graf 22: Autonomní příjmy na obyvatele v Kč u obcí s 50 000 - 99 999 obyvateli.....	54
Graf 23: Vývoj míry příjmové autonomie u obcí s 50 000 - 99 999 obyvateli.....	55
Graf 24: Vývoj daňové autonomie obcí s 50 000 - 99 999 obyvateli.....	55
Graf 25: Podíl autonomních příjmů na obyvatele u obcí s 100 000 a více obyvateli	56
Graf 26: Vývoj velikosti autonomních příjmů na 1 obyvatele u obcí Krtov a Pec pod Sněžkou v letech 2010 - 2021	60

V. Seznam obrázků

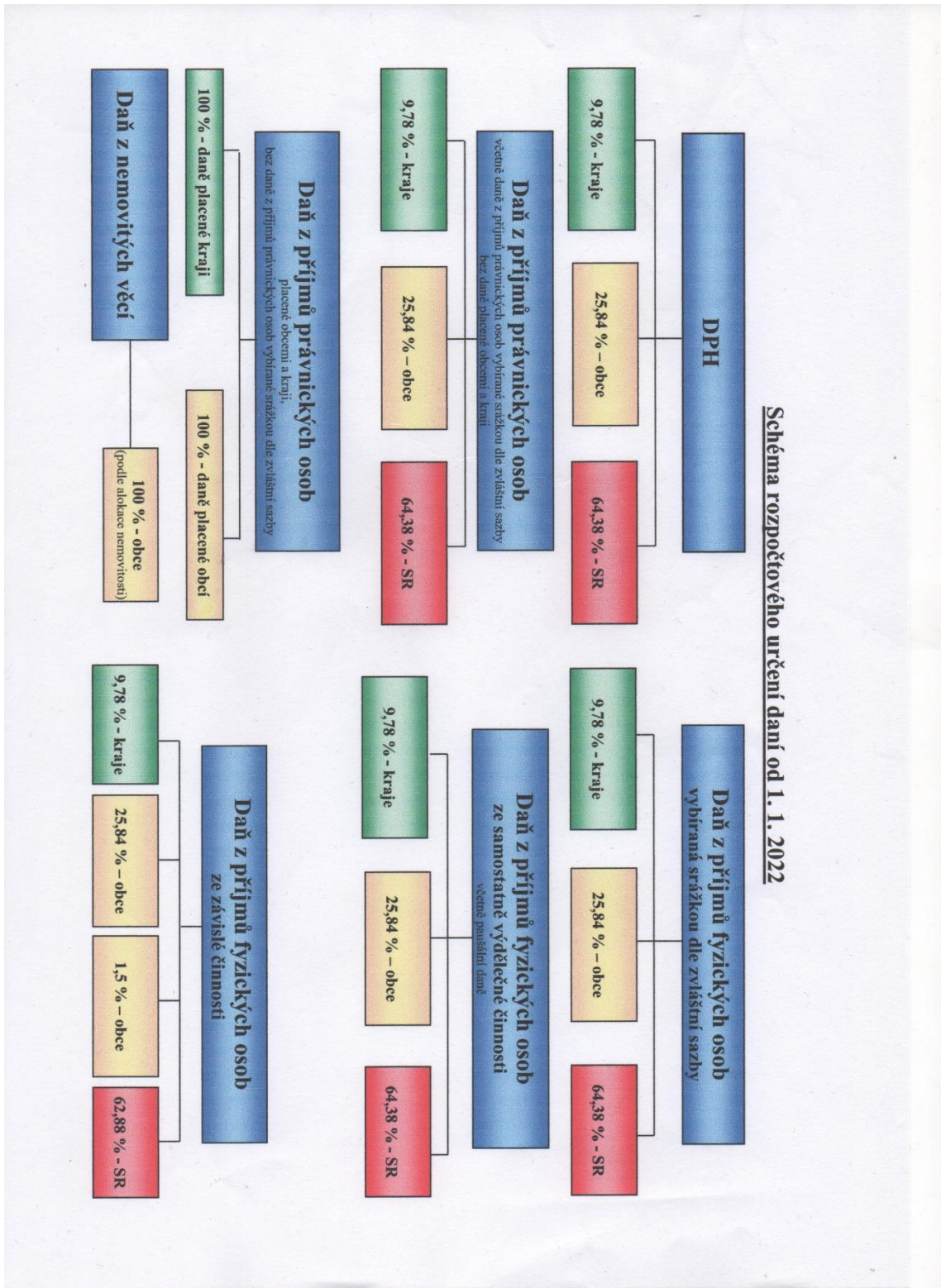
Obrázek 1: Typologie daňové autonomie.....	16
---	-----------

VI. Seznam příloh

Příloha č. 1: Podíl na sdílených daní	75
--	-----------

VII. Přílohy

Příloha č. 1: Podíl na sdílených daních

Zdroj: Generální finanční ředitelství